

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA OBILOVINY

2018

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZDROJE INFORMACÍ, ZPRACOVATELÉ PODKLADŮ:

Agrární komora ČR
Agrotest fyto, s.r.o. Kroměříž
Českomoravské sdružení organizací zemědělského zásobování a nákupu
Český hydrometeorologický ústav (ČHMÚ)
Český statistický úřad (ČSÚ)
Ekonomický servis Ministerstva zemědělství USA
(USDA Economic Research Service)
Evropská komise (EK)
International Grain Council (IGC)
Ministerstvo financí České republiky
Ministerstvo zemědělství České republiky
Official Journal of the European Union
Organizace OSN pro výživu a zemědělství
Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD)
Podniky prvovýroby a zpracovatelského průmyslu
Státní zemědělský intervenční fond (SZIF)
Ústav zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI)
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ)
Výzkumný ústav pivovarský a sladařský, a. s. (VÚPS)
Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž, s.r.o.

Odbor rostlinných komodit MZe

Autoři:

Ing. František Kůst, MZe
Ing. Jiří Záruba, MZe

Ředitel odboru rostlinných komodit:

Ing. Zdeněk Trnka, MZe

Autoři touto cestou děkují za spolupráci všem uvedeným organizacím a jejich odborným pracovníkům

Termín **marketingový rok**, který je ve zprávě používán, začíná pro komoditu **obiloviny 1. 7. a končí 30. 6. následujícího kalendářního roku.**

Počáteční zásoby představují veškeré nespotřebované obilí na počátku marketingového roku (tedy k 1. 7.) a **konečné zásoby** veškeré nespotřebované obilí na konci marketingového roku (tedy k 30. 6. příštího kalendářního roku).

Situační a výhledové zprávy jsou pro všechny zájemce z řad studentů, pedagogů odborných škol a podnikatelských subjektů a dalších k dispozici také na internetu na adrese: www.eagri.cz

Autor fotografie:

Ing. František Kůst

Vydalo: Ministerstvo zemědělství, Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
Internet: www.eagri.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-487-9, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

Tisk: Ústav zemědělské ekonomiky a informací, www.uzei.cz

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
OBILOVINY

PROSINEC
2018

I. Obsah

Úvod	3
Seznam zkratk	3
Souhrn	5
Opatření na trhu obilovin ČR	7
1. Pravidla agrárního obchodu ČR	7
2. Rozdělení odpovědnosti SZIF a celní správy při provádění obchodních mechanismů	8
3. Zásahy SZIF platební agentury	9
4. Celní opatření v ČR	10
5. Licenční politika	12
6. Daňová politika.	12
7. Legislativa ČR vztahující se k obilovinám	12
8. Významná nařízení EU k společné organizaci trhu v odvětví obilovin.	15
9. Harmonizované, revidované nebo nové ČSN vztahující se k obilovinám	16
10. Podpůrné programy pro rok 2018	19
11. Nepotravinářské využití obilovin	27
Mezinárodní trh s obilovinami	29
Trh s obilovinami v České republice	45
Obiloviny celkem	46
Pšenice	57
Žito	66
Ječmen	72
Oves	79
Kukuřice	84
Triticale.	91
Ostatní obiloviny	94
Přílohy	96

ÚVOD

Tato situační a výhledová zpráva Obiloviny z prosince 2018 navazuje na zprávu vydanou v prosinci 2017. Vychází z údajů dostupných do 30. 11. 2018, pokud není uvedeno jinak. V prvním oddílu je stručně popsána zemědělská politika ČR týkající se obilnářství, ve druhém oddílu aktuální stav zahraničního trhu s obilovinami s důrazem na sousední země a ve třetím oddílu situace v České republice. Součástí Situační a výhledové zprávy Obiloviny jsou přílohy, obsahující podrobné údaje týkající se obilovin pro případnou další analytickou práci. Situační a výhledová zpráva Obiloviny využívá za účelem vyšší objektivnosti více zdrojů informací.

Situační a výhledové zprávy jsou k dispozici v elektronické podobě na internetové adrese: www.eagri.cz.

SEZNAM ZKRATEK

CIF (c.i.f.)	Cost, Insurance, Freight = výlohy, pojistné, dopravné placeny. Prodávající platí přepravu zboží do místa určení včetně pojištění. Kupující nese výlohy od vyložení zboží v místě určení
CZV	Ceny zemědělských výrobců
DG AGRI	Directorate General for Agriculture and Rural Development, Generální ředitelství pro zemědělství a rozvoj venkova
DG TAXUD	Directorate General Taxation and Customs Union, Generální ředitelství pro daně a celní unii
EAFRD	European Agricultural Fund for Rural Development, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EAGGF	European Agricultural Guarantee and Guidance Fund, Evropský zemědělský orientační a záruční fond
EK	Evropská komise
EU	Evropská unie
EUR	Zkratka eura, společné měnové jednotky států Eurozóny
ESVO	Evropské sdružení volného obchodu
FAO	Food and Agriculture Organization of the United Nations, Organizace OSN pro výživu a zemědělství
FOB (f.o.b.)	Free on Board = volně na palubu lodi. Prodávající hradí náklady až po naložení do dopravního prostředku na uvedeném místě
GATT	General Agreement on Tariffs and Trade, Všeobecná dohoda o clech a obchodu
GMO	Geneticky modifikovaný organismus(-y)
IGC	International Grain Council, Mezinárodní rada pro obiloviny
IN	Intervenční nákup
MATIF	Marché á Terme International de France, Komoditní termínovaná burza ve Francii

MFN	Most favoured nation - tzv. doložka nejvyšších výhod, která znemožňuje, aby členské státy Světové obchodní organizace (WTO) proti sobě používaly diskriminující praktiky a aby všechny výhody, které získá jeden člen, se vztahovaly i na všechny ostatní. ČR je členem WTO od roku 1995
NOAA	National Oceanic and Atmospheric Administration – Národní úřad pro oceán a atmosféru
NASA	National Aeronautics and Space Administration – Národní úřad pro letectví a kosmonautiku
NK	Nařízení Komise (ES)
NR	Nařízení Rady (ES)
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
ONIC	Office National Interprofessionel des Céréales, Národní úřad pro obiloviny
PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.
PRV	Program rozvoje venkova
SOT	Společná organizace trhu
SZP	Společná zemědělská politika
SSHR	Správa státních hmotných rezerv
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
USD	Zkratka amerického dolaru, měnové jednotky USA
USDA	U. S. Department of Agriculture, Ministerstvo zemědělství USA
WTO	World Trade Organization, Světová obchodní organizace

SOUHRN

Na základě výsledků soupisu ploch osevů ČSÚ k 31. 5. 2018 dosáhla výměra všech obilovin pěstovaných pro sklizeň v roce 2018 celkové rozlohy **1 339,1 tis. ha**. Z dlouhodobého pohledu je znovu potvrzen trend určité stabilizace osevních ploch, kdy osevní plocha pěstovaných obilovin osciluje kolem výměry 1 500 tis. ha. V meziročním srovnání se jedná o mírný pokles o 13,4 tis. ha (tj. o 1,0 %). U ozimých druhů obilovin byl zaznamenán pokles osevních ploch pouze u ozimé pšenice, který činil 11,8 tis. ha (tj. o 1,5 %). U ostatních ozimů došlo k navýšení osevních ploch o 10,1 tis. ha (tj. o 0,8 %), z toho u ozimého ječmene činil nárůst 5,4 tis. ha (tj. o 5,6 %), u ozimého žita o 3,1 tis. ha (14,1 %) a u triticales byl ve výši 1,6 tis. ha (tj. o 4,4 %). U jarních obilovin došlo k různě velkému poklesu osevních ploch, z toho největší byla u jarního ječmene a byla ve výši 8,4 tis. ha (3,6 %).

Ze struktury výměr jednotlivých druhů obilovin ve srovnání s údaji loňského roku vyplývá, že v zastoupení jednotlivých druhů obilovin nedošlo ani letos k významnému posunu. Stále dominantní roli mezi obilovinami hraje ozimá pšenice. K 31. 5. 2018 bylo v ČR pěstováno 773,7 tis. ha ozimé pšenice. Ozimá pšenice opětovně překročila hranici svého 50% zastoupení ve struktuře osevních ploch obilovin a dosáhla úrovně **57,8 %**. Nárůst ve struktuře obilovin zaznamenaly pouze dva druhy ozimých obilovin (ozimé žito o 0,3 % a ozimý ječmen o 0,2 %). K poklesu došlo u ozimé pšenice o 0,3 % a u triticales o 0,3 %. U jařin byl zaznamenán pokles u kukuřice na zrno o 0,6 %; u jarního ječmene o 0,4 % a u ovsa o 0,1 %. Ke stagnaci došlo u jarní pšenice a u ostatních obilovin.

Předpokládaná celková sklizeň obilovin v roce 2018, vycházející z odhadu ČSÚ k 15. 9. 2018, doplněná o odhad Ministerstva zemědělství u okrajových obilovin, činí **6 870,0 tis. tun**. Jedná se o další meziroční pokles produkce obilovin o 586,8 tis. tun (tj. o 7,9 %). Předpokládaná celková produkce obilovin v letošním roce je srovnatelná s výší produkce, která byla zaznamenána v ročníku 2010 a 2012. Tato průměrná úroveň sklizně obilovin s průměrnými jakostními parametry bude znamenat, že celkový charakter našeho vnitřního trhu se v podstatě nebude měnit (vzhledem k nízké domácí spotřebě), což znamená, že setrvá trh s převažujícími rysy vysoké nabídky nad poptávkou s mírným nedostatkem kvalitní potravinářské suroviny.

Na základě výsledků statistického šetření Evropské komise bylo ve státech EU v marketingovém roce 2017/2018 z celkové plochy 55,2 mil. ha sklizeno 308,4 mil. tun obilovin, z čehož využitelná produkce činila 305,6 mil. tun. Jednalo se o nadprůměrnou produkci obilovin v EU, na které se jednotlivé obiloviny podílely následovně: 143,2 mil. tun pšenice seté, 8,9 mil. tun pšenice tvrdé, 59,0 mil. tun ječmene, 65,0 mil. tun kukuřice, 7,4 mil. tun žita, 8,1 mil. tun ovsa, 11,7 mil. tun triticales a 4,2 mil. tun ostatních obilovin. Sklizeň potravinářské pšenice byla v tomto roce v EU rekordní. Celková využitelná produkce obilovin v EU se zvýšila oproti marketingovému roku 2016/2017, kdy bylo sklizeno 294,2 mil. tun obilovin, o 3,9 %. Meziroční vzestup produkce se týkal kukuřice, pšenice seté, ovsa a ostatních obilovin, ale u pšenice tvrdé, ječmene, žita a triticales byla produkce oproti předchozímu roku nižší. Produkce obilovin meziročně poklesla v Itálii, Portugalsku, Španělsku, Řecku a v Nizozemí, v Polsku naopak stoupla.

V marketingovém roce 2017/2018 byl opět zahájen v ČR intervenční nákup obilovin dle pravidel EU, který je shodný pro všechny členské země EU. Zemědělskými subjekty nebo obchodníky nebylo od 1. listopadu 2017 do 31. května 2018 nabídnuto do intervenčního nákupu **žádné množství obilovin**.

V marketingovém roce 2018/2019 bude intervenční nákup obilovin v ČR realizován dle nařízení Rady (ES) č. 1308/2013 v aktuálním znění pro **intervenční nákup pšenice s množstevním omezením 3,0 milionů tun pro celou EU**.

Celkový dovoz obilovin ve výši **258,3 tis. tun** v marketingovém roce 2017/2018 je oproti předchozímu ročníku vyšší o 55,2 tis. tun. Předpokládaný dovoz pro stávající marketingový rok 2018/2019 se očekává z důvodu průměrné sklizně s průměrnými kvalitativními parametry ve výši na úrovni **285,5 tis. tun**. U zpracovaných výrobků mírně poklesl objem dovozu pšeničné mouky o 1,4 tis. tun na 69,9 tis. tun, a dovoz žitné mouky také poklesl o 0,6 tis. tun na 3,2 tis. tun. U celkového vývozu se očekává jeho meziroční mírný pokles z **2 505,2 tis. tun** v marketingovém roce 2017/2018 na **2 396,0 tis. tun**.

v marketingovém roce 2018/2019. Uvedený celkový vývoz je předpokládán především z důvodů zachování částečně vyrovnané bilance obilovin.

V marketingovém roce 2018/2019 je i nadále zachován dominantní vliv pšenice na celkovou bilanční rovnováhu všech obilovin. Dá se proto očekávat, že většina přebytků obilovin se bude nacházet především ve formě pšenice, ale také ječmene a kukuřice. Tyto přebytky z letošní sklizně by se pak měly odčerpat opětovně vysokým exportem.

Po průměrné produkci obilovin ze sklizně roku 2018 došlo ke stagnaci či mírnému zvyšování cen na obilném trhu ČR ihned po žních. U většiny komodit, a to jak v potravinářské, tak i krmné kvalitě, nastoupil stagnující trend či postupné zvyšování cen. Ceny většiny komodit mírně rostly a dosahovaly velmi dobrých rentabilních úrovní. Tyto ceny byly vykazovány u všech druhů obilovin. U pšenice potravinářské byla dosažena nejvyšší cenová hladina v druhé polovině marketingového roku 2017/2018 v úrovni **3 922 Kč/t**. Pro marketingový rok 2018/2019 se předpokládá, že vlivem průměrné produkce obilovin s průměrnými kvalitativními parametry, dojde znovu k postupnému navyšování cen na obilném trhu u většiny komodit, a to také s ohledem na evropskou a světovou produkci obilovin. Dá se očekávat, že měsíční průměry cen potravinářské pšenice u zemědělců dosáhnou na začátku roku 2019 úrovně **4 000–4 600 Kč** a u krmné pšenice **3 900–4 200 Kč**.

OPATŘENÍ NA TRHU OBILOVIN ČESKÉ REPUBLIKY

I. Pravidla agrárního obchodu ČR

Společná zemědělská a společná obchodní politika EU

Česká republika, jako člen EU, je povinna dodržovat principy a pravidla Společné zemědělské politiky (SZP), která zabezpečují regulaci trhu s obilovinami zejména prostřednictvím společné organizace trhu (SOT) s obilovinami. Společná zemědělská politika (SZP) v podstatě spočívá na třech principech. Jedná se o princip jednotného trhu, princip preference Společenství a princip finanční solidarity.

Princip jednotného trhu představuje volný pohyb zemědělských produktů mezi jednotlivými členskými státy. Zemědělský trh je součástí velkého jednotného vnitřního trhu, z něhož jsou vyloučena taková opatření, která doprovázejí běžný zahraniční obchod, jako jsou cla, obchodní omezení, vývozní dotace apod. Aby jednotný trh mohl fungovat, bylo nezbytné zavést jednotné předpisy, jednotné ceny a jednotná pravidla hospodářské soutěže. Princip jednotného trhu vyplývá z používání jednotlivých nástrojů na území všech členských států. Vyžaduje jednotný tržní management a předpokládá rovněž jednotnou ochranu na vnějších hranicích.

Princip preference Společenství je logickým následkem vytvoření jednotného zemědělského trhu. Je to v podstatě prosazení zásad, které poskytují přednost odbytu produktům vyrobeným v členských zemích. Tento princip je velmi důležitý, protože chrání vnitřní trh před levnými dovozy a před nadměrným kolísáním světového trhu. Toho je možné dosáhnout pomocí různých zemědělsko-politických nástrojů. Ty při dovozech a vývozech působí jako určitá zdymadla, která na hranicích zachycují a vyrovnávají cenové výkyvy.

Princip finanční solidarity je základním pilířem Společné zemědělské politiky, neboť její vytvoření znamená, že náklady na její fungování musí být hrazeny společně. Dotace z EU jsou v rámci společné zemědělské politiky poskytovány z Evropského zemědělského záručního fondu (EAGF) a v nynějším programovacím období (2014–2020) také z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) a z Evropského rybářského fondu (EFF). Program rozvoje venkova (PRV), který čerpá finanční prostředky z EAFRD nahradil Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP) a Operační program rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP RVMZ).

SOT s obilovinami je v rámci pravidel daných základním nařízením Rady č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace trhu a zvláštní opatření pro některé zemědělské produkty, řízena Evropskou komisí. Přijímaná opatření jsou předkládána ke schválení Výboru pro společnou organizaci trhů (VSOT), který je tvořen zástupci EK a členských států, a který má za úkol vyjadřovat se k předkládaným návrhům nařízení, schvalovat návrhy opatření k řízení trhu, které jsou předkládány Evropskou komisí, a zejména zprostředkovávat kontakt a výměnu informací mezi členskými státy a Komisí. Nástrojem pro realizaci SOT s obilovinami v ČR na národní úrovni je Státní zemědělský intervenční fond.

Evropská unie praktikuje jednak společnou zemědělskou politiku (SZP) a jednak společnou obchodní politiku. Obě tyto politiky zcela zásadně ovlivňují agrární obchod České republiky. Vstupem České republiky do EU se zahraničním obchodem stal pouze obchod se zeměmi mimo EU, tzv. třetími zeměmi. Obchod mezi současnými členskými státy je obchodem vnitřním v rámci jednotného trhu EU. Povinností všech členských zemí EU je uskutečňovat jak SZP, tak i společnou obchodní politiku a řídit se jednotnými právními předpisy v rámci těchto politik vydaných EU. Jedna z prvních tržních organizací byla zavedena již v roce 1962 pro obiloviny.

Společná zemědělská politika uplatňuje jednotné zásady, pokud jde o podporu exportu zemědělských komodit a přístup na trh v podobě preferenčních ujednání. Pro dovozy do EU platí společný celní sazebník EU včetně jednotných celních preferencí a preferenčních celních kvót.

Společná obchodní politika je založena na jednotných zásadách, zejména pokud jde o úpravy celních sazeb, uzavírání celních a obchodních dohod, liberalizačních opatření, vývozní politiku, ochranná obchodní opatření apod.

2. Rozdělení odpovědnosti SZIF a celní správy při provádění obchodních mechanismů

Odpovědnosti SZIF platební agentury v oblasti SZP

- Zveřejňuje informace o - zboží, na jehož dovoz nebo vývoz je povinná dovozní nebo vývozní licence,
 - sazbách vývozních subvencí a vývozních cel,
 - podmínkách podávání žádostí o udělování vývozních subvencí a o povinnosti placení vývozních cel.
- Registruje obchodníky, kteří exportují zemědělské a zpracované zemědělské výrobky a žádají o licenci.
- Vydává vývozní a dovozní licence a výpisy z nich (včetně osvědčení o stanovení vývozní subvence předem).
- Přijímá záruky požadované v rámci SZP pro dovozní a vývozní licence, vývozní subvence, předběžné platby a další opatření.
- Provádí platby vývozních subvencí a stanovuje vývozní cla.
- Vede při vývozu zpracovaných zemědělských výrobků registr receptur, u kterých se žádá o vývozní subvenci.

Odpovědnosti celní správy v oblasti SZP

- Přijímání (uznávání) dovozních a vývozních deklarací.
- Ověřování tarifní klasifikace zboží při dovozu a vývozu.
- Ověřování dovozních a vývozních licencí a odepisování vyvážených množství na licencích.
- Vybírání poplatků při dovozu (cla a jim ekvivalentní poplatky).
- Provádí fyzickou kontrolu zahrnující zkoušení a odebrání vzorků.
- Kontroluje zboží z jiných členských států, na které jsou v těchto státech udělovány produkční podpory.
- Potvrzuje vývoz zboží do určených míst (destinací), pro které je vývoz určen.

Platební agentura úzce spolupracuje s celní správou a předávají si vzájemně potřebné informace k pokud možno bezproblémovému provádění obchodních mechanismů a k zajištění regulace obchodu s třetími zeměmi v rámci pravidel SZP. Platební agentury (v některých zemích EU) rovněž mohou část svých činností a pravomocí delegovat na orgány celní správy. Jsou však zodpovědné za řádné informování Komise o aktivitách vztahujících se k obchodním mechanismům.

3. Zásahy SZIF platební agentury

Právní úprava činnosti SZIF

Státní zemědělský intervenční fond je právnickou osobou se sídlem v Praze a jeho činnost se řídí zákonem o Státním zemědělském intervenčním fondu č. 256/2000 Sb., ve znění zákona č. 128/2003 Sb. a ve znění zákona č. 85/2004 Sb. a prováděcími právními předpisy ve formě nařízení vlády.

Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) je akreditovanou platební agenturou – zprostředkovatelem finanční podpory z Evropské unie a národních zdrojů. Dotace z EU jsou v rámci Společné zemědělské politiky poskytovány z Evropského zemědělského záručního fondu (EAGF) a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) a v rámci Společné rybářské politiky z Evropského námořního a rybářského fondu (ENRF). Program rozvoje venkova (PRV), který čerpá finanční prostředky z EAFRD, nahradil Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP) a Operační program rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP RVMZ).

V rámci Společné zemědělské politiky se v EU uplatňují tři zásady – společný trh pro zemědělské produkty při společných cenách, zvýhodnění produkce ze zemí Unie na úkor vnější konkurence a finanční solidarita – financování ze společného fondu, do něhož všichni přispívají.

Pilířem poskytovaných finančních podpor jsou přímé platby vyplácené zjednodušeným systémem, tj. na hektar obhospodařované plochy. Velké možnosti pro zemědělství představuje Program rozvoje venkova (PRV), který byl spuštěn v roce 2007. Stejně nezanedbatelnou finanční pomocí jsou pak rovněž tržní opatření Společné organizace trhu, které řeší výkyvy poptávky a nabídky na trhu a zabezpečují zemědělským podnikatelům větší jistotu a lepší stabilitu v podnikání.

Regulace společného trhu s obilovinami v marketingovém roce 2017/2018

Pravidla režimu intervenčního nákupu jsou platná pro všechny členské státy Evropské unie. Pro hospodářský rok 2017/2018 byl v rámci všech členských států EU 28 stanoven množstevní strop pro intervenční nákup pšenice obecné v souhrnném objemu 3 miliony tun, které mohly být nakupovány za pevnou cenu 101,31 EUR/t. Pro ječmen obecný a kukuřici setou byl platný množstevní strop 0 tun. Ke každé nabídce pšenice byl nabízející povinen složit na účet SZIF v české měně nabídkovou záruku ve výši 20 EUR na každou nabídnutou tunu. Intervenční nákup obilovin v České republice vycházel ze základních nařízení, která upravovala provádění společné organizace trhu s obilovinami. Jednalo se o nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty, dále nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1238 ze dne 18. května 2016, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o veřejnou intervenci a podporu soukromého skladování, prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/1240 ze dne 18. května 2016, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o veřejnou intervenci a podporu soukromého skladování a nařízení vlády ČR č. 180/2004 Sb., kterým se stanoví bližší podmínky při provádění opatření společné organizace trhu s obilovinami.

Intervenční nákup obilovin ze sklizně roku 2017:

V hospodářském roce 2017/2018 nebyl, vzhledem k výši tržních cen, intervenční nákup pšenice realizován.

Intervenční skladování obilovin:

SZIF neevidoval v hospodářském roce 2017/2018 žádné intervenční zásoby obilovin. Celková smluvní skladová kapacita pro intervenční skladování obilovin v ČR ke dni 31. října 2017 vykazovala 555 tis. tun, z toho Loco vlastní činí 392 tis. tun, Loco cizí 34 tis. tun, Destinace 129 tis. tun. SZIF měl ke dni 31. října 2017 uzavřeno 48 smluv v 85 skladech, přičemž jsou všechny smlouvy

dlouhodobého charakteru. Skladovatelé mohou operativně snižovat či navyšovat smluvní skladové kapacity. Za držení volných skladových kapacit SZIF skladovatelům nehradí žádné poplatky. Prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/1240 stanovuje minimální skladovací kapacitu postupným zvyšováním této kapacity v následujících intervenčních obdobích, skladovací kapacity intervenčních skladů v rámci dlouhodobých smluv tak bude třeba revidovat.

Intervenční prodej obilovin:

V hospodářském roce 2017/2018 nebyl realizován žádný intervenční prodej pšenice.

Regulace společného trhu s obilovinami v marketingovém roce 2018/2019

Realizace intervenčního nákupu obilovin v hospodářském roce 2018/2019 je předepsána nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1238 ze dne 18. května 2016, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o veřejnou intervenci a podporu soukromého skladování a dále prováděcím nařízením Komise (EU) 2016/1240 ze dne 18. května 2016, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o veřejnou intervenci a podporu soukromého skladování. V České republice je intervenční nákup obilovin realizován dle nařízení vlády ČR č. 180/2004 Sb., kterým se stanoví bližší podmínky při provádění opatření společné organizace trhu s obilovinami.

V marketingovém roce 2018/2019 bude otevřen **intervenční nákup pšenice s množstevním omezením 3 miliony tun pro celou EU28 a minimální množství pro podání jedné Nabídky pšenice bude činit 160 tun.** Ke každé nabídce pšenice bude nabízející povinen složit na účet SZIF v české měně nabídkovou záruku ve výši 20 EUR na každou nabídnutou tunu.

Veškeré základní informace týkající se intervenčního nákupu v marketingovém roce 2018/2019 budou uvedeny na internetových stránkách SZIF na internetové adrese <http://www.szif.cz> (budou umístěny v sekci SZIF poskytuje - Společná organizace trhu - Rostlinná výroba - Obiloviny - Intervenční nákup obilovin - Ke stažení - Příručky, důležité informace).

4. Celní opatření v ČR

Celní kvóty jsou určeny množstvím zboží (vyjádřené hmotností, objemem nebo hodnotou), které je propuštěno do volného oběhu za sníženou celní sazbu. Celní kvóty stanovené v rámci EU jsou společné pro všechny členské státy EU. Jsou řízeny Generálním ředitelstvím pro daně a celní unii – DG TAXUD v Bruselu. Pravidla řízení (administrace) uvedených celních kvót v EU jsou upravena Nařízením Komise (EHS) č. 2454/1993.

- Prováděcí předpis k Nařízení Rady (EHS) č. 2913/1992, kterým se vydává celní kodex Společenství v platném znění.

Národní předpisy pro implementaci celního zákona a vnitřních předpisů jsou následující:

- Vyhláška č. 199/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení celního zákona a kterou se zrušují některé vyhlášky upravující osvobození od dovozního cla a nepreferenční původ zboží.
- Vyhláška č. 201/2005 Sb., o statistice dováženého a vyváženého zboží a způsobu sdělování údajů o obchodu mezi Českou republikou a ostatními členskými státy Evropských společenství.

Kvóty v rámci společné zemědělské politiky

Vzhledem k tomu, že se na každý produkt vztahují určitá obchodní opatření, která zahrnují i celní kvóty, musí být definována opatřeními (Nařízení Komise nebo Rady EU). Tam, kde je opatření pro celní kvóty, musí být kvóty jasně definovány šestimístným číselným kódem, známými jako „order number“ (ON). Celní kvóty uplatňované v rámci společné zemědělské politiky a vztahující se na dovoz zemědělských komodit jsou spravovány na základě licencí. Dovoze, který požaduje uplatnění snížené celní sazby v rámci těchto kvót, musí kromě vyplnění příslušných údajů do dovozního doprovodného dokladu při propouštění zboží do volného oběhu předložit platnou licenci.

Získáním licence má deklarant rezervovanou část celní kvóty pro příslušný kalendářní rok. Licence se uděluje na základě písemné žádosti a splnění ostatních podmínek. Jednou z podmínek pro udělení licence je složení záruky, která se držiteli licence vrací v případě využití licence, tzn. dovozu požadovaného množství zboží. Licence mohou být obchodovatelné. Licence vydaná v jednom členském státu EU platí i v ostatních členských státech EU. V České republice tyto licence v rámci společné zemědělské politiky vydává Státní zemědělský intervenční fond, viz internetová stránka www.szif.cz.

Administrace těchto celních kvót spadá v rámci EK do působnosti DG AGRI. Ostatní licence, nevztahující se na dovoz a vývoz zemědělských komodit, bude i nadále vydávat licenční správa Ministerstva průmyslu a obchodu.

Ovšem i zde existuje výjimka potvrzující pravidlo v několika málo případech, kdy u celní kvóty došlo k převedení řízení z DG AGRI do DG TAXUD. Pak je celní kvóta uplatňována metodou „First, come, first, served“, ale i přesto je nutno předložit platnou licenci.

Intrastat

Statistický systém sledující pohyb zboží mezi členskými státy EU, tj. mezi Českou republikou a ostatními členskými státy EU se nazývá Intrastat. Sledování se týká zboží, které bylo odesláno z České republiky do jiného členského státu EU nebo bylo přijato do České republiky z jiného členského státu EU (tj. v obou případech přestoupilo státní hranici). Povinnosti vykazování údajů do Intrastatu jsou upraveny:

a) národními předpisy:

- vyhláškou č. 393/2008 Sb., o statistice vyváženého a dováženého zboží a o způsobu sdělování údajů o obchodu mezi Českou republikou a ostatními členskými státy Evropského společenství. Touto vyhláškou byla novelizována vyhláška č. 201/2005 Sb. Tato vyhláška je v novelizovaném znění k dispozici na www.czso.cz.

b) předpisy EU:

- nařízení Komise (ES) č. 1982/2004, kterými se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004, o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy a nařízení Komise (ES) č. 1915/2005, kterým se mění nařízení č. 1982/2004.
Začátkem roku 2009 došlo k významným změnám ve vykazování zboží sledovaném v Intrastatu. Měnily se mimo jiné limity hodnot zboží odeslaného nebo přijatého z jiného členského státu od počátku roku 2009. Práh pro vykazování od roku 2009 činí 8 milionů Kč fakturované hodnoty zboží odeslaného do ostatních členských států EU i přijatého z ostatních členských států EU, přičemž zpravodajská jednotka, která překročila osvobozující práh v roce 2008 (2 nebo 4 miliony Kč), musela vykazovat údaje do Intrastatu nejméně do konce roku 2009. Další významnou změnou byla povinné uvádění údajů o vlastní hmotnosti do výkazů Intrastat i pro ty podpoložky kombinované nomenklatury, kterým je v celním sazebníku přiřazen kód doplňkové měrné jednotky. Tyto údaje byly nepovinné, a proto bylo v 1/3 členských států upuštěno od jejich sledování. Vzhledem k tomu, že se ztrácela logická kontrola nad těmito výkazy, je uvádění například hmotnosti i počtu kusů živých zvířat od 1. 1. 2009 povinné.

5. Licenční politika

Systém dovozních a vývozních licencí a osvědčení je založen na Nařízení Komise č. 376/2008, které stanoví společná prováděcí pravidla k aplikaci licencí v členských státech EU. Smyslem licenčního režimu je:

- získávat údaje pro analýzu a kontrolu dovozu a vývozu (a následné řízení trhu),
- zajišťovat systém celních kvót na dovozy,
- zabezpečit dodržování závazků GATT/WTO v oblasti dovozu a vývozu.

Dovozní a vývozní licence představují oprávnění, ale zároveň i závazek pro vývoz nebo dovoz určitého množství konkrétního výrobku v daném období platnosti licence.

Licence pro obiloviny vydává SZIF jako platební agentura v rámci společné organizace trhu s obilovinami. Dovoz a vývoz některých produktů, které patří pod společnou organizaci trhu s obilovinami, podléhá předložení dovozní nebo vývozní licence. Společná prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí a osvědčení o stanovení náhrady předem pro zemědělské produkty jsou stanoveny v Nařízení Komise č. 376/2008 ze dne 23. dubna 2008. Veškeré informace týkající se výdeje licencí pro obiloviny jsou uvedeny na internetových stránkách www.szif.cz.

6. Daňová politika

Jako člen EU je Česká republika povinna uplatňovat DPH v souladu s pravidly, která existují v Evropské unii. Základní principy pro zdanění daní z přidané hodnoty jsou obsaženy v Šesté směrnici Rady EU č. 77/388/EHS, ve znění pozdějších předpisů. Tyto principy jsou členské státy povinny implementovat do svých národních právních předpisů. V České republice to je zákon o DPH č. 235/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Zákonem č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních došlo od roku 2004 k zásadním změnám při správě, placení i termínech splatnosti spotřebních daní. Při plnění daňových povinností platí, není-li v příslušném daňovém zákonu stanoveno jinak, společná procesní pravidla, která byla přijata zákonem ČNR č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o správě daní a poplatků“). Podle specifických ustanovení zákona o spotřebních daních mohou předkládat daňová přiznání k uplatnění nároku na vrácení spotřební daně také právnické a fyzické osoby, mající postavení daňových poplatníků, které nakoupily nebo samy vyrobily a prokazatelně použily minerální oleje pro výrobu tepla (dále jen „topné oleje“) a vybrané minerální oleje pro zemědělskou prvovýrobu, lesní školky a obnovu a výchovu lesa (dále jen „zelená nafta“). Od 1. ledna 2013 došlo ke snížení vratky části spotřební daně z tzv. zelené nafty, kdy se změnil nárok na vrácení z původních 60 % na 40 % spotřební daně, vznikající právnickým a fyzickým osobám, provozujícím zemědělskou prvovýrobu, lesní školky a obnovu a výchovu lesa, které nakoupily stanovené druhy olejů, paliv a maziv a prokazatelně je použily pro výše uvedené druhy činností. Způsob výpočtu vratky spotřební daně a ostatní podrobnosti upravuje vyhláška č. 176/2017 Sb., s účinností od 1. 7. 2017, kterou se mění vyhláška č. 38/2017 Sb., o způsobu výpočtu nároku na vrácení spotřební daně zaplacené v cenách některých minerálních olejů spotřebovaných v zemědělské prvovýrobě.

7. 7. Legislativa ČR vztahující se k obilovinám

Následující přehled právních předpisů navazuje na přehled z předchozí Situační a výhledové zprávy Obiloviny z prosince 2017 a zahrnuje výběr právních předpisů týkajících se komodity obiloviny do částky 146 roku 2018.

Zákon č. 283/2018 Sb.,

kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 13. 12. 2018

Uveřejněno v č. 142/2018 Sbírky zákonů.

Zákon č. 93/2018 Sb.,

Zákon o podmínkách využívání genetických zdrojů podle Nagojského protokolu.

Účinnost od 5. 6. 2018

Uveřejněno v č. 48/2018 Sbírky zákonů.

Nařízení vlády č. 293/2018 Sb.,

kterým se mění nařízení vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 13. 12. 2018

Uveřejněno v č. 146/2018 Sbírky zákonů.

Nařízení vlády č. 292/2018 Sb.,

kterým se mění nařízení vlády č. 48/2017 Sb., o stanovení požadavků podle aktů a standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu pro oblasti pravidel podmíněnosti a důslednosti jejich porušení pro poskytování některých zemědělských podpor, ve znění nařízení vlády č. 126/2018 Sb.

Účinnost od 13. 12. 2018

Uveřejněno v č. 146/2018 Sbírky zákonů.

Nařízení vlády č. 126/2017 Sb.,

kterým se mění nařízení vlády č. 48/2017 Sb., o stanovení požadavků podle aktů a standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu pro oblasti pravidel podmíněnosti a důslednosti jejich porušení pro poskytování některých zemědělských podpor.

Účinnost od 22. 6. 2018

Uveřejněno v č. 64/2018 Sbírky zákonů.

Nařízení vlády č. 28/2018 Sb.,

kterým se mění nařízení vlády č. 75/2015 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření a o změně nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů, ve znění nařízení vlády č. 113/2015 Sb., a nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 21. 2. 2018

Uveřejněno v č. 15/2018 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 288/2018 Sb.,

kterou se mění vyhláška č. 298/2014 Sb., o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 13. 12. 2018

Uveřejněno v č. 144/2018 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 166/2018 Sb.,

kterou se mění vyhláška č. 449/2006 Sb., o stanovení metodik zkoušek odlišnosti, uniformity, stálosti a užité hodnoty odrůd, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 14. 8. 2018

Uveřejněno v č. 85/2018 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 132/2018 Sb.,

o přípravcích a pomocných prostředcích na ochranu rostlin.

Účinnost od 28. 6. 2018

Uveřejněno v č. 67/2018 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 46/2018 Sb.,

kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 221/2002 Sb., kterou se stanoví sazebník náhrad nákladů za odborné a zkušební úkony vykonávané v působnosti Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 23. 3. 2018

Uveřejněno v č. 25/2018 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 17/2018 Sb.,

kterou se mění vyhláška č. 206/2012 Sb., o odborné způsobilosti pro nakládání s přípravky.

Účinnost od 7. 2. 2018

Uveřejněno v č. 12/2018 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 11/2018 Sb.,

kterou se mění vyhláška č. 215/2008 Sb., o opatřeních proti zavlékání a rozšiřování škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů, ve znění pozdějších předpisů.

Účinnost od 19. 1. 2018

Uveřejněno v č. 7/2018 Sbírky zákonů.

Vyhláška č. 3/2018 Sb.,

kterou se mění vyhláška č. 378/2010 Sb., o stanovení druhového seznamu pěstovaných rostlin, ve znění vyhlášky č. 42/2014 Sb., a další související vyhlášky.

Účinnost od 9. 1. 2018

Uveřejněno v č. 2/2018 Sbírky zákonů.

8. Významná nařízení EU k společné organizaci trhu v odvětví obilovin

Pravidla režimu intervenčního obchodu s obilovinami stanovuje Evropská komise a jsou platná pro všechny členské státy Evropské unie. Zde jsou uvedena základní nařízení pro sektor obiloviny, platná do současnosti. Tato platná nařízení jsou průběžně novelizována.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013,

kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují se nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007.

Nařízení Rady (EU) č. 1307/2013,

kterým se určují opatření týkající se stanovení některých podpor a náhrad v souvislosti se společnou organizací trhů se zemědělskými produkty.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013,

pokud jde o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 907/2014,

kterým se doplňuje nařízení EP a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o platební agentury a další subjekty, finanční řízení, schválení účetní závěrky, jistoty a použití eura.

Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 908/2014,

kterým se stanoví pravidla pro uplatňování nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o platební agentury a další subjekty, finanční řízení, schvalování účetní závěrky, pravidla pro kontroly, jistoty a transparentnost.

Nařízení Komise (ES) č. 642/2010,

kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení rady (EHS) č. 1234/2007, pokud jde o dovozní cla v odvětví obilovin.

Nařízení Komise (ES) č. 1301/2006,

kterým se stanoví společná pravidla ke správě dovozních celních kvót pro zemědělské produkty, které podléhají režimu dovozních licencí.

Nařízení Komise (ES) č. 612/2009,

kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu vývozních náhrad pro zemědělské produkty.

Nařízení Komise (ES) č. 1342/2003,

kterým se stanoví zvláštní prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí v odvětví obilovin a rýže.

Nařízení Komise (ES) č. 514/2008,

kterým se mění nařízení (ES) č. 376/2008, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí a osvědčení o stanovení náhrady předem pro zemědělské produkty, jakož i nařízení (ES) č. 1439/95, (ES) č. 245/2001, (ES) č. 2535/2001, (ES) č. 1342/2003, (ES) č. 2336/2003, (ES) č. 1345/2005, (ES) č. 2014/2005, (ES) č. 951/2006, (ES) č. 1918/2006, (ES) č. 341/2007, (ES) č. 1002/2007, (ES) č. 1580/2007 a (ES) č. 382/2008 a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 1119/79.

Nařízení Komise (ES) č. 1276/2008,

o sledování vývozu zemědělských produktů, pro které jsou poskytovány náhrady nebo jiné částky, prováděném prostřednictvím fyzických kontrol.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/1240,

kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o veřejnou intervenci a podporu soukromého skladování.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1238,

kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o veřejnou intervenci a podporu soukromého skladování.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1237,

kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí, a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o pravidla týkající se uvolnění a propadnutí jistot složených za tyto licence, a kterým se mění nařízení Komise (ES) č. 2535/2001, (ES) č. 1342/2003, (ES) č. 2336/2003, (ES) č. 951/2006, (ES) č. 341/2007 a (ES) č. 382/2008 a kterým se zrušuje nařízení Komise (ES) č. 2390/98, (ES) č. 1345/2005, (ES) č. 376/2008 a (ES) č. 507/2008.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/1239,

kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o režim dovozních a vývozních licencí.

9. Harmonizované, revidované nebo nové ČSN vztahující se k obilovinám

Harmonizované nebo nové technické normy pro obiloviny jsou vydány Českým normalizačním institutem, Praha a jsou uvedeny níže:

ČSN 46 1100-2 Obiloviny potravinářské – Část 2: Pšenice potravinářská.

Vydání provedeno v květnu 2001; platí od 1. 7. 2001.

ČSN 46 1100-3 Obiloviny potravinářské – Část 3: Pšenice tvrdá (*Triticum durum*).

Vydání provedeno v lednu 2002; platí od 1. 7. 2001.

ČSN 46 1100-4 Obiloviny potravinářské – Část 4: Žito.

Vydání provedeno v květnu 2001; platí od 1. 7. 2001.

ČSN 46 1100-5 Obiloviny potravinářské – Část 5 : Ječmen sladovnický.

Vydání provedeno v březnu 2005; platí od 1. 1. 2006.

ČSN 46 1100-7 Obiloviny potravinářské – Část 7: Oves potravinářský.

Vydání provedeno v lednu 2002; platí od 1. 7. 2001.

ČSN 46 1200-2 Obiloviny – Část 2: Pšenice.

Vydání provedeno v květnu 2001; platí od 1. 7. 2002.

ČSN 46 1200-3 Obiloviny – Část 3: Ječmen.

Vydání provedeno v červenci 2001; platí od 1. 7. 2002.

ČSN 46 1200-4 Obiloviny – Část 4: Oves.

Vydání provedeno v lednu 2002; platí od 1. 7. 2002.

ČSN 46 1200-5 Obiloviny – Část 5: Žitovec (triticale).

Vydání provedeno v lednu 2002; platí od 1. 7. 2002.

ČSN 46 1200-6 Obiloviny – Část 6: Kukuřice.

Vydání provedeno v červenci 2001; platí od 1. 7. 2002.

ČSN 46 1200-7 Obiloviny – Část 7: Proso.

Vydání provedeno v říjnu 2003; platí od 1. 11. 2003.

ČSN 46 1200-8 Obiloviny – Část 8: Pohanka.

Vydání provedeno v říjnu 2003; platí od 1. 11. 2003.

ČSN 46 1200-9 Obiloviny – Část 9: Mohár a čumíza.

Vydání provedeno v říjnu 2003; platí od 1. 11. 2003.

ČSN 46 1200-10 Obiloviny – Část 10: Čirok.

Vydání provedeno v lednu 2003; platí od 1. 2. 2003.

**ČSN 46 1011-6 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin
– Část 6: Zkoušení obilovin – Stanovení obsahu příměsí a nečistot.**

Vydání provedeno v lednu 2002; platí od 1. 7. 2002.

**ČSN 46 1011-11 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin
– Část 11: Zkoušení obilovin – Stanovení podílu zrn se sníženou sklovitostí u pšenice tvrdé (Triticum durum).**

Vydání provedeno v lednu 2003; platí od 1. 2. 2003.

**ČSN 46 1011-18 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin
– Část 18: Zkoušení obilovin – Stanovení obsahu dusíkatých látek.**

Vydání provedeno v únoru 2003; platí od 1. 3. 2003.

**ČSN 46 1011-12 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin
– Část 12: Zkoušení obilovin – Třídění sladovnického ječmene – Praktická metoda.**

Vydání provedeno v listopadu 2005; platí od 1. 1. 2006.

**ČSN 46 1011-13 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin
– Část 13: Zkoušení obilovin – Stanovení klíčivosti sladovnického ječmene.**

Vydání provedeno v listopadu 2005; platí od 1. 1. 2006.

**ČSN 46 1011-14 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin
– Část 14: Zkoušení obilovin – Stanovení energie klíčivosti sladovnického ječmene.**

Vydání provedeno v listopadu 2005; platí od 1. 1. 2006.

ČSN ISO 5223+Amd.1 (46 1012) Zkušební síta pro obiloviny.

Vydání provedeno v říjnu 2000; platí od 1. 7. 2002. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 5223:1995 včetně změny ISO 5223:1995/Amd.1:1999.

**ČSN ISO 712 (46 1014) Obiloviny a výrobky z obilovin
– Stanovení vlhkosti – Praktická referenční metoda.**

Vydání provedeno v lednu 2003; platí od 1. 2. 2003.

**ČSN ISO 6644 (46 1015) Tekoucí obiloviny a mlýnské výrobky
– Automatický odběr vzorků mechanickými vzorkovači.**

Vydání provedeno v lednu 2006; platí od února 2006.

ČSN ISO 5529 (46 1022) Pšenice – Stanovení sedimentačního indexu – Zeleného test.

Vydání provedeno v říjnu 2000; platí od listopadu 2000. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 5529:1992.

ČSN ISO 9648 (46 1023) Čirok – Stanovení obsahu taninu.

Vydání provedeno v lednu 2003; platí od 1. 2. 2003. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 9648:1988.

ČSN ISO 7971-2 (46 1013) Obiloviny**– Stanovení objemové hmotnosti zvané „hektolitrová váha“ – Část 2 Praktická metoda.**

Vydání provedeno v červenci 2003; platí od 1. 4. 2004.

ČSN ISO 13690 (46 1024) Obiloviny, luštěniny a mlýnské výrobky**– Odběr vzorků ze statických dávek.**

Vydání provedeno v lednu 2004; platí od 1. 2. 2004. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 13690:1999.

ČSN EN ISO 3093 (46 1026) Pšenice, žito, pšeničná a žitná mouka, pšenice tvrdá (durum) a semolina z pšenice tvrdé – Stanovení čísla poklesu podle Hagberga-Pertena.

Vydání provedeno v prosinci 2007; platí od 1. 1. 2008. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 3093:2004.

ČSN ISO 2171 (46 1019) Obiloviny, luštěniny a výrobky z nich**– Stanovení obsahu popela spalováním.**

Vydání provedeno v prosinci 2008; platí od 1. 1. 2009. Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 2171:2007.

Změna ZI k ČSN 46 1011-7 Zkoušení obilovin, luštěnin a olejnin**– Část 7: Zkoušení obilovin – Stanovení podílu plných zrn.**

Vydání provedeno v říjnu 2002; platí od 1. 11. 2002.

Změna ZI k ČSN 46 1100-1 Obilí potravinářské**– Část 1: Společná ustanovení ze srpna 1998.**

Vydání Změny ZI provedeno v červenci 2001; platí od 1. 7. 2002.

Změna ZI k ČSN 46 1200-1 Obiloviny – Část 1: Společná ustanovení ze srpna 1998.

Vydání Změny ZI provedeno v červenci 2001; platí od 1. 7. 2002.

Změna Z2 k ČSN 46 1200-1 Obiloviny – Část 1: Společná ustanovení ze srpna 1998

Vydání Změny Z2 provedeno v srpnu 2002; platí od 1. 9. 2002.

Změna ZI k ČSN 46 1100-5 Obiloviny potravinářské**– Část 5: Ječmen sladovnický z března 2005.**

Vydání Změny ZI provedeno v lednu 2006; platí od 1. 2. 2006.

Změna ZI k ČSN 46 1206-6 Obiloviny**– Část 6: Kukuřice z července 2001.**

Vydání Změny ZI provedeno v listopadu 2007; platí od 1. 12. 2007.

Změna ZI k ČSN 46 1200-10 Obiloviny**– Část 10: Čirok z ledna 2003.**

Vydání změny provedeno v listopadu 2007; platí od 1. 12. 2007.

Změna ZI k ČSN 46 1100-3 Obiloviny potravinářské**– Část 3: Pšenice tvrdá (*Triticum durum*) z ledna 2002.**

Vydání Změny ZI provedeno v září 2004; platí od 1. 10. 2004.

Vydané předpisové ČSN jsou k dostání v síti prodejen norem v celé ČR a vydané předpisové podnikové normy (PN) jsou k dostání u vydavatele PN. Technické normy (včetně jejich změn) se nevztahují na obiloviny, luštěniny a olejninu nakupované SZIF a dále pro skladování v zemědělských veřejných skladech.

10. Podpůrné programy pro rok 2018

Systém podpor do zemědělství v České republice se v roce 2018 prakticky nezměnil a zůstal v základních podporách stejný. Pro české zemědělce tak stále představuje možnost přístupu do značně širokého spektra podpůrných prostředků.

Systém podpor lze rozdělit na:

- I. Přímé platby a přechodné vnitrostátní podpory**
- II. Program rozvoje venkova na období 2014–2020**
- III. Národní podpory**

I. Přímé platby

Rostlinná výroba, včetně pěstování obilovin, je v ČR v podmínkách Společné zemědělské politiky EU podporována systémem tzv. přímých plateb. Společná zemědělská politika (SZP) v rámci přímých plateb klade důraz na šetrný přístup k životnímu prostředí pomocí režimu ozelenění, generační obměnu na venkově prostřednictvím podpor pro mladé zemědělce nebo na podpory tzv. citlivých komodit skrze dobrovolnou podporu vázanou na produkci. Od roku 2015 přímé platby v ČR tvoří jednotná platba na plochu zemědělské půdy (SAPS), platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (tzv. greeningová platba), dobrovolná podpora vázaná na produkci (VCS) a platba pro mladé zemědělce.

Žádost o poskytnutí přímých plateb je podávána v rámci tzv. Jednotné žádosti ke Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu (SZIF) zpravidla od poloviny dubna do 15. května příslušného kalendářního roku.

Jednotná platba na plochu zemědělské půdy (SAPS)

SAPS i nadále tvoří nejvýznamnější část přímých plateb. Poskytnutí podpory v rámci SAPS upravuje nařízení vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělci a o změně některých souvisejících nařízení vlády (nařízení vlády č. 50/2015 Sb.). Přehled výše vnitrostátních stropů na SAPS, včetně sazeb na 1 ha, je uveden v následující tabulce.

Vnitrostátní stropy a sazby SAPS v letech 2004–2018

Rok	Vnitrostátní strop na SAPS (mil. EUR)	Směnný kurz (CZK/EUR)	Sazba (EUR/ha)	Sazba (CZK/ha)
2004	198,940	32,45	56,41	1 830,40
2005	249,296	29,55	71,42	2 110,70
2006	310,457	28,32	88,89	2 517,80
2007	355,384	27,53	101,40	2 791,50
2008	437,762	24,66	124,16	3 072,20
2009	517,895	25,16	147,43	3 710,00
2010	581,177	24,60	165,07	4 060,80
2011	667,365	24,75	189,32	4 686,50
2012	755,659	25,14	214,28	5 387,30
2013	832,828	25,73	235,86	6 068,88
2014	773,751	27,50	218,08	5 997,23
2015	462,980	27,18	130,35	3 543,91
2016	462,535	27,02	130,07	3 514,54
2017	461,017	25,981	130,01	3 377,73
2018	472,217	25,731	131,67	3 388,15

Poznámky: Ke snížení vnitrostátního stropu na SAPS od roku 2015 došlo v důsledku převodu části finančních prostředků v rámci přímých plateb na greeningovou platbu, VCS a platbu pro mladé zemědělce. Od roku 2015 je SAPS vyplácen spolu s greeningovou platbou.

SAPS je poskytován ze zdrojů Evropské unie na hektar způsobilé zemědělské půdy. Poskytnutí SAPS je mimo jiné podmíněno splněním podmínek zemědělského podnikatele, řádným obhospodařováním zemědělské půdy, dodržováním podmínek dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES) a také dodržováním některých povinných požadavků na hospodaření, které jsou společně s DZES známy jako podmínky podmíněnosti (tzv. Cross Compliance). Minimální výměra, na kterou lze poskytnout SAPS, činí 1 ha zemědělské půdy.

Platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (greening)

Cílem greeningu je snížit negativní dopady zemědělské činnosti na životní prostředí. Pokud žadatel požádá o SAPS, je povinen dodržovat na všech svých způsobilých hektarech zemědělské půdy zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí. Základní pravidla greeningu vyplývají z příslušného evropského nařízení pro přímé platby, které vymezuje jeho tři složky, tj. diverzifikaci plodin, zachování výměry trvalých travních porostů a vyhrazení plochy využívané v ekologickém zájmu (Ecological Focus Area – EFA). Podmínky této platby upravuje nařízení vlády č. 50/2015 Sb. Přehled výše vnitrostátních stropů a sazba na greening, včetně sazeb na 1 ha, je uveden v následující tabulce.

Vnitrostátní stropy a sazby greening v letech 2016–2018

Rok	Obálka (mil. EUR)	Směnný kurz (Kč/EUR)	Sazba (EUR/ha)	Sazba (Kč/ha)
2016	253,212	27,021	71,35	1 928,43
2017	252,960	25,981	71,34	1 853,35
2018	258,512	25,731	72,96	1 877,38

Dobrovolná podpora vázaná na produkci (Voluntary Coupled Support – VCS)

ČR dlouhodobě podporuje citlivé sektory rostlinné a živočišné výroby v rámci přímých plateb. V období 2015–2020 finanční prostředky v rámci VCS směřují na ovoce, zeleninu, brambory, cukrovou řepu, bílkovinné plodiny a také na již v minulosti podpořené komodity: chmel, masná telata, dojnice, ovce a kozy, a to v celkové výši 15 % roční obálky na přímé platby (průměrná roční částka cca 3,46 mld. Kč). Došlo nejenom k rozšíření počtu podporovaných komodit, ale také k významnému nárůstu objemu finančních prostředků. Tento mechanismus na rozdíl od jiných jako jediný umožňuje podporu vázat na skutečnou aktuální produkci.

Platba pro mladé zemědělce (MZ)

Cílem této platby je podpořit mladé a začínající zemědělce do věku 40 let. Platba se poskytuje na maximální výměru 90 ha po dobu nejvýše 5 let. Poskytnutí platby pro MZ upravuje nařízení vlády č. 50/2015 Sb. Sazba platby pro MZ pro rok 2018 byla stanovena ve výši 1 694,08 Kč/ha.

Přechodné vnitrostátní podpory (PVP)

Reforma SZP umožňuje novým členským státům (včetně ČR) poskytovat PVP i v letech 2015–2020. V principu se jedná o obdobné podpory, jako byly národní doplňkové platby k přímým podporám (tzv. Top-Up), tj. v rámci těchto podpor se nadále budou podporovat stejné sektory zemědělské výroby (chmel, brambory pro výrobu škrobu, přezývkavci, krávy bez tržní produkce mléka (KBTPM), ovce a kozy), jako v předchozích letech. Rovněž bude vyplácena platba na zemědělskou půdu, jako určitý „příplatek“ k SAPS. PVP bude i nadále poskytováno výhradně z rozpočtu ČR, maximálně však ve výši 75 % pro rok 2015, 70 % pro rok 2016, 65 % pro rok 2017, 60 % pro rok 2018, 55 % pro rok 2019 a 50 % pro rok 2020, stanovené částky pro PVP pro rok 2013 ve výši 43 368 256 EUR, kdy pro přepočítání na Kč se použije kurz Evropské centrální banky k 30. 9. daného kalendářního roku. Podrobné podmínky pro poskytování PVP jsou uvedeny v nařízení vlády č. 112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek

poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám. Žádost o poskytnutí PVP je podávána v rámci tzv. Jednotné žádosti na Státní zemědělský intervenční fond (SZIF), a to od poloviny dubna do 15. května příslušného kalendářního roku.

Výše vnitrostátního stropu na PVP pro rok 2018

Rok	2018
Max. možná výše vnitrostátního stropu (tis. EUR)	25 281,76
Max. možná výše vnitrostátního stropu (tis. Kč)	650 525,00

Poznámka: Při přepočtu na Kč byl použit kurz 25,731 CZK/EUR.

II. Program rozvoje venkova ČR na období 2014–2020

Z programu rozvoje venkova ČR na období 2014–2020 (dále jen PRV) mohli pěstitelé obilovin čerpat dotace na investice do výstavby i rekonstrukce zemědělských staveb, pořízení potřebných technologií i pořízení mobilních strojů. Tyto podpory bylo možné čerpat zejména z operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků a 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců. Poskytování podpor se řídí Pravidly, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty Programu rozvoje venkova na období 2014–2020, která vydává Ministerstvo zemědělství ČR na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1305/2013 ze dne 17. prosince 2013 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005. Tato Pravidla jsou zveřejněna na internetových stránkách Ministerstva zemědělství www.eagri.cz/prv a Státního zemědělského intervenčního fondu www.szif.cz.

Operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků

Dotace z této operace mohli čerpat všichni zemědělní podnikatelé na projekty od 100 tis. do 150 mil. Kč výdajů, ze kterých je stanovena dotace. Základní míra dotace je 40 %, a tu je možné u mladých začínajících zemědělců a žadatelů hospodařících ve znevýhodněných (ANC) oblastech o 10 % navýšit. Maximální míra dotace je 60 %.

Pro pěstování obilovin se v 1., 3. a 5. kole příjmu žádostí dotovaly zejména investice do pořízení čistících a sušících i dalších potřebných technologií a mobilní stroje. Z investičních dotací nebylo možné dotovat stavební náklady na sklady obilovin.

Operace je rozdělena na záměry podle jednotlivých sektorů, podle velikosti projektů a podle velikosti obhospodařované půdy. Na pěstování obilovin tak bylo možné čerpat z těchto záměrů:

- b) Rostlinná výroba – projekty do 1 000 000,- Kč, žadatelé, kteří hospodaří na max. 150 ha,
- g) Rostlinná výroba – projekty do 5 000 000,- Kč (nezáleží na výměře obhospodařované půdy),
- l) Rostlinná výroba – projekty nad 5 000 000,- Kč do 150 000 000,- Kč (nezáleží na výměře obhospodařované půdy).

Na přelomu září a října 2015 proběhlo 1. kolo příjmu žádostí o dotaci z této operace.

Stav administrace 1. kola ke dni 30. 10. 2018:

	Počet zaregistrovaných žádostí	Požadavek na dotaci zaregistrovaných žádostí (Kč)	Počet schválených žádostí	Požadavek na dotaci schválených žádostí (Kč)
Záměr b)	202	55 068 732	157	42 440 519
Záměr g)	352	311 701 499	300	259 283 978
Záměr l)	143	1 068 433 020	59	578 723 119
Operace 4.1.1 Celkem	2 233	7 600 190 023	1 503	4 230 030 100

V tomto kole příjmu žádostí bylo celkem podáno 119 žádostí o dotaci na projekty zaměřené na obiloviny s požadavkem na dotaci celkem 300 mil. Kč. Z toho 57 projektů s požadavkem na dotaci 106 mil. Kč bylo schváleno k podpoře a nyní probíhá jejich realizace.

Na přelomu září a října 2016 proběhlo 3. kolo příjmu žádostí o dotaci z této operace.

Stav administrace 3. kola ke dni 30. 10. 2018:

	Počet zaregistrovaných žádostí	Požadavek na dotaci zaregistrovaných žádostí (Kč)	Počet schválených žádostí	Požadavek na dotaci schválených žádostí (Kč)
Záměr b)	682	236 487 404	468	157 755 734
Záměr g)	592	594 202 662	211	223 371 712
Záměr l)	140	1 444 040 172	34	392 722 084
Operace 4.1.1 Celkem	3 853	6 497 069 923	2 527	3 296 595 785

V tomto kole příjmu žádostí bylo celkem podáno 410 žádostí o dotaci na projekty zaměřené na obiloviny s požadavkem na dotaci celkem 385 mil. Kč. Z toho 171 projektů s požadavkem na dotaci 139 mil. Kč bylo schváleno k podpoře.

V termínu od 10. 10. - 31. 10. 2017 proběhlo 5. kolo příjmu žádostí (ve 4. kole příjmu nebyl vyhlášen příjem žádostí o dotaci z této operace). Alokace na celou operaci pro toto kolo byla 1,7 mld. Kč.

Stav administrace 5. kola ke dni 30. 10. 2018:

	Počet zaregistrovaných žádostí	Požadavek na dotaci zaregistrovaných žádostí (Kč)	Počet schválených žádostí	Požadavek na dotaci schválených žádostí (Kč)
Záměr b)	557	200 407 555	220	68 612 142
Záměr g)	577	571 633 945	150	140 087 096
Záměr l)	105	1 161 698 523	24	242 344 121
Operace 4.1.1 Celkem	3 661	5 910 501 749	1 232	1 562 227 120

V tomto kole příjmu žádostí bylo celkem podáno 234 žádostí o dotaci na projekty zaměřené na obiloviny s požadavkem na dotaci celkem 169 mil. Kč.

Operace 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců

Již z názvu je patrné, že podpora je určena pro mladé začínající zemědělce, tedy osoby do 40 let (včetně), které nepodnikají déle než 2 roky. Dotace se poskytuje na realizaci podnikatelského plánu ve výši maximálně 45 tis. EUR, což činí cca 1,2 mil. Kč.

První příjem žádostí v této operaci proběhl ve 2. kole příjmu žádostí o dotaci v květnu 2016. Bylo podáno 682 žádostí s požadavkem na dotaci 852 500 000 Kč. 619 žádostí s požadavkem na dotaci ve výši 773 750 000 Kč bylo doporučeno k podpoře. Ostatních 63 projektů bylo zařazeno mezi náhradníky.

Další příjem žádostí proběhl ve 4. kole v dubnu 2017. Bylo podáno 478 žádostí s požadavkem na dotaci 597 500 000 Kč. 264 žádostí s požadavkem na dotaci ve výši 330 000 000 Kč bylo doporučeno k podpoře. 61 projektů bylo zařazeno mezi náhradníky.

V 6. kole příjmu žádostí v dubnu 2018 bylo podáno 377 žádostí s požadavkem na dotaci 452 400 000 Kč. Všechny žádosti byly doporučeny k podpoře.

Další možnosti poskytuje také operace **16.2.1 Podpora vývoje nových produktů, postupů**

a technologií v zemědělské prvovýrobě, jinými slovy zemědělské inovace. Zde se podpora poskytuje na výzkum a vývoj a na investice spojené s vyvíjeným produktem, postupem či technologií. Na zpracování obilovin je pak možné čerpat dotace z operace **4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů**, a to na investice do potřebných technologií, strojů i staveb.

III. Národní podpory

1. Dotační tituly ministerstva zemědělství
2. Podpory PGRLF

1. Dotační tituly ministerstva zemědělství

Ministerstvo zemědělství ČR vydalo **Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě § 1, §2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, pro rok 2018**. Tyto zásady byly schváleny usnesením č. 71 ze 4. schůze Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky ze dne 19. 12. 2017.

Oblasti obilovin se dotýkají zejména následující podpůrné programy:

3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin

Účelem je zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence šíření hospodářsky závažných virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem a sadbou.

3.a. – biologická ochrana jako náhrada chemické ochrany rostlin.

Podpora do výše 25 % u polních druhů řepka olejka, kukuřice (včetně kukuřice na zrno pro potravinářské a krmné užití), slunečnici, obiloviny, luskoviny, maximálně však u druhu řepka olejka 384 Kč/ha, kukuřice 450 Kč/ha, obilnin 518 Kč/ha a luskovin 366 Kč/ha. Na ostatní druhy plodin (nevyjmenované v rozhodnutí Evropské komise) nebude podpora poskytována s výjimkou okrasných rostlin, u kterých bude podpora administrována formou „de minimis“ podle nařízení Komise (ES) č. 1535/2007 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podporu „de minimis“.

3.d. – podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým a abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou obilovin včetně kukuřice, malých zrnin, olejnin, luskovin, brambor, píce, zelenin, chmele, révy vinné a ovocných dřevin.

Podpora do výše 70 % prokázaných vyjmenovaných nákladů (viz část D Zásad). Příjemce dotace musí vyjádřit svůj souhlas se zpřístupněním výsledků podporovaného programu pro veřejnost.

9. Poradenství a vzdělávání

9.A. Speciální poradenství

9.A.b. Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu

Podporováno je vydávání publikací doporučených odrůd a souvisejících informací, poskytované pěstitelům zdarma.

Podpora je poskytována do výše 100 % prokázaných přímých nákladů ve formě dotace k výsledku hospodaření (dříve neinvestiční).

9.F. Podpora poradenství v zemědělství

9.F.e. – Regionální přenos informací – dotační program byl kompletně upravován v průběhu roku 2017 a realizován zpřesněním Zásad.

9.F.i. – Odborné konzultace - účelem je podpora poradenství v zemědělství zaměřená na odborné konzultace formou telefonického, elektronického, písemného či osobního kontaktu časově limitovaného (do 60 minut), které pomohou tazateli, tj. mikro, malým a středním podnikům, zodpovědět

jednotlivý odborně zaměřený dotaz provozního charakteru. Podpora je poskytnuta formou dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční). Podpora je poskytována dle čl. 18 a čl. 28 nařízení Komise (EU) č. 651/2014. Výše podpory je odlišena dle daného subjektu, který je zařazen pod písmeno a) – do 450 000 Kč/žadatele – max. 30 zaměstnanců, písmeno b) – do 550 000 Kč/žadatele – min. 31 zaměstnanců.

9.H. podpora marketingu a propagace na vybraných mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí

Účelem je podpora marketingu a propagace vystavovatelů, jejich výrobků, případně služeb na vybraných mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí. Podpora je poskytnuta formou dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční). Podpora bude poskytována malým a středním podnikům podle nařízení Komise (EU) č. 702/2014 a velkým podnikům působícím v produkci a zpracování zemědělských produktů spadajících do Přílohy I Smlouvy o fungování EU bude poskytnuta podpora v režimu de minimis - dle nařízení Komise (EU) č. 1407/2013 o použití článků 107 108.

Podpora do výše 100 % prokázaných nákladů na úhradu nájmu výstavní plochy bez vybavení, maximální do výše 100 000 Kč, úhradu nákladů na cestovní výlohy a úhradu registračního poplatku v celé výši na žadatele na veletrh či výstavu.

10. D. Podpora evropské integrace nevládních organizací

Účelem je podpora vstupu, členství, zastoupení členství a činnost českých stavovských agrárních nevládních (u členů řádných i přidružených) v mezinárodních nevládních organizacích (podpora rozvoje demokratické občanské společnosti), za které se z hlediska tohoto dotačního titulu pro rok 2017 považují: Konfederace mladých farmářů (CEJA), Evropská konfederace zemědělských producentů (COPA), Všeobecný výbor pro zemědělské družstevnictví EU (COGECA), FoodDrinkEurope, Konfederace evropských vlastníků lesa (CEPF), Evropská federace obecních lesů (FECOF), Asociace evropských regionů horských oblastí (EUROMONTANA), Sdružení evropských vinařských regionů (AREV), IFOAM EU Group, Organizace evropských vlastníků půdy (ELO), Farm Europe, Evropská komise, Evropský parlament, Evropský hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů. Výše podpory je fixní částka dle rozhodnutí MZe podle náročnosti začlenění do vyjmenovaných mezinárodních nevládních organizací. Podpora je poskytnuta formou dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční).

13. Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu

Účelem dotace je zvýšení kvality zpracování zemědělských produktů, zvyšování konkurenceschopnosti potravinářských podniků, respektive krmiv na evropském trhu, hlavně s ohledem na jakost, nezávadnost a dohledatelnost výrobků. Dotaci lze poskytnout pro:

- modernizaci a rekonstrukci výrobních zařízení,
- zavádění nových technologií,
- investice do technologií související s diverzifikací produkce provozovny o další nové výrobky,
- investice do technologií související se zásadní změnou výrobního postupu stávající provozovny,
- zlepšení a racionalizaci postupů zpracování zemědělských produktů,
- investice do technologií ke zlepšování a monitorování kvality potravinářských výrobků, respektive krmiv
- zavádění technologií šetrných k životnímu prostředí,
- zavádění technologií souvisejících s dohledatelností potravinářských výrobků, respektive krmiv

Podpora do výše 50 % prokazatelně vynaložených nákladů dle předloženého projektu (minimální hodnota nákladů 1 mil. Kč/I projekt/I příjemce a maximální hodnota nákladů projektu je 60 mil. Kč)

je poskytnuta formou dotace na pořízení dlouhodobého hmotného majetku (dříve investiční). Určeno pro výrobce od 250 do 750 zaměstnanců s obratem od 50 do 200 mil. EUR/rok a zpracovatele vybraných zemědělských produktů.

2. Podpory PGRLF

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s. (dále jen „PGRLF“) se v české republice stal za dobu svého působení neodmyslitelnou součástí podpory resortu zemědělství. Již od roku 1993 podporuje stávající, ale i začínající zemědělské podnikatele. Pomohl mimo jiné v dobách, kdy bylo nutné poskytnout začínajícím subjektům výraznou garanci, aby se pro ně staly úvěry od bank dostupné. Dosud umožnil čerpat úvěry pro české zemědělce v objemu 179 mld. Kč. Jeho úloha se nikterak nezmenšuje ani v dnešní době, kdy umožňuje obnovovat investice, které jsou pro zemědělský resort neustále vysoce potřebné a bez podpory PGRLF obtížně dostupné. Podporou pojištění se daří postupně zvyšovat stále nedostatečnou úroveň propojištěnosti v pojištění plodin a zvířat a tím do jisté míry eliminovat specifická rizika podnikání v zemědělském sektoru.

Hlavním předmětem činnosti PGRLF je v současné době subvencování části úroků z úvěrů podnikatelských subjektů v oblasti zemědělství, lesnictví a průmyslu zabývajícího se zpracováním produkce ze zemědělské výroby. Dalšími činnostmi PGRLF je finanční podpora pojištění plodin, hospodářských zvířat a lesních porostů, podpora ve formě úvěrů poskytovaných PGRLF na investiční a provozní financování podniku související se zemědělskou prvovýrobou, se zpracováním zemědělských produktů, lesním hospodářstvím nebo zpracováním dřeva či na nákup nestátní zemědělské půdy nebo podpory sociálního zemědělství a podpory ve formě zajištění komerčních úvěrů.

Programy PGRLF

- **Zemědělec:** Program zaměřený na vytvoření předpokladů pro další rozvoj prvovýrobců zemědělské produkce. Podpora ve formě dotace části úroků z investičních úvěrů na nákup zemědělské techniky do zemědělské prvovýroby, na výstavbu, pořízení nebo vylepšení nemovitého majetku v zemědělských závodech a na nákup plemenných zvířat za účelem zlepšení genetické hodnoty stáda. V rámci uvedeného programu je poskytováno zvýhodnění pro mladé podnikatele v zemědělství, a to navýšením základní sazby podpory o další 1 % p.a. Minimální úrokové zatížení příjemce podpory činí 0,5 % p.a.
- **Zpracovatel:** Program je určen podnikatelům, kteří se zabývají zpracováním zemědělských produktů. Podpora je poskytována ve formě subvence části úroků z úvěrů poskytnutých na pořízení investičního majetku, který souvisí se zpracováním zemědělských produktů. Program je poskytován v režimu *de minimis* (= až 200 000 EUR na jeden podnik)
- **Podpora nákupu půdy:** Program pro podporu nákupu nestátní zemědělské půdy zemědělskými prvovýrobcí. Podpora ve formě dotace části úroků z úvěrů na nákup půdy dle podmínek poskytování podpory malého rozsahu (*de minimis*) = až do 15 000 EUR na jeden podnik.
- **Podpora nákupu půdy – snížení jistiny úvěru:** Program určený na podporu nákupu nestátní zemědělské půdy, v rámci kterého je poskytována podpora ve formě finančních prostředků určených ke snížení jistiny úvěrů poskytnutých komerčními subjekty na nákup zemědělské půdy. Podpora bude poskytnuta až do výše limitu příslušného nařízení *de minimis* (= až 15 000 EUR na jeden podnik). Uvedená podpora může být poskytnuta i opakovaně. Program podpory je určen pro zemědělské podnikatele, kteří působí v oblasti zemědělské prvovýroby.
- **Podpora pojištění:** Účelem podpory je částečná finanční kompenzace pojistného, vynaloženého na zemědělské pojištění plodin a hospodářských zvířat s cílem dosažení vyšší propojištěnosti a snížení podnikatelských rizik v zemědělském sektoru.
- V rámci programů podpory pojištění bylo k 31. 12. 2017 schváleno celkem 82 036 žádostí. Ke stejnému datu bylo PGRLF na finančních podporách vyplaceno celkem 4 840 mil. Kč. Sazby podpory pro 2018 budou vyhlášeny do konce roku, tedy po zpracování všech přijatých žádostí.

- **Úvěry na nákup půdy:** V rámci programu jsou poskytovány úročené úvěry přímo PGRLF, a to na nákup zemědělské půdy, která není majetkem České republiky. Uvedený program podpory je určen zemědělským podnikatelům působícím v oblasti zemědělské prvovýroby. Tyto úvěry lze také kombinovat s podporou poskytnutou v režimu *de minimis*. V rámci uvedeného programu může klient žádat o snížení jistiny úvěru (poskytnutého PGRLF), a to v režimu *de minimis* (= až 5 000 UR na jeden podnik). Podpora formou snížení jistiny úvěru může být poskytnuta i opakovaně.
- **Sociální zemědělství:** Program podpory je určen zemědělskému prvovýrobci, který umožní znevýhodněným osobám spolupodílet se na běžných (nebo zvláště vyčleněných) činnostech farmy, má uzavřené pracovní smlouvy s uvedenými osobami a uzavřenou smlouvu s registrovaným poskytovatelem sociálních služeb či sám je registrovaným poskytovatelem sociálních služeb. V rámci uvedeného programu jsou poskytovány úvěry PGRLF, a to úvěry jak investiční, tak úvěry provozní.
- **Zajištění úvěrů:** V rámci programu podpory PGRLF ručí za investiční úvěry poskytnuté komerčními bankami. Příjemci podpory mohou být nejen podnikatelé, kteří se zabývají zemědělskou prvovýrobou a/nebo zpracováním zemědělských produktů, ale i podnikatelé zabývající se hospodařením v lesích nebo podnikatelé zabývající se zpracováním dřeva. Příjemcem podpory může být také podnikatel nebo obec, která je vlastníkem, nájemcem (pachtýřem) nebo vypůjčitelem lesa a hospodář podle schváleného lesního hospodářského plánu nebo obec zabývající se činnostmi souvisejícími se zpracováním dřeva. Ručení může být také poskytnuto za bankovní úvěry určené na informační a propagační opatření na podporu zemědělských produktů a potravinářských výrobků ze zemědělských produktů na vnitřním trhu EU a/nebo ve třetích zemích. Jde o projekty, o kterých rozhodla EK a které jsou spolufinancovány z rozpočtu EU.
- **Investiční úvěry Zemědělec:** V rámci programu jsou poskytovány úročené úvěry přímo PGRLF. Program podpory je určen podnikatelům, kteří se zabývají zemědělskou prvovýrobou, a to na pořízení investičního majetku. V rámci uvedeného programu může klient žádat o snížení jistiny úvěru (max. 400 000 CZK), kde výše podpory může činit max. 30 % z celkové výše poskytnutého úvěru (pro začínající podnikatele 40 % z celkové výše poskytnutého úvěru).
- **Provozní úvěry:** V rámci programu jsou poskytovány úročené úvěry přímo PGRLF. Program podpory je určen podnikatelům, kteří se zabývají zpracováním zemědělských produktů, lesním hospodářstvím, zpracováním dřeva nebo zemědělskou prvovýrobou, a to na provozní financování. Příjemcem podpory může být také podnikatel nebo obec, která je vlastníkem, nájemcem (pachtýřem) nebo vypůjčitelem lesa a hospodář podle schváleného lesního hospodářského plánu či lesní hospodářské osnovy nebo obec zabývající se činnostmi souvisejícími se zpracováním dřeva. V rámci uvedeného programu může klient žádat o snížení jistiny úvěru (poskytnutého PGRLF), a to v režimu *de minimis* (max. 15 000 EUR), kde výše podpory může činit max. 50 % z celkové výše poskytnutého úvěru (pro začínající podnikatele 80 % z celkové výše poskytnutého úvěru). Podpora snížení jistiny úvěru v režimu *de minimis* nemůže být poskytnuta zemědělským prvovýrobcům.

11. Nepotravinářské využití obilovin

Obiloviny, jež nacházejí uplatnění rovněž pro nepotravinářské účely, jsou mimo výrobu krmiv pro hospodářská zvířata využívány také k produkci paliv.

Jedná se o paliva ve formě slisovaných nebo rozdružených balíků obilné slámy, nebo v podobě tzv. agropelet či briket. Takto upravenou biomasu lze využít při výrobě elektřiny a tepla, a to jednak v procesech přímého spalování, nebo při společném spalování s neobnovitelným zdrojem energie (spoluspalování), což je většinou uhlí. K výrobě agropelet a briket se kromě slámy používá také odpad z posklizňových linek, zlomky obilných zrn, plevy, odroly a další odpad rostlinného původu vzniklý při zpracování obilovin. Výroba těchto paliv pro energetické účely zůstává nadále jednou z možností diverzifikace zemědělské výroby.

V současnosti se z obilovin pro energetické využití v celosvětovém měřítku nicméně nejčastěji vyrábí kapalná biopaliva. Alternativou za benzín je nejvíce využíván bioetanol vyráběný kvasným procesem. K jeho produkci je zapotřebí plodina s dostatečným obsahem cukrů resp. škrobů, jako jsou právě obiloviny, ale i například cukrová řepa a v zemích Jižní Ameriky pak také například cukrová třtina.

Stejně jako ostatní členské státy EU řešila i ČR problematiku související s aplikací biopaliv v praxi. V ČR byla proto zavedena povinnost přimíchávání biosložek do dopravních paliv, která respektuje závazky ČR na plnění cílů EU v oblasti obnovitelných zdrojů energie. Implementací příslušných směrnic EU do české národní legislativy tak byla tato povinnost uložena zákonem č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší.

Osoby uvádějící pohonné hmoty do volného daňového oběhu pro dopravní účely mají podle uvedeného zákona povinnost zajistit, aby v těchto pohonných hmotách bylo obsaženo minimální množství biopaliva ve výši 4,1 obj. % z celkového množství motorových benzínů (přimíchávání bioetanolu) a ve výši 6,0 obj. % z celkového množství motorové nafty (přimíchávání FAME – metylesterů mastných kyselin) za kalendářní rok.

Zákon o ochraně ovzduší zároveň zavádí tzv. kritéria udržitelnosti biopaliv, na základě kterých musí biopaliva vykazovat stanovenou úsporu emisí skleníkových plynů a suroviny pro výrobu biopaliv musí být pěstovány v souladu se stanovenými pravidly. Výrobci, prodejci a zpracovatelé biopaliv musí být držitelé certifikátu vystaveného autorizovanou osobou.

Širší využití biopaliv je pak dále podpořeno zejména prostřednictvím aktualizovaného Víceletého programu podpory dalšího uplatnění udržitelných biopaliv v dopravě na období 2015–2020, který je implementován do zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních. Podpora se v tomto případě týká čistých biopaliv a jejich vysokoprocentních směsí (směsná motorová nafta SMN B30, čistá bionafta FAME B100, Etanol E85, Etanol E95, čistý rostlinný olej, pokročilá biopaliva a bioplyn) a spočívá v daňové úlevě, resp. ve vrácení části spotřební daně z minerálních olejů.

V souvislosti s výrobou bioetanolu má v případě ČR dominantní roli cukrová řepa. V roce 2017 bylo v ČR vyrobeno celkem 102,3 tis. t bioetanolu – z toho 50 tis. t z cukrovky a 52,3 tis. t z kukuřice, přičemž bylo spotřebováno 585 tis. t cukrovky a 168 tis. t zrna kukuřice. Odhadovaná osevní plocha plodin využitých na výrobu bioetanolu činila 8,8 tis. ha u cukrovky a 24,6 tis. ha u kukuřice. V roce 2017 nebyla pro výrobu bioetanolu využívána pšenice.

Výrobu bioetanolu v roce 2017 zajišťovaly závody Tereos TTD, a.s., Dobruška s výrobní kapacitou 79 tis. t/rok a Ethanol Energy, a.s., Vrdy s kapacitou 55,2 tis. t/rok.

Orientační výtěžnosti biopaliv z hlavních plodin jsou znázorněny v tabulce I.

Tab. I Orientační výtěžnosti biopaliv z hlavních plodin

Produkt	Plodina	Výnos plodiny (cca) (t/ha) ¹⁾	Výtěžnost p hl/t) ²⁾	Výtěžnost paliva z ha (hl/ha) ³⁾
Bioetanol	cukrová řepa	57,91	1,07	61,96
	brambory	26,19	0,83	21,74
	pšenice	5,24	3,85	20,17
	kukuřice	8,45	3,8	32,11
	žito	4,63	4,15	19,21
	triticale	4,21	3,98	16,76
MEŘO	řepka	3,18	3,97	12,62

¹⁾ Zdroj: Data ČSU za rok 2009

²⁾ Zdroj: BIOMASA - obnovitelný zdroj energie (Pastorek, Kára, Jevič - FCC Public 2004)

³⁾ Vztaženo k průměrným výnosům ČSÚ za rok 2009

Statistiku produkce, spotřeby a dalších ukazatelů bioetanolu bez ohledu na původní produkční plodinu (obiloviny, cukrová řepa) dlouhodobě sleduje Ministerstvo průmyslu a obchodu. Bilance je uvedena v tabulce 2.

Tab. 2 Domácí produkce, dovoz, vývoz, změna zásob a hrubá spotřeba bioetanolu (pro pohon motorů) v ČR v letech 2010–2017 (v tunách)

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Domácí produkce	102 195	104 488	104 112	104 715	115 575	102 346
Dovoz	5 184	1 979	37 352	37 342	30 205	44 936
Vývoz	16 644	17 475	22 812	31 066	52 489	30 160
Změna zásob +/-	1 143	2 560	-390	-8 557	7 472	596
Hrubá spotřeba	89 592	86 432	119 042	119 548	85 819	116 526

Zdroj: MPO

MEZINÁRODNÍ TRH S OBILOVINAMI

Tab. č. I Odhady světové produkce a obchodu u pšenice a ostatních obilovin (mil. tun)

		2016/17	2017/18 ¹⁾	2018/19 ²⁾	Změna 2018/19 proti 2017/18 (%)
Pšenice					
Sklizeň - svět		756,51	763,06	733,51	- 4,04
z toho	USA	62,83	47,35	51,29	+ 8,32
	EU	145,37	151,26	137,50	- 9,10
	SNS	130,09	142,35	125,04	- 12,16
Dovoz - svět		183,35	181,25	178,79	- 1,36
z toho	USA	28,60	24,52	27,90	+ 13,78
	EU	5,30	5,82	6,00	+ 3,09
	SNS	7,24	8,22	8,26	+ 0,49
Spotřeba - svět		739,83	745,09	745,80	+ 0,10
z toho	USA	31,86	29,33	31,27	+ 6,61
	EU	128,00	130,40	125,00	- 4,14
	SNS	78,65	82,81	79,14	- 4,43
Zásoby na konci marketingového roku - svět		261,04	279,00	266,71	- 4,41
z toho	USA	32,13	29,91	25,84	- 13,61
	EU	10,73	14,13	10,05	- 28,87
	SNS	21,23	19,86	13,36	- 32,73
Obiloviny kromě pšenice a rýže					
Sklizeň - svět		1413,75	1357,09	1373,28	+ 1,19
z toho	USA	402,61	384,26	385,12	+ 0,22
	EU	152,83	152,49	146,69	- 3,80
	SNS	92,74	88,79	91,40	+ 2,94
Dovoz - svět		198,59	185,70	201,14	+ 8,31
z toho	USA	64,46	67,30	64,92	- 3,54
	EU	15,56	18,93	22,36	+ 18,12
	SNS	0,76	0,76	0,79	+ 3,95
Spotřeba - svět		1378,76	1371,80	1408,90	+ 2,70
z toho	USA	327,53	324,14	334,08	+ 3,07
	EU	160,84	162,67	165,07	+ 1,48
	SNS	56,36	54,18	50,74	- 6,35
Zásoby na konci marketingového roku - svět		384,51	369,80	334,18	- 9,63
z toho	USA	62,17	57,92	47,53	- 17,94
	EU	15,20	16,09	12,82	- 20,32
	SNS	6,92	5,82	5,01	- 13,92

Pramen: USDA, listopad 2018

Poznámka: Procenta jsou vypočtená ze zaokrouhlených údajů

¹⁾ předběžné údaje, ²⁾ odhady

Podle údajů USDA z listopadu 2018 činila světová produkce pšenice v uplynulém marketingovém roce 2017/2018 celkem 763,06 mil. tun, světová produkce rýže 494,31 mil. tun a světová produkce ostatních obilovin mimo pšenici a rýži 357,09 mil. tun. Dohromady tak globální produkce obilovin dosahovala 2,61 mld. tun. Předpokladem pro marketingový rok 2018/2019 je pokles světové produkce pšenice na 733,51 mil. tun a mírné zvýšení produkce ostatních obilovin kromě pšenice a rýže na 373,28 mil. tun. Produkce rýže by měla také mírně klesnout na 490,70 mil. tun. Globální produkce obilovin by tak podle uvedených předpokladů měla klesnout cca na 2,58 mld. tun. Podle údajů IGC z listopadu 2018 lze uvést celosvětovou spotřebu obilovin včetně rýže za marketingový rok 2017/2018 ve výši 2,59 mld. tun a pro rok 2018/2019 činí předpoklad dle IGC zhruba 2,63 mld. tun. Z uvedených dat vyplývá mírný nárůst světové spotřeby obilovin.

Podle předpokladu USDA z listopadu 2018 by světová produkce obilovin (bez rýže) měla v aktuálním marketingovém roce 2018/2019 mírně klesnout na 2 106,79 mil. tun, což je o 13,33 mil. tun (-0,63 %) méně než v předchozím marketingovém roce (2 106,79 mil. tun v marketingovém roce 2017/2018). Příčinou tohoto poklesu světové produkce obilovin je zejména pokles produkce pšenice. Meziroční vzestup produkce obilovin je očekáván dle odhadu IGC v Brazílii, Kanadě, na Ukrajině a v USA. Pokles produkce obilovin je naopak předpokládán v Argentině, Austrálii, Indii, Rusku, EU a Kazachstánu. Stejná výše produkce jako minulý rok je očekávána v Číně.

Na základě odhadu IGC se předpokládá pro aktuální marketingový rok 2018/2019 přebytková světová bilance obilovin. Světová spotřeba obilovin (bez rýže) odhadovaná IGC na celkem 2,08 mld. tun zaznamenává v marketingovém roce 2018/2019 mírný meziroční nárůst o 1,49 %. Hlavní podíl na tomto nárůstu by v aktuálním roce měl mít zejména vzestup užití na průmyslové účely (369,2 mil. tun) a na krmné účely (941,8 mil. tun). Pokud jde o poptávku po krmivech, očekává se zejména vyšší zastoupení podílu kukuřice vzhledem k její vysoké nabídce.

Vzhledem k předpokladu nižší světové produkce obilovin, v porovnání s jejich spotřebou, by měly klesnout i světové zásoby obilovin, jejichž úroveň na konci marketingového roku 2018/2019 je dle IGC odhadována na 560,2 mil. tun. Tento pokles je způsoben zejména snížením zásob kukuřice (pokles o 37,8 mil. tun) a pšenice (pokles o 11,4 mil. tun). Pokles zásob na konci roku očekává IGC v Argentině, Austrálii, Brazílii, Číně, Egyptě, EU, Indii, Kanadě, Kazachstánu, Jižní Africe, Mexiku, Rusku, Vietnamu, Turecku, na Ukrajině a v USA.

Předpoklad globální úrovně obchodu s obilovinami dosahující dle předpokladu IGC 369,2 mil. tun je téměř stejný, jako minulý rok (368,1 mil. tun). Meziroční vzestup globálního obchodu o 0,3 % je předpokládán vzhledem k vyššímu objemu obchodu s kukuřicí. Nákupy pšenice jsou předpokládány na nižší úrovni, než v loňském roce. Dovozy ječmene by měly být téměř stejné jako v minulém roce.

Světové ceny obilovin v období od srpna 2017 do konce září 2018 vlivem záporné bilance na světovém trhu převážně stoupaly. Ceny pšenice meziročně vzrostly v rozmezí 10,2–21,0 %. Reprezentativní cena pšenice (US SRW Gulf) se v této době pohybovala cca v rozmezí 196–216 USD/tunu, cena pšenice z EU (1. třída Francie Rouen) v rozmezí 195–234 USD/tunu a cena pšenice z oblasti Černého moře (Black Sea Milling) v rozmezí 190–230 USD/tunu. Cena ječmene meziročně vzrostly o 45 %. Cena krmného ječmene z EU (Rouen feed) se pohybovala v rozmezí 163–237 USD/tunu. Ceny kukuřice z EU (Bordeaux) a USA (US 3YC Gulf) zaznamenaly mírnější meziroční vzrůst v rozmezí 2,5 % až 2,6 %. Cena kukuřice z USA (US 3YC Gulf) se pohybovala v rozmezí 162–166 USD/tunu, cena kukuřice z Francie (Bordeaux) v rozmezí 192–197 USD/tunu.

Světový trh pšenice

Na základě odhadů IGC z listopadu 2018 globální produkce pšenice v **marketingovém roce 2017/2018** vzrostla o 1,9 % ve srovnání s marketingovým rokem 2016/2017. Ze sklizňové plochy 219,4 mil. ha bylo sklizeno celkem 767,1 mil. tun pšenice při průměrném výnosu 3,40 t/ha.

Nejvíce pšenice v marketingovém roce 2017/2018 bylo sklizeno v EU (151,2 mil. tun), Číně (138,2 mil. tun), Indii (98,5 mil. tun), Rusku (84,9 mil. tun), USA (47,3 mil. tun), Kanadě (30,0 mil. tun), v Austrálii (21,2 mil. tun), na Ukrajině (27,0 mil. tun), v Argentině (18,5 mil. tun) a Kazachstánu (14,8 mil. tun). Z hlavních světových producentů byla sklizeň pšenice oproti minulému roku vyšší především v Rusku, Číně, Indii, EU, Argentině a na Ukrajině. Pokles produkce byl naopak v Austrálii, Kanadě a USA.

Celková nabídka pšenice na mezinárodním trhu vzhledem k nárůstu produkce a vysokým počátečním zásobám (244,4 mil. tun) vzrostla na 1011,5 mil. tun. Světová spotřeba pšenice vzrostla na 738,0 mil. tun. Došlo ke vzestupu potravinářského užití pšenice v předpokládané výši 513,4 mil. tun oproti úrovni roku předchozího (504,8 mil. tun). Spotřeba pšenice ke krmnému užití (140,8 mil. tun) poklesla a k velmi malému poklesu došlo i u spotřeby k průmyslovému užití (22,5 mil. tun). Největší spotřebu pšenice zaznamenalo IGC v marketingovém roce 2017/2018 v Číně (120,3 mil. tun), v EU (125,9 mil. tun), v Indii (95,7 mil. tun), Rusku (44,1 mil. tun) a USA (29,3 mil. tun).

Z uvedených dat vyplývá pro marketingový rok 2017/2018 přebytková globální bilance pšenice s vyšší úrovní produkce ve srovnání se spotřebou. Světové zásoby pšenice na konci marketingového roku vzrostly na 273,4 mil. tun (244,4 mil. tun v marketingovém roce 2016/2017). V USA, Kanadě, Rusku, na Ukrajině a v Austrálii zásoby meziročně poklesly, u ostatních hlavních světových exportérů (EU a Argentina) došlo k nárůstu zásob pšenice. Odhady světového obchodu s pšenicí na základě uvedeného předpokladu IGC činí 176,4 mil. tun, což představuje rekordní úroveň obchodu.

V aktuálním marketingovém roce 2018/2019 by mělo být podle odhadu IGC z listopadu 2018 ze sklizňové plochy 221,5 mil. ha sklizeno 755,7 mil. tun pšenice při průměrném výnosu 3,40 t/ha. Nejvíce pšenice by na základě uvedených odhadů v marketingovém roce 2018/2019 měla vyprodukovat EU (136,7 mil. tun), Čína (134,7 mil. tun), Indie (95,5 mil. tun), Rusko (69,5 mil. tun), USA (51,3 mil. tun), Kanada (31,0 mil. tun), Austrálie (16,6 mil. tun), Ukrajina (25,5 mil. tun), Turecko (19,2 mil. tun), Kazachstán (14,2 mil. tun) a Argentina (19,1 mil. tun). Celosvětová sklizeň pšenice tak meziročně klesla o 5,0 %. Z hlavních světových producentů by sklizeň pšenice měla být oproti minulému roku vyšší pouze v USA, Kanadě a Argentině. Naopak pokles produkce je očekáván v EU, Číně, Indii, Rusku, Austrálii, na Ukrajině, v Turecku a Kazachstánu.

Tab. č. 2 Produkce a vývoz pšenice ve vybraných zemích světa

Ukazatel	Produkce (mil. tun)			Vývoz (mil. tun)		
	2016/17	2017/18 ¹⁾	2018/19 ²⁾	2016/17	2017/18 ¹⁾	2018/19 ²⁾
Rusko	72,5	84,9	69,5	27,8	41,3	32,2
Ukrajina	26,8	27,0	25,5	18,1	17,7	16,1
Čína	128,9	138,2	134,7	0,9	1,2	1,1
Indie	86,0	98,5	95,5	0,4	0,5	0,3
EU	144,2	151,2	136,7	27,6	23,6	22,2
Kanada	32,1	30,0	31,0	20,2	21,6	23,5
USA	62,8	47,30	51,3	28,7	24,5	30,0
Austrálie	31,8	21,2	16,6	22,6	14,0	10,0
Argentina	18,4	18,5	19,1	13,9	13,0	13,8

Pramen: IGC listopad 2018

Poznámka: ¹⁾ předběžné údaje, ²⁾ odhady

Tab. č. 3 Sklizeň pšenice u hlavních světových exportérů

	Výměra (mil. ha)		Prům. výnosy (t/ha)		Produkce (mil. tun)	
	2017/18	2018/19*	2017/18	2018/19*	2017/18	2018/19*
Argentina	5,4	5,5	3,1	3,1	16,6	16,9
Austrálie	12,6	12,7	2,0	2,0	24,9	25,4
Kanada	9,0	9,2	3,3	3,3	29,4	30,6
EU	26,5	26,5	5,6	5,6	148,1	148,7
Kazachstán	11,5	11,5	1,2	1,2	13,7	14,0
Rusko	26,5	26,6	2,7	2,8	71,7	73,8
Ukrajina	6,6	6,7	3,9	4,0	25,8	26,9
USA	15,2	16,4	3,2	3,2	48,0	53,3
Svět celkem	219,4	221,5	3,4	3,4	740,4	755,7

Pramen: IGC, listopad 2018

Poznámka: * odhad

Tab. č. 4 Světová bilance pšenice (v mil. tun)

	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18 ¹⁾	2018/19 ²⁾
Počáteční zásoby	198,0	193,1	192,3	171,6	191,0	206,6	226,8	244,4	273,4
Produkce	654,2	699,9	657,4	716,4	730,1	735,8	752,5	767,1	728,8
Dovoz	126,1	146,5	141,9	156,5	153,1	166,2	176,7	176,4	172,0
Nabídka celkem	852,3	893,0	849,7	888,0	921,2	942,4	979,3	1011,5	1002,3
Potravinářské užití	455,2	460,2	464,3	474,1	482,0	488,8	504,8	513,4	520,7
Průmyslové užití	21,3	21,1	21,3	21,6	22,3	21,7	22,9	22,5	23,5
Krmivářské užití	117,7	154,6	133,5	133,8	144,2	142,4	144,8	140,8	138,6
Osiva	36,3	35,9	35,8	36,2	36,4	36,2	37,5	36,4	36,5
Ostatní spotřeba	28,7	29,0	23,2	31,3	29,7	29,5	24,9	25,0	21,0
Spotřeba celkem	659,2	700,7	678,1	697,0	714,6	718,6	735,0	738,0	740,2
Vývoz	126,1	146,5	141,9	156,5	153,1	166,2	176,7	176,4	172,0
Konečné zásoby	193,1	192,3	171,6	191,0	206,6	223,8	244,4	273,4	262,0

Pramen: IGC, listopad 2018

Poznámka: ¹⁾ předběžné údaje, ²⁾ odhady

Celková nabídka pšenice na mezinárodním trhu by vzhledem k vysokým počátečním zásobám (273,4 mil. tun) měla vzrůst na rekordních 1 002,3 mil. tun. Zároveň je očekáván meziroční nárůst světové spotřeby pšenice o 0,3 % na celkem 740,2 mil. tun a to díky předpokladu zvýšení potravinářského užití o 1,4 % na 520,7 mil. tun a průmyslového užití o 4,4 % na 23,5 mil. tun. Krmivářské užití by mělo klesnout o 1,6 % na 138,6 mil. tun. Největší spotřebu pšenice předpokládá IGC v marketingovém roce 2018/2019 v EU (126,3 mil. tun), v Číně (127,3 mil. tun), v Indii (98,2 mil. tun), Rusku (69,5 mil. tun) a v USA (30,0 mil. tun).

Předpoklad světové spotřeby pšenice ve výši 740,2 mil. tun je ve srovnání se světovou produkcí odhadovanou ve výši 728,8 mil. tun vyšší. Světová bilance pšenice proto v tomto roce měla být záporná a světové zásoby pšenice by na konci roku měly klesnout o 4,2 % na 262,0 mil. tun, což je rekordní úroveň. U většiny hlavních světových exportérů, a to zejména v USA, Austrálii, Kanadě, EU, Indii, Rusku,

Austrálii a Turecku, by zásoby měly celkově klesnout, vzrůst je nicméně předpokládán v Číně, na Ukrajině, v Kazachstánu a v Argentině. Odhady světového obchodu s pšenicí na základě uvedeného předpokladu IGC činí 172,0 mil. tun, což znamená mírně nižší úroveň, než jaká byla zaznamenána v loňském rekordním roce. Na světovém dovozu pšenice se letos budou podílet především státy Severní Afriky (28,0 mil. tun), Středního východu (24,8 mil. tun), Dálného východu (56,2 mil. tun) a subsaharské Afriky (22,5 mil. tun). Nejvyšší vývozy pšenice se předpokládají z EU (22,2 mil. tun), USA (30,0 mil. tun), Kanady (23,5 mil. tun), Austrálie (10,0 mil. tun), Ruska (32,2 mil. tun) a Ukrajiny (16,1 mil. tun). Největší meziroční propad vývozu pšenice se očekává v tomto roce v EU, Rusku, Austrálii a na Ukrajině, jeho vzestup je naopak očekáván v USA, Kanadě a Argentině.

Světový trh ostatních obilovin (bez pšenice a rýže)

Podle údajů IGC z listopadu 2018 činila v marketingovém roce 2017/2018 globální produkce ostatních obilovin („Coarse Grains“) celkem 1 326,1 mil. tun. Ve srovnání s předchozím rokem se jedná o pokles produkce o 53,1 mil. tun především v důsledku poklesu produkce kukuřice, ječmene a ovsu. Největší část celkového sklizeného množství zaujímala produkce ostatních obilovin v USA ve výši 384,8 mil. tun, dále produkce Číny (224,9 mil. tun) a produkce zemí EU ve výši 156,0 mil. tun.

Tab. č. 5 Produkce, obchod a spotřeba vybraných ostatních obilovin

	Světová produkce (mil. tun)		Světový obchod (mil. tun)		Světová spotřeba (mil. tun)	
	2017/18 ¹⁾	2018/19 ²⁾	2017/18 ¹⁾	2018/19 ²⁾	2017/18 ¹⁾	2018/19 ²⁾
Kukuřice	1034,3	1049,9	148,5	149,0	1051,9	1070,5
Ječmen	143,5	145,1	26,9	27,1	146,2	148,0
Čirok	60,9	60,9	6,5	7,9	60,9	61,2
Oves	23,7	24,2	2,1	2,2	24,4	24,6
Žito	13,1	13,8	0,3	0,3	13,5	13,7

Pramen: IGC, listopad 2018

Poznámka: ¹⁾ předběžné údaje, ²⁾ odhady

Světová produkce ostatních obilovin by v současném marketingovém roce 2018/2019 měla činit 1 345,7 mil. tun, což by znamenalo ve srovnání s předchozím rokem vzrůst o 19,6 mil. tun (o 1,5 %) především v důsledku předpokládaného globálního zvýšení produkce kukuřice, ječmene a ovsu. Mírný meziroční vzestup produkce je zaznamenán u kukuřice, ječmene a ovsu. Naopak u žita je předpokládán vzestup jeho produkce. Největší celková produkce ostatních obilovin by měla být dosažena tradičně v USA ve výši 389,8 mil. tun (z toho 375,4 mil. tun kukuřice a 4,6 mil. tun ječmene), v Číně 228,4 mil. tun (219,9 mil. tun kukuřice), v zemích EU ve výši 147,6 mil. tun (56,4 mil. tun ječmene, 62,1 mil. tun kukuřice, 6,4 mil. tun žita, 7,9 mil. tun ovsu), v Brazílii 98,4 mil. tun (95,1 mil. tun kukuřice), v Rusku 35,6 mil. tun (16,7 mil. tun ječmene, 11,0 mil. tun kukuřice), na Ukrajině 39,0 mil. tun (30,0 mil. tun kukuřice, 7,8 mil. tun ječmene), v Argentině 59,9 mil. tun (49,5 mil. tun kukuřice), v Indii 42,7 mil. tun (26,5 mil. tun kukuřice) a v Mexiku 32,7 mil. tun (26,7 mil. tun kukuřice).

Světová spotřeba ostatních obilovin (mimo pšenice a rýže) je odhadována na 1 397,8 mil. tun, tj. o 29,1 mil. tun (2,1 %) více, než byla spotřeba předchozího roku. Světová spotřeba je vyšší než produkce, a to především v důsledku předpokladu převisu spotřeby nad produkcí u kukuřice. Očekává se, že se tento nedostatkový stav bilance promítne v poklesu celkových konečných zásob ostatních obilovin na úroveň 298,2 mil. tun (z toho 265,9 mil. tun kukuřice). Celosvětový obchod s ostatními obilovinami je tak v tomto roce odhadován ve výši 197,2 mil. tun, přičemž největšími vývozci by měly být USA (66,8 mil. tun), Argentina (31,7 mil. tun), Brazílie (30,0 mil. tun) a Ukrajina (27,7 mil. tun). Největšími dovozci v tomto roce budou Vietnam (10,5 mil. tun), Japonsko (18,4 mil. tun), Mexiko (18,7 mil. tun), Saudská Arábie (12,3 mil. tun), Čína (15,4 mil. tun), a EU (18,9 mil. tun).

Aktuální světová produkce ječmene by podle odhadů IGC z listopadu 2018 měla činit 139,6 mil. tun, což stále znamená nadprůměrnou sklizeň. Avšak toto množství by znamenalo meziroční snížení světové produkce o 6,0 mil. tun (-4,1 %) oproti minulému roku (145,6 mil. tun). Meziroční mírný pokles produkce je výsledkem nižšího světového průměrného výnosu (2,86 t/ha). Mezi hlavní světové producenty (a většinou i hlavní exportéry) ječmene letos patří EU (57,4 mil. tun), Rusko (16,5 mil. tun), Kanada (8,5 mil. tun), Ukrajina (7,6 mil. tun), Turecko (7,3 mil. tun), Austrálie (7,4 mil. tun), USA (3,3 mil. tun), Argentina (4,0 mil. tun) a Kazachstán (4,2 mil. tun), přičemž meziroční nárůst produkce je dle odhadu IGC očekáván v Argentině (7,0 %), Kanadě (7,6 %), Turecku (2,8 %) a v Kazachstánu (26,9 %). Zatímco její pokles je očekáván v EU (-2,5%), USA (-14,6 %), Austrálii (-16,9 %), na Ukrajině (-12,6 %) a v Rusku (-20,7 %). Celková světová plocha by měla pouze mírně vzrůst o 2,8 % na 49,4 mil. ha a průměrný výnos by měl klesnout o 4,7 % na 2,9 t/ha.

Světová spotřeba ječmene by měla podle odhadu IGC meziročně mírně klesnout o 2,6 % na 144,9 mil. tun především v důsledku nižšího předpokladu krmivářského užití (o 3,0 %) na 97,2 mil. tun a ostatního užití (o 9,6 %) na 9,4 mil. tun. Úroveň celosvětové spotřeby ječmene je vyšší než produkce ječmene a celosvětové konečné zásoby ječmene by tak měly klesnout (o 20,5 %) na 20,5 mil. tun. Nárůst zásob je očekáván z hlavních světových exportérů v Kanadě a USA, kde je předpokládán vzestup zásob o 24,0 % na 3,1 mil. tun. Naopak v EU je očekáván pokles konečných zásob o 37,5 % na 5,0 mil. t.

V aktuálním marketingovém roce 2018/19 se očekává meziroční drobné zvýšení obchodu s ječmenem o 0,7 %, který by dle IGC měl dosáhnout 29,7 mil. tun oproti loňské úrovni 29,5 mil. tun. Vzhledem k vyšší poptávce u klíčových dovozců a vyššího exportního přebytku se předpokládá zvýšení vývozu ječmene z EU na 11,0 mil. tun z loňské úrovně 9,1 mil. tun.

Tab. č. 6 - Světová bilance ječmene (v mil. tun)

	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18 ¹⁾	2018/19 ²⁾
Počáteční zásoby	41,5	28,2	27,3	23,0	26,7	25,9	28,3	29,0	25,8
Produkce	123,8	134,9	131,6	144,9	144,4	150,0	148,5	145,6	139,6
Dovoz	14,7	20,3	19,5	22,9	29,2	29,4	28,4	29,5	29,7
Nabídka celkem	165,3	163,1	158,9	167,8	171,1	176,0	176,7	174,6	165,4
Potravinářské užití	6,6	7,0	6,7	7,0	7,1	7,4	7,1	7,2	7,2
Krmivářské užití	91,7	89,8	89,8	94,1	97,6	100,2	98,2	100,2	97,2
Průmyslové užití	28,0	28,9	29,4	29,5	30,0	29,6	31,3	31,0	31,1
Ostatní spotřeba	10,8	10,2	10,0	10,4	10,5	10,5	11,2	10,4	9,4
Spotřeba celkem	137,1	135,8	135,9	141,1	145,2	147,7	147,7	148,8	144,9
Vývoz	14,7	20,3	19,5	22,9	29,2	29,4	28,4	29,5	29,7
Konečné zásoby	28,2	27,3	23,0	26,7	25,9	28,3	29,0	25,8	20,5

Pramen: IGC, listopad 2018

Poznámka: ¹⁾ předběžné údaje, ²⁾ odhady

Tab. č. 7 - Sklizeň ječmene u hlavních světových exportérů

	Výměra (mil. ha)		Prům. výnosy (t/ha)		Produkce (mil. tun)	
	2017/18	2018/19*	2017/18	2018/19*	2017/18	2018/19*
Argentina	0,94	1,00	4,00	4,00	3,74	4,00
Austrálie	3,90	3,90	2,28	1,90	8,90	7,40
Kanada	2,11	2,35	3,74	3,62	7,90	8,50
EU	12,09	12,50	4,87	4,59	58,84	57,35
Kazachstán	2,07	2,50	1,60	1,68	3,31	4,20
Rusko	7,85	7,70	2,57	2,14	20,18	16,50
Ukrajina	2,65	2,50	3,28	3,04	8,70	7,60
USA	0,79	0,80	3,91	4,17	3,09	3,33
Svět celkem	48,07	49,40	3,00	2,86	144,04	141,32

Pramen: USDA, listopad 2018

Poznámka: * odhad

Aktuální globální sklizeň kukuřice pro marketingový rok 2018/2019 odhadlo IGC v listopadu 2018 na 1 073,7 mil. tun, což znamená meziroční zvýšení produkce o 26,1 mil. tun (o 2,5 %). Toto zvýšení produkce je způsobeno zejména vyšší sklizní kukuřice v USA a dále i v dalších exportních státech (Argentina, Čína, Brazílie, Ukrajina). V EU by naopak produkce kukuřice měla v tomto roce klesnout v důsledku sucha.

IGC předpokládá, že díky vyššímu předpokladu zejména krmného, ale též potravinářského a průmyslového užití by mělo dojít ke zvýšení globální spotřeby kukuřice o 3,5 % na 1 111,6 mil. tun. Tato úroveň spotřeby znamená nový světový rekord. Příčinou takto vysokého odhadu spotřeby je zejména rekordní poptávka po krmném využití kukuřice ve výši 644,0 mil. tun, což je o 4,0 % více než loni vzhledem k vzestupu poptávky v USA, Číně, EU, Mexiku, Rusku a Jižní Americe. Silná poptávka po škrobu způsobuje to, že globální průmyslová spotřeba kukuřice vzrostla již 6. rokem po sobě na úroveň 304,8 mil. tun.

Vzhledem k předpokládané převaze spotřeby nad produkcí, by letos mělo dojít ke snížení světových konečných zásob kukuřice na 265,9 mil. tun (303,7 mil. tun v marketingovém roce 2017/2018). Zásoby kukuřice by měly být na velmi vysoké úrovni zejména v Číně (165,1 mil. tun) a USA (41,3 mil. tun). Zásoby hlavních světových exportérů kukuřice (Argentina, Brazílie, USA, Ukrajina) by měly meziročně vzrůst o 2,9 % na nadprůměrných 122,6 mil. tun.

Úroveň globálního obchodu s kukuřicí je předpokládána na úrovni 158,4 mil. tun, což je o 4,5 % vyšší úroveň oproti loňskému (151,6 mil. tun). Příčinou tohoto zvýšení je vyšší očekávání nákupů ze strany EU, Číny, Jižní Afriky a Japonska. Díky vyššímu užití na krmiva se předpokládají vysoké dovozy do Egypta, Mexika a Jižní Korey. Největšími vývozci kukuřice letos budou USA (62,5 mil. tun), Argentina (28,0 mil. tun), Brazílie (30,0 mil. tun) a Ukrajina (23,0 mil. tun), jejichž vývoz by měl představovat cca 90,6 % světového vývozu kukuřice. Meziroční vzestup vývozu kukuřice je očekáván u všech hlavních světových exportérů.

Tab. č. 8 - Světová bilance kukuřice (v mil. tun)

	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18 ¹⁾	2018/19 ²⁾
Počáteční zásoby	142,0	127,8	131,3	134,1	182,0	206,8	287,4	330,1	303,7
Produkce	836,3	887,9	875,5	1 000,7	1 022,0	977,6	1 087,0	1 047,6	1 073,7
Dovoz	94,1	99,2	99,7	121,8	125,1	136,3	137,8	151,6	158,4
Nabídka celkem	978,4	1 015,7	1 006,8	1 134,8	1 204,0	1 184,4	1 374,4	1 377,7	1 377,5
Potravinářské užití	104,6	108,5	108,2	111,3	114,5	110,0	119,3	122,1	124,2
Krmivářské užití	472,7	492,6	491,9	545,6	577,3	566,4	603,6	619,5	644,0

	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18 ¹⁾	2018/19 ²⁾
Průmyslové užití	243,5	250,4	240,4	257,6	265,5	267,4	279,9	295,6	304,8
Ostatní spotřeba	29,8	32,9	32,3	38,4	39,8	31,1	41,5	36,8	38,6
Spotřeba celkem	850,6	884,3	872,8	952,8	997,1	974,9	1044,3	1074,0	1111,6
Vývoz	94,1	99,2	99,7	121,8	125,1	136,3	137,8	151,6	158,4
Konečné zásoby	127,8	131,3	134,1	182,0	206,8	209,5	330,1	303,7	265,9

Pramen: IGC, listopad 2018

Poznámka: ¹⁾ předběžné údaje, ²⁾ odhady

Tab. č. 9. Sklizeň kukuřice ve vybraných zemích světa

	Výměra (mil. ha)		Prům. výnosy (t/ha)		Produkce (mil. t)	
	2017/18	2018/19*	2017/18	2018/19*	2017/18	2018/19*
Argentina	6,6	6,7	7,5	7,4	49,2	49,6
Brazílie	17,0	17,0	5,3	5,5	90,2	93,4
EU	8,7	9,2	6,8	7,0	59,2	64,4
Ukrajina	4,5	4,6	6,0	6,5	27,0	29,6
USA	33,6	34,3	10,8	10,6	362,7	362,9
Čína	35,4	35,4	6,0	6,1	212,5	216,5
Svět celkem	183,9	184,3	5,6	5,7	1034,3	1049,9

Pramen: IGC, listopad 2018

Poznámka: * odhad

Evropská unie

Na základě výsledků statistického šetření Evropské komise bylo ve státech EU v marketingovém roce 2017/2018 z celkové plochy 55,2 mil. ha sklizeno 308,4 mil. tun obilovin, z čehož využitelná produkce činila 305,6 mil. tun. Jednalo se o nadprůměrnou produkci obilovin v EU, na které se jednotlivé obiloviny podílely následovně: 143,2 mil. tun pšenice seté, 8,9 mil. tun pšenice tvrdé, 59,0 mil. tun ječmene, 65,0 mil. tun kukuřice, 7,4 mil. tun žita, 8,1 mil. tun ovsa, 11,7 mil. tun triticales a 4,2 mil. tun ostatních obilovin. Sklizeň potravinářské pšenice byla v tomto roce v EU rekordní. Celková využitelná produkce obilovin v EU se zvýšila oproti marketingovému roku 2016/2017, kdy bylo sklizeno 294,2 mil. tun obilovin, o 3,9 %. Meziroční vzestup produkce se týkal kukuřice, pšenice seté, ovsa a ostatních obilovin, ale u pšenice tvrdé, ječmene, žita a triticales byla produkce oproti předchozímu roku nižší. Produkce obilovin meziročně poklesla v Itálii, Portugalsku, Španělsku, Řecku a v Nizozemí, v Polsku naopak stoupla.

Celková nabídka obilovin na trhu EU dosahující 370,8 mil. tun bohatě pokryla celkovou domácí spotřebu evropského trhu ve výši 282,7 mil. tun (krmné užití obilovin 173,2 mil. tun, potravinářské užití 66,2 mil. tun, průmyslové užití 34,0 mil. tun – z toho 12,6 mil. tun představuje užití na bioetanol). Vývoz obilovin z EU v minulém marketingovém roce dosáhl celkového objemu 33,5 mil. tun obilovin, přičemž 63,6 % (21,3 mil. tun) bylo zastoupeno pšenicí a 26,9 % (9,0 mil. tun) ječmenem, což znamená pro tuto obilovinu rekordní vývoz. Dovoz obilovin do EU dosáhl celkem 24,5 mil. tun, což je 2. nejvyšší úroveň dovozu od marketingového roku 2007/2008 z toho 73,1 % (17,9 mil. tun) tvořila kukuřice a 16,3 % (4,0 mil. tun) tvořila pšenice setá.

Na konci marketingového roku došlo zvýšení zásob obilovin v EU na 52,4 mil. tun oproti počátečním zásobám (40,7 mil. tun), přičemž nárůst zaznamenaly zásoby kukuřice a pšenice seté, poklesly zásoby pšenice tvrdé, ječmene, žita a ovsa.

Intervence, která je od marketingového roku 2011/2012 omezena nulovým stropem pro nákup kukuřice a ječmene a množstevním stropem pro intervenční nákup pšenice seté ve výši 3,0 mil. tun, byla formálně otevřena od 1. 11. 2015. Vzhledem k výši cen oproti ceně intervenční však v tomto roce opět nebylo intervenčních nákupů v EU využíváno stejně jako roce předchozím.

Tab. č. 10. - Odhad bilance obilovin v EU pro marketingový rok 2017/2018 – říjen 2018

Ukazatel		Jedn.	Pšenice	Ječmen	Pšenice tvrdá	Kukuřice	Obiloviny Celkem
Počáteční zásoby k 1. 7. 2017		mil. tun	10,2	5,6	2,9	17,5	40,7
Využitelná produkce		mil. tun	142,1	58,5	8,8	64,7	305,6
Dovoz - třetí země		mil. tun	4,0	0,5	1,5	17,9	24,5
Celková nabídka		mil. tun	156,3	64,6	13,2	100,1	370,8
Užití	potraviny	mil. tun	48,0	0,4	8,0	5,4	66,2
	osiva	mil. tun	4,8	2,1	0,5	0,4	9,3
	krmiva	mil. tun	52,2	39,0	1,0	56,6	173,2
	techn. užití	mil. tun	10,8	9,1	0,1	11,7	34,0
	z toho biopalivo	mil. tun	4,7	0,4	-	6,2	12,6
Celková spotřeba		mil. tun	115,8	50,6	9,6	74,1	282,7
Ztráty		mil. tun	0,9	0,4	0,1	0,6	2,2
Vývoz - třetí země		mil. tun	21,3	9,0	1,1	1,8	33,5
Konečné zásoby k 30. 6. 2018		mil. tun	18,2	4,6	2,4	23,6	52,4

Pramen: Evropská komise, DG AGRI, Výbor pro SOT 25. 10. 2018

Na základě odhadů EK z října 2018 by v aktuálním marketingovém roce 2018/2019 mělo být z celkové plochy 55,3 mil. ha sklizeno 285,2 mil. tun obilovin. Podle uvedeného odhadu sklizně obilovin v EU pro hospodářský rok 2018/2019 je celková využitelná produkce obilovin v EU odhadována na 282,7 mil tun, z toho zaujímá pšenice setá 128,4 mil. tun, pšenice tvrdá 8,9 mil. tun, ječmen 57,3 mil. tun, kukuřice 62,6 mil. tun, žito 6,4 mil. tun, oves 8,1 mil. tun, triticales 9,1 mil. tun a ostatní obiloviny 3,9 mil. tun. Ve srovnání s minulým rokem celková využitelná produkce obilovin v EU poklesla o 7,5 % a jedná se o průměrnou sklizeň. Pokles produkce byl způsoben významným suchem v celé Evropě. Pokles v produkci zaznamenaly všechny obiloviny. Podprůměrných výsledků dosáhly výnosy pšenice potravinářské v celé Evropě kromě Španělska a Rumunska. Pro kukuřici jsou výhledy více pozitivní v Rakousku, Slovinsku, Rumunsku a Bulharsku, zatímco ve zbytku Evropy produkce kukuřice poklesla. Produkce obilovin meziročně poklesla v následujících hlavních producentských státech EU – o 10,1 % ve Francii, o 8,1 % ve Spojeném království, o 19,1 % v Polsku a o 16,9 % v Německu. V Itálii byla produkce obilovin stejná jako v minulém roce. Produkce obilovin naopak meziročně vzrostla v následujících producentských státech – o 36,4 % ve Španělsku, o 34,5 % v Rumunsku a o 3,7 % v Maďarsku. Sklizené obiloviny dosahují průměrného výnosu 5,2 t/ha, což představuje meziroční pokles o 7,5 %. Výnosy oproti loňskému roku poklesly u všech obilovin kromě pšenice tvrdé a triticales. Největší vzrůst výnosu o 8,7 % je patrný u pšenice seté (5,59 t/ha).

Při odhadu dovozu ve výši cca 23,8 mil. tun a úrovni počátečních zásob (52,4 mil. tun) činí celková nabídka obilovin na trhu EU dle odhadů EK cca 358,9 mil. tun. Celková spotřeba je dle bilance EU odhadována na 317,5 mil. tun, přičemž ve struktuře využití EK předpokládá téměř stejný podíl spotřeby obilovin na krmiva na úrovni 174,1 mil. tun, potravinářského užití na 66,3 mil. tun a průmyslového užití na 33,6 mil. tun, z čehož 12,7 mil. tun je předpokládáno k využití na biopaliva a 14,3 mil. tun k výrobě alkoholu. K výrobě biopaliv je v EU počítáno především s využitím pšenice (4,7 mil. tun) a kukuřice (6,5 mil. tun). Vzhledem k průměrné letošní produkci je letos očekávána nižší úroveň vývozu obilovin z EU, jehož celková výše je na konci marketingového roku 2018/2019 odhadována Komisí na 32,2 mil. tun.

I v tomto roce by nicméně měla obchodní bilance obilovin zůstat kladná a EU tak upevní svou tradiční pozici aktivního vývozce. Dovoz obilovin do EU odhadovaný ve výši 23,8 mil. tun je na podobné úrovni jako v loňském roce zejména vzhledem k vyššímu předpokladu dovozu pšenice seté (4,5 mil. tun) a pšenice tvrdé (2,1 mil. tun). EU je za prvních 19 týdnů marketingového roku 2018/2019 čistým dovozcem 0,3 mil. tun obilovin s úrovní dovozu ve výši 8,7 mil. tun a vývozu 8,4 mil. tun. Hlavní složkou vyvážených obilovin je stejně jako v letech minulých pšenice setá (5,6 mil. tun) a ječmen (1,9 mil. tun).

V souladu s výše uvedenými předpoklady by zásoby obilovin v EU k 30. 6. 2019 měly poklesnout na 41,4 mil. tun.

Tab. č. 11. Odhad bilance obilovin v EU-28 pro marketingový rok 2018/2019 – říjen 2018

Ukazatel		Jedn.	Pšenice	Ječmen	Pšenice tvrdá	Kukuřice	Celkem
Počáteční zásoby k 1. 7. 2018		mil. tun	18,23	4,63	2,45	23,60	52,35
Využitelná produkce		mil. tun	127,40	56,78	8,77	62,33	282,74
Dovoz - třetí země		mil. tun	4,50	0,50	2,01	16,30	23,84
Celková nabídka		mil. tun	150,13	61,91	13,27	102,23	358,93
Užití	potraviny	mil. tun	48,13	0,36	8,01	5,4	66,34
	osiva	mil. tun	4,79	2,13	0,48	0,40	9,25
	krmiva	mil. tun	54,20	36,00	1,00	61,40	174,09
	techn. užití	mil. tun	10,80	9,08	0,01	11,70	33,62
	z toho biopalivo	mil. tun	4,67	0,44	-	6,50	12,66
Celková spotřeba		mil. tun	138,82	55,97	10,84	82,00	317,54
Ztráty		mil. tun	0,9	0,4	0,004	0,6	2,21
Vývoz - třetí země		mil. tun	20,0	8,0	1,17	2,50	32,04
Konečné zásoby k 30. 6. 2019		mil. tun	11,31	5,94	2,44	20,22	41,39

Pramen: Evropská komise, DG AGRI, Výbor pro SOT 25. 10. 2018

Tab. č. 12. Produkce obilovin v zemích EU za marketingové roky 2017/2018–2018/2019

Obilovina	Výměra (mil. ha)		Prům. výnosy (t/ha)		Produkce (mil. tun)	
	2017/18	2018/19	2017/18	2018/19	2017/18	2018/19
Pšenice setá	23,39	22,95	6,12	5,59	143,23	128,40
Ječmen	12,04	12,56	4,90	4,56	58,95	57,27
Kukuřice	8,27	8,22	7,87	7,62	65,02	62,59
Pšenice tvrdá	2,56	2,49	3,48	3,56	8,92	8,86
Žito	1,95	1,95	3,75	3,27	7,38	6,38
Triticale	2,76	2,61	4,23	3,47	11,69	9,05
Ostatní obiloviny	1,42	1,60	2,94	2,45	4,18	3,93
Obiloviny celkem	55,23	55,33	5,58	5,16	308,35	285,22

Pramen: Evropská komise, DG AGRI, Výbor pro SOT 25. 10. 2018

Celní systém pro obiloviny v EU

Celní sazby použitelné na zemědělské produkty na základě dohod Světové obchodní organizace (WTO) jsou obecně stanoveny ve společném celním sazebníku.

Odchylně od cel stanovených ve společném celním sazebníku se celní sazby pro některé druhy obilovin v EU řídí pravidly podle hlavy 6 soupisu ES CXL přílohy GATT, která pocházejí z dohody „Blair House“ mezi US a EU. Jako průhledný a objektivní základ pro stanovení reprezentativních dovozních cen CIF jsou používány kotace vysoce jakostní pšenice a kukuřice na komoditních burzách ve Spojených státech amerických. Vysoce jakostní pšenice je dále referenční cenou pro pšenici tvrdou o vysoké jakosti, osivo pšenice tvrdé a osivo pšenice seté. Cena kukuřice slouží jako referenční cena pro čirok, osivo čiroku, žito, osivo žita a osivo kukuřice.

Celní sazba je stanovena na základě rozdílu mezi intervenční cenou pro obiloviny (zvýšenou o 55 %) a reprezentativní dovozní cenou CIF použitelnou pro dotýčnou zásilku. Takto stanovené clo však nesmí překročit smluvní celní sazbu stanovenou na základě kombinované nomenklatury.

Právním základem pro stanovení cel obilovin je po reformě SOT čl. I nařízení Komise (EU) č. 642/2010, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1308/2013, pokud jde o dovozní cla v odvětví obilovin (bývalý čl. 136 nařízení č. 1234/2007). Toto nařízení bylo v roce 2014 pozměněno prováděcím nařízením č. 265/2014, kdy došlo k přenesení pravidel kalkulace cel pro obiloviny z NR č. 1234/2007 do nařízení Komise a úpravě metody kalkulace. Nařízení stanovující dovozní cla bylo do platnosti prováděcího NK č. 265/2014 publikováno vždy 15. a poslední den v měsíci a kalkulace dovozních cel byla fixně prováděna na základě různých světových referenčních cen pro definované typy obilovin za předcházejících 14 dní. S platností výše uvedené úpravy nařízení jsou cla pohyblivě kalkulována denně na základě cen za předchozích 10 pracovních dní. Komise tak stanoví novou celní sazbu vždy, pokud se průměr za předchozích 10 pracovních dní liší od dosud stanovené celní sazby o více než 5 EUR/t nebo pokud se průměr vrátí k nule.

Prováděcím nařízením Komise (EU) 2017/1835 ze dne 9. října 2017 je stanoveno dovozní clo 0,00 EUR/t pro dovoz osiva pšenice tvrdé, pšenice tvrdé jiné než osivo, osiva pšenice obvyčejné a pšenice obvyčejné vysoké jakosti jiné než osivo. Pro dovoz osiva žita, žita jiného než osivo, osiva kukuřice a kukuřice jiné než osivo je stanovena sazba dovozního cla 5,61 EUR/t.

Celní kvóty pro dovoz obilovin ze třetích zemí do EU, které vyplývají z dohod uzavřených podle článku 300 Smlouvy nebo z jiných aktů Rady, otevírá a spravuje Komise podle příslušných prováděcích pravidel. Dovoz některých obilovin v rámci celních kvót vyplývajících z mezinárodních smluv uzavřených v souladu se Smlouvou nebo plynoucích z jiných aktů Rady však podléhá zvláštním celním sazbám.

V odvětví obilovin existují následující dovozní kvóty, které jsou otevřené každoročně a jsou řízené systémem dovozních licencí:

- **dovozní kvóta pro pšenici setou střední až nízké jakosti** s celní sazbou 12 EUR/t, o celkovém objemu 3 112 030 tun, z toho 572 000 tun pochází z USA, 38 853 tun z Kanady, 2 378 387 tun z ostatních třetích zemí kromě USA a Kanady, a 122 790 tun ze všech třetích zemí (dle NK č. 1067/2008),
- **dovozní kvóta pro ječmen (osivo i jiný než osivo)** o celkovém objemu 307 105 tun pocházející ze třetích zemí s platnou celní sazbou 16 EUR/tunu (dle NK č. 2305/2003),
- **dovozní kvóta pro kukuřici (osivo i jinou než osivo)** ze všech třetích zemí o celkovém objemu 277 988 tun s nulovou celní sazbou (dle NK č. 969/2006),
- **dovozní kvóty pro kukuřici a čirok dovážené do Španělska** (2 mil. tun kukuřice a 0,3 mil. tun čiroku) a **kukuřici dováženou do Portugalska** (0,5 mil. tun) se sníženým dovozním clem (dle NK č. 1296/2008). Smlouva mezi USA a EU umožnila tento dovoz od roku 1995/1996 v kompenzaci za ztrátu USA za trhy na Iberském poloostrově. Tyto dovozní kvóty jsou však vyhrazené pouze Španělsku a Portugalsku a ostatní země EU je nemohou využít.
- Kromě dovozních celních kvót řízených systémem licencí existují paralelně další dovozní kvóty řízené celní správou na principu „kdo dřív přijde, je dřív na řadě“ (kvóty na dovoz pšenice tvrdé a pšenice obecné vysoké jakosti).

● Kvóty pro dovoz obilovin z Ukrajiny do EU

Jednání o dohodě o volném obchodu (FTA) s Ukrajinou bylo dokončeno a dohoda byla podepsána v červnu 2014 jako součást širší dohody o přidružení. Z důvodu politického vývoje na Ukrajině se nicméně EU rozhodla podpořit ekonomiku Ukrajiny jednostranným snížením cel v mezích podepsané dohody o volném obchodu již v dubnu 2014 (tzn. bez její ratifikace) prostřednictvím prováděcího nařízení Komise (EU) č. 416/2014 ze dne 23. dubna 2014 o otevření a správě celních kvót pro dovoz některých obilovin pocházejících z Ukrajiny. U obilovin tak byly pro roky 2014 a 2015 otevřeny kvóty pro dovoz do EU pro pšenici a některé produkty z pšenice ve výši 950 tis. tun, na ječmen a některé produkty z ječmene ve výši 250 tis. tun a pro kukuřici a některé produkty z kukuřice ve výši 400 tis. tun. V rámci těchto dovozních kvót byla stanovena sazba dovozního cla 0 EUR/t. Pro administraci kvót byl stanoven systém dovozních licencí.

Platnost samotné dohody byla odložena o 1 rok a její provádění tak začalo od roku 2016. Na základě této dohody bylo vydáno **prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/2081 ze dne 18. listopadu 2015 o otevření a správě celních kvót pro dovoz některých obilovin pocházejících z Ukrajiny**. Na základě tohoto nařízení od roku 2016 byly otevřeny následující roční kvóty s nulovou celní sazbou na dobu neurčitou za jinak obdobných podmínek jako v případě nařízení Komise (EU) č. 416/2014:

- 1) **kvóta č. 09.4306** pro špaldu, pšenici obecnou a sourež, jiné než k setí (KN 1001 99 00); pšeničnou mouku a mouku ze sourži (KN 1101 00 15-90); obilné mouky jiné než mouka z pšenice, sourži, žita, kukuřice, ječmene, ovsu a rýže (KN 1102 90 90); krupici a krupičku z pšenice a špaldu (KN 1103 11 90); a pelety z pšenice (KN 1103 20 60).

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2016: 950 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2017: 960 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2018: 970 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2019: 980 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2020: 990 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2021 a v dalších letech: 1000 000 tun

- 1) **kvóta č. 09.4307** pro ječmen jiný než k setí (KN 1003 90 00); ječnou mouku (KN 1102 90 10); a pro pelety z ječmene (KN ex 1103 20 25).

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2016: 250 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2017: 270 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2018: 290 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2019: 310 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2020: 330 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2021 a v dalších letech: 350 000 tun

- 1) **kvóta č. 09.4308** pro kukuřici jinou než k setí (KN 1005 90 00); kukuřičnou mouku (KN 1102 20 10-90); krupici a krupičku z kukuřice (KN 1103 13 10-90); pelety z kukuřice (KN 1103 20 40); a kukuřičná zrna jinak zpracovaná (KN 1104 23 40-98).

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2016: 400 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2017: 450 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2018: 500 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2019: 550 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2020: 600 000 tun

Celkové množství v rámci kvóty v roce 2021 a v dalších letech: 650 000 tun

Kromě dovozních celních kvót řízených systémem licencí byly v odvětví obilovin pro dovoz z Ukrajiny stanoveny rovněž další dovozní celní kvóty neřízené systémem licencí, ale spravované celní správou na principu „kdo dřív přijde, je dřív na řadě“.

Aktuální změny legislativy pro oblast intervencí obilovin

Změny zaváděné do systému veřejných intervencí novým jednotným nařízením 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 pro SOT byly od 1. 1. 2014 implementovány do prováděcího nařízení č. 1272/2009. V rámci sektoru obilovin se především jednalo o změny v souvislosti se zrušením intervenčních center a vyjmutím čiroku ze seznamu obilovin pro veřejnou intervenci. Nové prováděcí nařízení vyšlo dne 1. 4. 2014 pod číslem 340/2014 v Úředním věstníku EU.

V rámci jednání expertní skupiny a výboru pro SOT horizontální otázky probíhaly od roku 2014 diskuse k oblastem, které by bylo možné upravit v nařízeních č. 1272/2009 o veřejných intervencích a č. 826/2008 o soukromém skladování. Cílem projednávání bylo v rámci lisabonizace rozdělit tato nařízení na prováděcí a delegované akty a při té příležitosti režimy zjednodušit, neboť veřejná intervence i soukromé skladování jsou součástí záchranné sítě SOT a jako takové nebudou využívány na pravidelné bázi. V květnu 2016 tak byly vydány následující nařízení s platností od září 2016:

1) **Prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/1240 ze dne 18. května 2016, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o veřejnou intervenci a podporu soukromého skladování**

V rámci tohoto prováděcího nařízení došlo k některým zásadnějším úpravám v rámci veřejné intervence obilovin:

- Došlo ke snížení **dopravní vzdálenosti**, do které hradí náklady na dopravu nabízející, a to ze **100 km na 50 km**.
- **Minimální skladovací kapacita** pro obiloviny je stanovena na 5 000 tun, od intervenčního období 2017/2018 na 7 500 tun, od intervenčního období 2018/2019 na 10 000 tun, od intervenčního období na 2019/2020 na 15 000 tun. Pokud ČS produkuje méně než 20 mil. tun obilovin ročně, může i od období 2019/2020 pokračovat s minimální kapacitou 10 000 tun.
- **Minimální množství nabízených obilovin** – pro státy s roční produkcí do 20 mil. tun je možnost sníženého množství 120 tun, ostatní státy 160 tun.

2) **Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1238 ze dne 18. května 2016, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o veřejnou intervenci a podporu soukromého skladování**

V rámci tohoto nařízení v přenesené pravomoci došlo k následující zásadnější úpravě v rámci veřejné intervence obilovin:

- **Zvýšení minimálního obsahu bílkovin** u pšenice seté z původní hodnoty 10,5 % na 11 %.

Vnější obchodní politika EU v oblasti obilovin

Obchodní vztahy EU se třetími zeměmi charakterizuje velký počet preferenčních dohod, meziregionálních iniciativ a jiných významných ujednání. Existují i samostatná obchodní ujednání o obchodu s některými zemědělskými výrobky.

Obiloviny představují poměrně citlivou položku mezinárodního obchodu, z čehož také vyplývá zvýšená míra ochrany produktů spadajících do této skupiny. To se odráží i ve vyšší hladině dovozních cel

a uplatňování celních preferenčních kvót u obilovin. Od vstupu České republiky do EU určuje výši dovozních cel Integrovaný tarif EU (TARIC), vydávaný v souladu s Nařízením Rady (EHS č. 2658/87). Na vnitřním trhu EU pohyb zboží nepodléhá žádným tarifním opatřením.

Privilegované jsou vztahy s geograficky a historicky nejbližšími partnery, členskými státy Evropského sdružení volného obchodu (ESVO), které zahrnuje pouze Švýcarsko, Norsko, Island a Lichtenštejnsko. U obilovin je v jednotlivých zemích ESVO situace rozdílná. Norsko ponechává clo na dovoz z EU u všech produktů pšenice, žita, ječmene a ovesa a některých ostatních obilovin (např. triticales). Kukuřice, rýže a čirok jsou tímto clem zatíženy jen při jejich použití pro krmné účely. Norská cla na dovoz obilovin z EU se pohybují v rozmezí 119 až 228 EUR/t v závislosti na produktu. Na této situaci nezměnila nic ani jednání o další liberalizaci obchodu se zemědělskými výrobky, která probíhala mezi Norskem a EU od března 2015 a byla dokončena v dubnu 2017. Island neuplatňuje dovozní cla na obiloviny z EU žádná. Švýcarsko si pro dovoz z EU clo zachovalo u většiny obilovin v rozmezí od 0 do 55 CHF/100 kg (nulová cla jsou např. u některých položek rýže a ovesa). Na některé obiloviny Švýcarsko při dovozu z EU uplatňuje celní preferenční kvóty; při dovozech nad rámec těchto kvót se clo zvyšuje. Žádná další jednání o liberalizaci obchodu se zemědělskými produkty se Švýcarskem od roku 2009 neprobíhají.

Preferenční obchodní dohody uzavřela EU také s kandidátskými balkánskými zeměmi. Albánie ponechává u některých druhů obilovin dovozní cla ve výši 2 % (pšenice, žito, ječmen, oves a kukuřice), ostatní jsou nulová (i když u některých položek pouze v rámci celní preferenční kvóty). Srbsko má pro dovoz obilovin z EU stanoveno clo pouze u jedné položky pšenice (po vyčerpání celní preferenční kvóty s nulovým clem 300 t) a dvou položek kukuřice. Bývalá jugoslávská republika Makedonie uplatňuje dovozní clo pouze u rýže (35 % ad valorem) a některých položek pšenice (15 % ad valorem + 0,1 EUR/kg, avšak ne více než 75 %). Dovoz obilovin z EU do Bosny a Hercegoviny a Černé Hory probíhá bezcelně. Chorvatsko k 1. 7. 2013 vstoupilo do EU a stalo se tak součástí jednotného trhu Evropské Unie.

Významnou oblastí, kde má EU sjednány dohody typu zóny volného obchodu, je Středomoří. Např. Alžírsko uplatňuje pro dovoz z EU cla pro ječmen, žito, oves nebo čirok a dovoz některých dalších položek (jako např. pšenice, ovesa a kukuřice neurčených k setí) je bezcelní pouze v rámci celních preferenčních kvót. Mimo preferenční kvóty se dovozní clo u těchto produktů pohybuje v rozmezí 5 až 30 % ad valorem. Maroko u většiny obilovin neuplatňuje pro dovozy z EU clo vůbec. Výjimku představují některé položky pšenice a rýže, u kterých je dovozní clo ad valorem (v rozmezí 2,5–170 %). U dvou položek rýže je dovoz z EU možný v rámci celní preferenční kvóty. I clo pro dovoz některých položek obilovin do Turecka z EU je omezeno preferenčními celními kvótami. U produktů neurčených k setí se dovozní cla mimo kvóty pohybují od 25 do 130 % ad valorem. Specifická je rýže, kde je dovozní clo stanoveno v rozmezí 10 až 45 % s tím, že u položek s nejvyšším clem je otevřena bezcelní preferenční kvóta. Egypt a Jordánsko dovozní cla na obiloviny z EU neuplatňují. Izrael má zavedeny bezcelní preferenční kvóty pouze u pšenice (při dovozu nad rámec těchto kvót se clo zvedá na 50 % ad valorem) a jedné položky kukuřice, jinak jsou cla při dovozu obilovin nulová. Tunisko v sektoru obilovin z EU uplatňuje buď nulové dovozní clo (pšenice, kukuřice, rýže) nebo clo v rozmezí 15 až 36 % ad valorem (žito, ječmen, oves, čirok a ostatní obiloviny). Další liberalizační jednání o prohloubené dohodě o volném obchodu probíhají v současnosti právě s Tuniskem. První kolo se uskutečnilo v dubnu 2016. Předmětem byla další liberalizace obchodu ve službách a zemědělství. Druhé kolo jednání je plánováno v průběhu roku 2018.

V posledních pěti letech se EU podařilo uzavřít dohody o volném obchodu se státy Andského společenství a Střední Ameriky (Peru, Kolumbie, Panama, Guatemala, Honduras, Kostarika, Nikaragua, Salvador).

Dohoda s Peru je prozatímně prováděna od března 2013 a přispěla k výrazné redukci dovozních cel u obilovin. V současnosti jsou všechna dovozní cla na obiloviny z EU nulová.

Dohoda s Kolumbií, která je prozatímně prováděna od srpna 2013, odstranila pro vývozce z EU dovozní cla do Kolumbie na pšenici, žito, ječmen, oves a ostatní obiloviny (položka KN 1008). Kukuřice, rýže a zrna čiroku určená k lidské spotřebě byly z liberalizace kolumbijských dovozních cel vyjmuty. Cla na tyto položky při dovozu z EU do Kolumbie tak zůstanou v rozmezí 5–80 %.

Dohody s Hondurasem, Nikaraguou a Panamou jsou prozatímně prováděny od srpna 2013. V říjnu 2013 se k nim připojila Kostarika a Salvador a v prosinci téhož roku také Guatemala.

Podobně jako u Kolumbie i pro ně platí, že dovozní cla na kukuřici a rýži pocházející z EU a neurčených k setí jsou vyjmuta z liberalizace (kromě kukuřice druhu *Zea mays everta* – KN kód 1005.90.10, který má být liberalizován do 10 let). Dovozy pšenice, žita, ječmene a ova z EU do těchto zemí probíhají bezcelně.

V červenci 2014 byla úspěšně dokončena jednání o dohodě o volném obchodu s Ekvádorem a ten se v lednu 2017 formálně připojil k provádění dohod mezi EU a Peru s Kolumbií. Po jejím vstupu v platnost dojde u dovozu pšenice, žita, ječmene, ova a kukuřice a rýže určených k setí z EU do Ekvádoru k odstranění cel do 5 let. Zachována jsou tedy pouze dovozní cla na kukuřici neurčenou k setí a rýži. EU poskytne bezcelní přístup pro všechny položky obilovin z Ekvádoru, kromě kukuřice a rýže neurčených k setí. Na tyto komodity bude zřízena preferenční celní kvóta.

Dohoda o volném obchodu mezi Evropskou unií a Jižní Koreou vstoupila v platnost v červenci 2016. Většina cel na dovoz obilovin do Jižní Koreje je postupně snižována v rozmezí 4 až 15 let od vstupu dohody v platnost. Výjimku tvoří rýže, která byla z liberalizace zcela vyjmuta a dvě položky ječmene, u kterých cla zůstanou na současné úrovni. Dovoz pšenice z EU do Jižní Koreje probíhá bezcelně již od července 2011. V roce 2018 jsou pro dovoz obilovin z EU do Jižní Koreje uplatňována nulová cla na pšenici, žito, oves, kukuřici k setí a krmným účelům, čirok neurčený k setí a proso.

V říjnu 2014 byla dokončena jednání o dohodě o volném obchodu se Singapurem. U položek obilovin však Singapur poskytuje MFN¹ cla ve výši 0 %, a uzavřením dohody se proto situace nezmění. V současné době probíhá proces ratifikace dohody.

Po čtyřech letech bylo v říjnu 2013 dokončeno liberalizační jednání EU s Kanadou. Obchodní část Dohody je prozatím prováděna od září 2017. Kanada u obilovin ponechává clo při dovozu z EU pouze u ječmene využívaného pro výrobu sladu s tím, že toto clo má být odstraněno do 6 let po vstupu dohody v platnost a čiroku určeného k setí. V EU jsou cla pro dovoz z Kanady zachována na tvrdou pšenici, žito, ječmen a oves. K jejich odstranění má dojít do 8 let po vstupu dohody v platnost.

V červenci 2013 byly zahájeny rozhovory o Transatlantickém obchodním a investičním partnerství s USA (TTIP), jehož součástí je i liberalizace dovozních cel na obou stranách. V říjnu 2016 se uskutečnilo již 15. kolo rozhovorů. Proběhly diskuse o výši a období eliminace dovozních cel u jednotlivých položek zájmu obou stran. Na konci roku 2016 byla jednání s nástupem nové administrativy USA pozastavena.

Jednání o dohodě o volném obchodu byla dokončena s Ukrajinou a dohoda byla podepsána v červnu 2014 jako součást širší dohody o přidružení. Od 1. 1. 2016 je Dohoda o volném obchodu mezi EU a Ukrajinou prozatím uplatňována. U obilovin byly otevřeny kvóty pro dovoz do EU na pšenici a produkty z pšenice ve výši 950 tis. tun, na ječmen a produkty z ječmene ve výši 250 tis. tun a na kukuřici a produkty z kukuřice ve výši 400 tis. tun. Cla při dovozu obilovin z EU na Ukrajinu zůstala v současnosti zachována u žita (10 %), některých položek pšenice (2,5 %), jedné položky kukuřice (2,5 %) a některých položek ostatních obilovin (např. proso a tritice – 10 %). Po vstupu dohody v platnost Ukrajina odstraní veškerá cla při dovozu obilovin z EU do 5 let.

K uzavření dohod o volném obchodu s Moldavskem a Gruzii došlo v listopadu 2013. Díky tomu byla odstraněna veškerá dovozní cla mezi EU a Gruzii. Na straně dovozu do EU jsou však stanoveny množstevní limity pro spuštění ochranného mechanismu, na základě kterého je možné opět zavést cla v původním rozsahu. U dovozů obilovin z Gruzie do EU (kromě ječmene a rýže) je prostřednictvím ochranné doložky stanoveno spouštěcí množství 200 tis. tun. Pokud dovoz některé z těchto položek do EU přesáhne toto množství, může na ně EU znovu zavést cla. Obdobný mechanismus platí i v případě Moldavska, kde jsou stanovena spouštěcí množství pro dovoz pšenice 75 tis. tun, 70 tis. tun pro ječmen a 130 tis. tun pro kukuřici.

V červnu 2016 bylo zahájeno jednání mezi EU a Mexikem o revizi Dohody o volném obchodu. Po čtyřech kolech jednání bylo v dubnu 2018 dosaženo politické shody. V současnosti probíhá technické doladování textu a předpokládá se, že do konce roku bude k dispozici finální znění dohody. U dovozu obilovin z EU

¹ MFN – tzv. doložka nejvyšších výhod, která znemožňuje, aby členské státy Světové obchodní organizace (WTO) proti sobě používaly diskriminující praktiky a aby všechny výhody, které získá jeden člen, se vztahovaly i na všechny ostatní. ČR je členem WTO od roku 1995

uplatňuje Mexiko dovozní cla v závislosti na položce (od 0 do 20 % ad valorem). Dá se předpokládat, že po vstupu dohody v platnost cla dále poklesnou.

V listopadu 2017 se uskutečnilo první kolo jednání o revizi Dohody o volném obchodu EU a Chile. Druhé kolo pak proběhlo v květnu 2018. Dovoz obilovin z EU do Chile je bezcelní již nyní kromě některých položek pšenice, na které je clo ve výši 6 %. Při dovozu z Chile do EU se u některých položek obilovin (např. oves, ječmen) uplatňují různě vysoká dovozní cla (od 0 do 89 EUR/t).

V roce 2007 bylo zahájeno projednávání dohody o volném obchodu s Indií. Do roku 2013 se uskutečnilo 12 vyjednávacích kol, a přestože se podařilo dosáhnout určitého pokroku, celý proces se právě v roce 2013 prakticky zastavil. V listopadu 2017 došlo po summitu EU a Indie k obsáhlým rozhovorům s cílem určit, zda jsou splněny základní podmínky pro obnovení jednání. V současnosti probíhá na obou stranách vyhodnocování výsledků těchto rozhovorů. Indie v současnosti uplatňuje pro dovoz obilovin clo MFN mezi 0 a 80 % (vyšší cla jsou např. na pšenici, kukuřici a rýži).

V roce 2010 a 2012 se rozběhla jednání o prohloubených a komplexních dohodách o volném obchodu (DCFTA) s Malajsií a Vietnamem. Zatímco v případě Malajsie probíhá příprava dalších rozhovorů, jednání s Vietnamem byla v prosinci 2016 formálně ukončena. Právní revize textu dohody je hotova. V současnosti probíhají překlady a po následné ratifikaci se její vstup v platnost předpokládá v roce 2019. Vstupem dohody v platnost by mělo dojít k okamžitému odstranění cel na dovoz žita, ječmene, ovsa a čiroku z EU do Vietnamu. Na pšenici, kukuřici neurčenou k setí, rýži a některé položky ostatních obilovin budou dovozní cla Vietnamu do EU odstraněna v rozmezí 4 až 11 let po vstupu dohody v platnost.

V roce 2013 bylo dále zahájeno jednání s Thajskem a poslední jednání se uskutečnilo v dubnu 2014. Z důvodu vnitropolitické situace v Thajsku zatím nejsou naplánována další kola jednání.

V prosinci 2015 byla oficiálně zahájena jednání o dohodě o volném obchodu s Filipínami a v únoru 2017 proběhlo druhé kolo jednání. Termín dalšího kola zatím nebyl stanoven.

V září 2016 se uskutečnilo úvodní jednání o dohodě o volném obchodu s Indonésií a v listopadu 2018 by mělo proběhnout již šesté kolo rozhovorů.

V červenci 2017 bylo dosaženo politické shody na dohodě o volném obchodu mezi EU a Japonskem. Dohoda byla dokončena v prosinci 2017 a v současnosti probíhá proces její ratifikace. U většiny položek obilovin se při dovozu z EU do Japonska předpokládá liberalizace, ale na některé položky pšenice poskytne Japonsko celní preferenční kvótu 200 t s minimální prodejní cenou stanovenou v jenech. Na straně dovozu obilovin z Japonska do EU byla z liberalizace vyloučena např. rýže.

Jednání o zónách volného obchodu probíhají rovněž s řadou dalších zemí, např. s jihoamerickými zeměmi ze sdružení Mercosur (Argentina, Brazílie, Paraguay, Uruguay a Venezuela). Státy Mercosuru se dohodly na společné nabídce snížení cel už na konci července 2014, k vzájemné výměně nabídek s EU došlo až v květnu 2016. Zatím poslední 34. kolo jednání se uskutečnilo v červenci 2018. Podle vyjádření EK se předpokládá odstranění cel u 90 % položek vzájemného obchodu.

Jednání s Austrálií a Novým Zélandem o dohodě o volném obchodu byla formálně zahájena v červnu 2018 s tím, že první kola rozhovorů proběhla v červenci 2018. V případě Nového Zélandu se počátkem října uskutečnilo již druhé negociační kolo.

TRH S OBILOVINAMI V ČESKÉ REPUBLICE

Obiloviny vstupovaly do minulého marketingového roku 2017/2018 s velmi nízkým množstvím počátečních zásob (914,0 tis. tun). Svým objemem se blíží jak k marketingovému ročníku 2007/2008, kdy byla také velmi nízká úroveň počátečních zásob ve výši 920,3 tis. tun, tak také marketingovému ročníku 2014/2015, kde byla úroveň počátečních zásob ve výši 1 007,1 tis. tun. Po další průměrné sklizni v roce 2017, která však ve všech směrech pokrývala potřeby bilance pro marketingový rok 2017/2018, jak v užití na potraviny, tak i na krmiva, pokračovalo období, kdy stále převažovala nabídka nad poptávkou. Cenový vývoj byl touto tendencí i nadále ovlivněn, a měl u všech obilovin v ČR vliv na postupný a celkově mírně se zvyšující cenový trend.

Celková výše sklizně obilovin v roce 2018 v množství 6 870,0 tis. tun je v ČR svojí úrovní řazena mezi průměrné sklizně (až osmnáctá nejvyšší sklizeň od roku 1990). Přesto tato průměrná produkce obilovin dostatečně pokrývá domácí poptávku ve všech základních obilných surovinách. Na domácím trhu se tak znovu objeví různě velké přebytky všech druhů obilovin. Letošní přebytky obilovin v ČR tak znovu velmi negativně ovlivňují ceny jednotlivých obilných druhů, a to především vzhledem k situaci na světových a evropských trzích, kde ceny obilovin také různě kolísají.

Intervenční nákup obilovin v České republice ze sklizně roku 2017 byl zahájen dle pravidel režimu intervenčního nákupu stanovených Evropskou komisí, která jsou platná pro všechny členské státy EU. V České republice byl intervenční nákup otevřen v období od 1. listopadu 2017 do 31. května 2018 a bylo umožněno ho realizovat v množstevním stropu pro pšenici obecnou v souhrnném objemu 3,0 miliony tun. Zemědělskými subjekty nebo obchodníky však nebylo od 1. listopadu 2017 do 31. května 2018 do intervenčního nákupu nabídnuto žádné množství obilovin. Pro vývoz obilovin do zahraničí byly od počátku marketingového roku 2017/2018 dány stejně dobré předpoklady jako v předchozím marketingovém roce 2016/2017 a tak docházelo k jeho vysoké realizaci výhradně z volného trhu. Vývoz z volného trhu směřoval především do sousedních členských států EU (Německo, Polsko, Rakousko).

Podle šetření ČSÚ o struktuře osevních ploch k 31. 5. 2018 došlo k dalšímu mírnému poklesu ploch ozimých obilovin o 1,7 tis. ha, tj. o 0,2 %. U jarních obilovin rovněž došlo ke snížení osevních ploch o 12,0 tis. ha, tj. o 2,9 %.

Podle zákona č. 62/2000 Sb., o některých opatřeních při vývozu a dovozu výrobků a o licenčním řízení, jsou druhy zboží, na které se vztahovaly licenční režimy, vyhlášovány nařízením vlády. Dovoz a vývoz některých produktů, které patří pod společnou organizaci trhu s obilovinami, podléhá předložení dovozní nebo vývozní licence. Společná prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí a osvědčení o stanovení náhrady předem pro zemědělské produkty jsou stanovena v Nařízení komise č. 376/2008 ze dne 23. dubna 2008.

Většina obchodů s obilovinami probíhá v České republice mimo burzy. Burzy však jsou považovány za velmi důležité ukazatele cenového vývoje a jejich význam na našem obilném trhu je stále aktuální. S obilovinami mají v současné době oprávnění obchodovat pouze Českomoravská komoditní burza Kladno a Komoditní burza Praha.

Dalšímu pokračování sdružování zemědělských výrobců do odbytových organizací napomáhá prostřednictvím dotačních titulů i stát. Tyto organizace, vlastněné a kontrolované prvovýrobci, ovlivňují sdružováním nabídky a aktivní prodejní činností stále významněji charakter trhu zemědělskými výrobky v ČR.

V návaznosti na zákon č. 307/2000 Sb., o zemědělských skladních listech a zemědělských veřejných skladech (ZVS) a k němu se vztahující vyhlášky č. 403/2000 Sb., Ministerstvo zemědělství vydává povolení k provozování zemědělských veřejných skladů a s tím spojenému vystavování zemědělských skladních listů. Zemědělský skladní list je listinný cenný papír, který představuje vlastnické a zástavní právo k uskladněnému zboží. Je převoditelný rubropisem a předáním na jiného vlastníka. Zemědělský veřejný sklad dává záruku kvalitního ošetření a uskladnění vybraných druhů obilovin, luskovin a olejnin. Skladování těchto vybraných komodit musí splňovat podmínky vymezené výše uvedenými legislativními normami. K 31. 10. 2015 již není provozován žádný zemědělský veřejný sklad. ZVS byly zrušeny na vlastní žádost provozovatelů, a nebo byly uvedeny do klidového režimu.

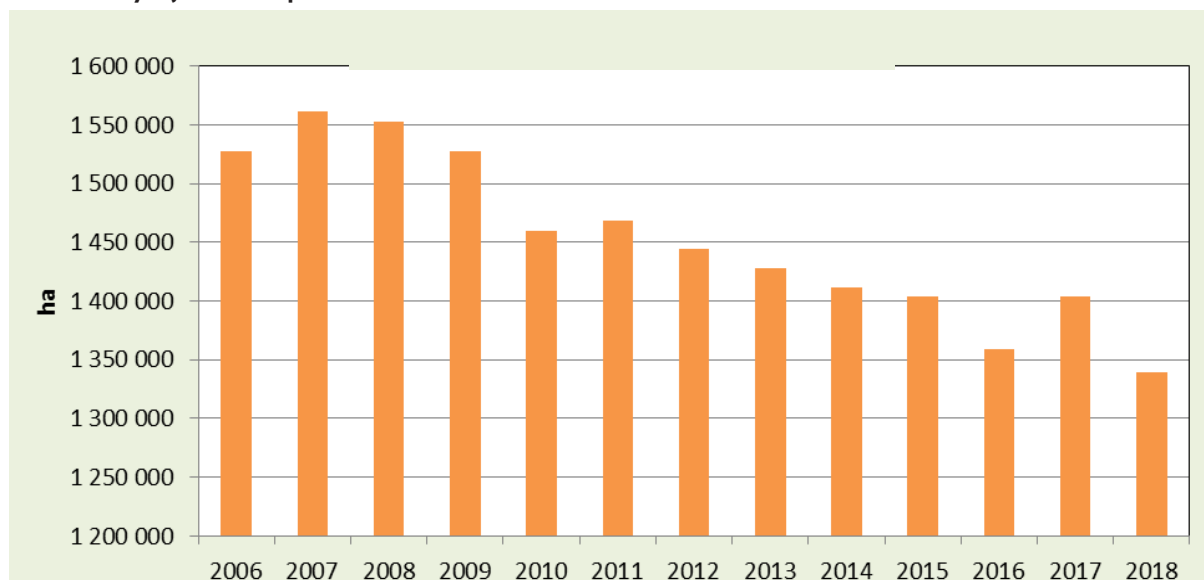
OBILOVINY CELKEM

Výroba

Předpokládaná celková sklizeň obilovin v roce 2018 ve výši 6 870,0 tis. tun je stanovena na základě odhadu sklizně základních obilovin a kukuřice ČSÚ k 15. 9. 2018, doplněného o odhad Ministerstva zemědělství pro sklizeň ostatních obilovin. Proti skutečnosti předchozího roku je o 586,8 tis. tun (tj. o 7,9 %) nižší. Ve srovnání se sklizní loňského roku jde o další pokles a ve srovnání s běžnou produkční úrovní obilovin v České republice v letech předchozích, lze hovořit o produkci srovnatelné také se sklizňovým ročníkem 2012. Tato produkce se historicky řadí na osmnácté místo celkových sklizní od roku 1990. Jedná se o další, průměrnou sklizeň, která však svým objemem zcela bez problémů zabezpečuje kvantitativní pokrytí domácí potřeby, která činí v dlouhodobém průměru 5 500–6 000 tis. tun obilovin celkem. Podle ukončených rozborů by neměl být problém se zajištěním dostatku kvalitní potravinářské pšenice, neboť požadavky na jakost potravinářské pšenice splnilo ve všech hodnocených parametrech pro celou ČR 80 % analyzovaných vzorků. Z hlediska kvality je nejčastějším limitujícím faktorem sklizně pšenice ročníku 2018 Zelenýho test (kvalita bílkovin). Kvalita sklizně je přibližně vyrovnaná jak v Čechách, tak na Moravě. Větší rozdíly byly zaznamenány u krajů nejvýrazněji postiženými suchem (Jihomoravský a Středočeský kraj), spočívající zejména v nižší objemové hmotnosti. Co se týká kvality sladovnického ječmene ze sklizně ročníku 2018, tak ho lze charakterizovat jako rok s průměrnou produkcí a nižší kvalitou. Zrno má dobrou klíčivost s nízkým výskytem biologicky a fyziologicky poškozených zrn, ale má extrémně vysoký obsah dusíkatých látek a nižší hodnoty přepadu na síť 2,5 mm, zvláště v oblastech s nedostatkem srážek. Kvalita žita ze sklizně 2018 je velmi dobrá.

V letošním marketingovém roce se dá předpokládat, že i tato průměrná sklizeň obilovin povede k tvorbě různých přebytků v celkové bilanci. Proto lze očekávat, že vzhledem k neustále se snižující domácí spotřebě obilovin bude nutné vzniklé přebytky odčerpat nezbytným vývozem (export v rámci EU a také do třetích zemí), ale také zpracováním obilovin pro technické užití (bioetanol, energetická biomasa).

Graf. č. I Vývoj osevních ploch obilovin celkem

Pramen: ČSÚ

Osevní plochy

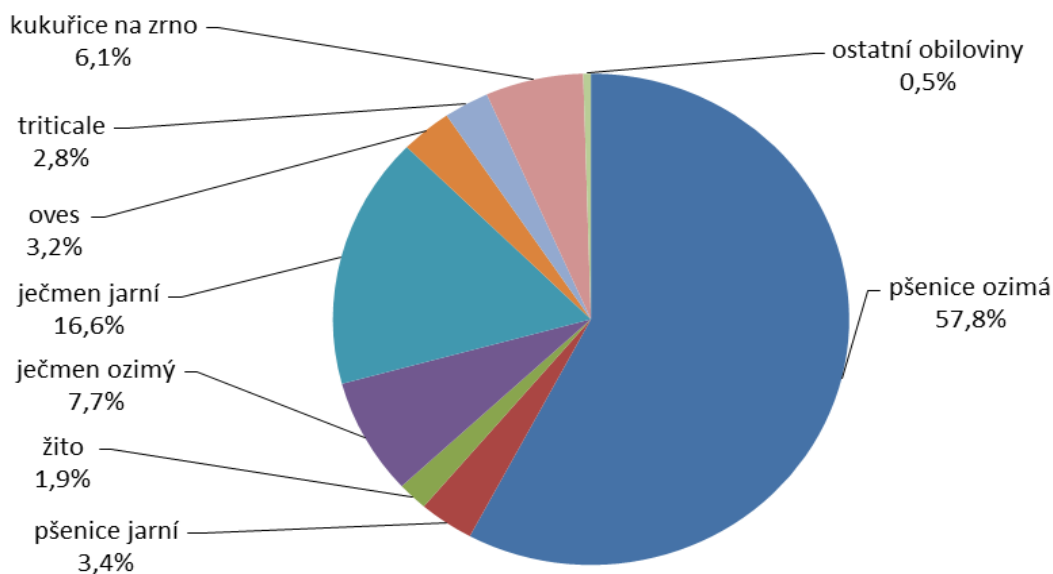
Celková osevní plocha obilovin podle soupisu osevních ploch ČSÚ k 31. 5. 2018 mírně klesla proti předchozímu roku o 13,4 tis. ha na 1 339,1 tis. ha. Přesto při pohledu z dlouhodobého hlediska se osevní plocha pěstovaných obilovin příliš nemění a stále osciluje kolem výměry 1 350–1 400 tis. ha. V procentickém meziročním vyjádření se toto mírné snížení neprojevilo. U ozimých druhů obilovin byl zaznamenán pokles osevních ploch pouze u ozimé pšenice, který činil 11,8 tis. ha (tj. o 1,5 %). U ostatních ozimů došlo k navýšení osevních ploch o 10,1 tis. ha (tj. o 0,8 %), z toho u ozimého ječmene činil nárůst 5,4 tis. ha (tj. o 5,6 %), u ozimého žita o 3,1 tis. ha (14,1 %) a u triticales byl ve výši 1,6 tis. ha (tj. o 4,4 %). U jarních obilovin došlo k různě velkému poklesu osevních ploch, z toho největší byla u jarního ječmene a byla ve výši 8,4 tis. ha (3,6 %).

V roce 2018 zaujímají zrniny celkem 1 374,2 tis. ha (55,8 %) celkové osevní plochy a obiloviny 54,4 % celkové osevní plochy.

Struktura osevních ploch obilnin v roce 2016 je znázorněna v grafu č. 2.

Při porovnání osevních ploch roku 2018 s rokem 2017 je struktura osevních ploch obilovin velmi podobná. Procentický nárůst ve struktuře obilovin zaznamenaly pouze dva druhy ozimých obilovin (ozimé žito o 0,3 % a ozimý ječmen o 0,2 %). K poklesu došlo u ozimé pšenice o 0,3 % a u triticales o 0,3 %. U jařin byl zaznamenán pokles u kukuřice na zrno o 0,6 %; u jarního ječmene o 0,4 % a u ovsa o 0,1 %. Ke stagnaci došlo u jarní pšenice a u ostatních obilovin.

Graf č. 2 Struktura osevních ploch v roce 2018

Pramen: ČSÚ

Hektarové výnosy

V roce 2018 se očekává průměrný hektarový výnos obilovin ve výši 5,13 t/ha. Ve srovnání s předchozím rokem jde o pokles o 0,37 t/ha (tj. o 6,7 %). Snížení výnosu se očekává u všech ozimých obilovin a také u všech jarních obilovin s výjimkou u pšenice jarní a ovsa. U ostatních druhů obilovin dojde k různě vysokému poklesu. Nejvyšší snížení je očekáváno především u kukuřice na zrno o 1,08 t/ha (tj. o 15,8 %) a dále u ozimého ječmene o 0,91 t/ha (tj. o 15,6 %). Další, avšak mírnější pokles výnosů se předpokládá u triticales o 0,45 t/ha (tj. o 9,2 %), u ozimé pšenice o 0,36 t/ha (tj. o 6,2 %), u jarního ječmene o 0,16 t/ha (tj. o 3,2 %). U ostatních druhů ozimých obilovin se předpokládá ještě nižší snížení výnosů.

od 0,05 t/ha do 0,08 t/ha (ozimé žito a ostatní obiloviny). U jarní pšenice a ovsa se očekává velmi mírné zvýšení výnosu a to o 0,04 t/ha (tj. o 1,0 %) a o 0,29 t/ha (tj. o 9,0 %). Jak je z uvedených údajů patrné, má kromě obvyklé výměry pěstovaných obilovin na konečnou produkci významný vliv také výše průměrného hektarového výnosu.

Počáteční zásoby

Stav počátečních zásob obilovin v roce 2017 se především vlivem velmi vysokého vývozu do zahraničí významně snížil a dosáhl výše 914,0 tis. tun. V letošním marketingovém roce 2018/2019 se očekává mírné navýšení počátečních zásob obilovin, a to přes průměrnou sklizeň, ale především vlivem sníženého vývozu a nižší domácí spotřeby, a to do výše 1 312,4 tis. tun. V meziročním srovnání jde o navýšení zásob o 398,4 tis. tun (tj. o 43,6 %).

Předpokládaná průměrná úroveň sklizně v roce 2018, snížený, ale stále vysoký vývoz obilovin do zahraničí jako v marketingovém roce 2017/2018 a nulový intervenční nákup vytvářejí předpoklady pro mírné snížení počátečních zásob obilovin v příštím marketingovém roce 2019/2020 na úroveň 1 117,9 tis. tun.

Bilanční tabulka obilovin celkem (kromě rýže)

Ukazatel		Jedn.	2013/2014	2014/2015	2015/ 2016	2016/2017	2017/ 2018	2018/2019 ^{*)}
Osevní plocha		tis. ha	1 413,1	1 409,6	1 390,0	1 359,0	1 354,7	1 339,1
Výnos		t/ha	5,32	6,23	5,89	6,33	5,50	5,13
Výroba		tis. t	7 512,6	8 779,3	8 183,5	8 596,4	7 456,8	6 870,0
Počáteční zásoby		tis. t	1 338,8	1 007,1	1 297,3	1 238,3	914,0	1 312,4
Dovoz celkem		tis. t	227,2	254,1	257,8	203,1	258,3	315,5
Celková nabídka		tis. t	9 078,6	10 040,5	9 738,6	10 037,8	8 629,1	8 497,9
Domácí spotřeba celkem ¹⁾		tis. t	5 335,0	5 417,0	5 257,0	5 018,0	4 811,5	4 954,0
z toho	potraviny	tis. t	2 099,0	2 110,0	2 118,0	2 105,0	2 050,0	2 056,0
	osiva	tis. t	346,0	355,0	353,0	331,0	324,5	323,0
	krmiva	tis. t	2 622,0	2 654,0	2 478,0	2 332,0	2 222,0	2 367,0
	technické užití	tis. t	268,0	298,0	308,0	250,0	215,0	208,0
Vývoz celkem		tis. t	2 736,5	3 326,2	3 243,3	4 105,8	2 505,2	2 396,0
Intervenční nákup		tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Prodej intervenčních zásob		tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zůstatek intervenčních zásob		tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Celkové užití		tis. t	8 071,5	8 743,2	8 500,3	9 123,8	7 316,7	7 350,0
Konečné zásoby		tis. t	1 007,1	1 297,3	1 238,3	914,0	1 312,4	1 147,9
Konečné zásoby/celkové užití		%	12,48	14,84	14,57	10,02	17,94	15,62
Konečné zásoby/domácí spotřeba		%	18,88	23,95	23,56	18,21	27,28	23,17

Pramen: ČSÚ,¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR

^{*)} údaje kromě osevní plochy odhad

Dovoz

V průběhu marketingového roku 2017/2018 se celkem dovezlo ze zahraničí 258,3 tis. tun obilovin, což představuje oproti skutečnosti předchozího roku zvýšení o 55,2 tis. tun. Z dlouhodobého pohledu se tento nárůst objemu dovezených obilovin vrací k obvyklým průměrům dovozu, kdy se dovoz pohyboval v předchozích ročnících v rozmezí od 220–260 tis. tun. Převážná část dovozu ročníku 2017/2018 byla realizována prostřednictvím dovozu kvalitních partií sladovnického ječmene a velmi kvalitních partií potravinářské pšenice a žita, ale také kukuřice na zrno. Podstatná část dovozu se uskutečnila v rámci vnitrounitního obchodu, kdy se dovezlo do České republiky 231,2 tis. tun obilovin, a dovoz ze třetích zemí činil 27,0 tis. tun. Očekávaná úroveň dovozu v marketingovém roce 2018/2019 ve srovnání s předchozím marketingovým rokem 2017/2018 předpokládá, že dojde vlivem další průměrné produkce obilovin v ČR k navýšení dovozu na hladinu 315,5 tis. tun.

Dovoz obilovin celkem bez rýže v období let 2011–2018 (v tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2011	31,3	75,7	107,0	2011/2012	140,6
2012	64,9	196,8	261,7	2012/2013	284,9
2013	88,1	130,2	218,3	2013/2014	227,2
2014	97,0	164,4	261,4	2014/2015	254,1
2015	89,7	151,4	241,1	2015/2016	257,8
2016	106,4	103,7	210,1	2016/2017	203,1
2017	99,4	158,7	258,1	2017/2018	258,3
2018	99,6	154,3 ^{*)}	253,9 ^{*)}	2018/2019	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce listopadu 2018

Celková nabídka

Předpokládaná celková nabídka 8 497,9 tis. tun pro marketingový rok 2018/2019 je o 131,2 tis. tun (tj. 1,5 %) nižší než v předchozím marketingovém roce. Z uvedeného mírného snížení celkové nabídky je patrné, že dojde k mírnému snížení úrovně zásob.

Domácí spotřeba

V marketingovém roce 2018/2019 je očekávaná celková domácí spotřeba ve výši 4 954,0 tis. tun. Ve srovnání se skutečností marketingového roku 2017/2018 je nevýznamně vyšší o 142,5 tis. tun (3,0 %). Rozdíl je tvořen mírným zvýšením ve využití obilovin na krmiva. Všechny obiloviny, které jsou určeny pro využití na technické užití, jsou buď zpracovávány na bioetanol, etanol, a nebo jsou využity jako energetická plodina pro výrobu biomasy (žito, oves, triticales, kukuřice aj.) – bioplynové stanice. V roce 2018 byla z obilovin pro účel výroby bioetanolu nejvíce využita kukuřice na zrno. U ostatních tradičních obilovin (pšenice, triticales) bylo jejich technické užití využito především na výrobu biomasy.

Vývoz

Snížených předpokladů celkového vývozu v marketingovém roce 2017/2018 bylo stoprocentně dosaženo, ale přesto vývoz dosáhl opětovně velmi vysoké úrovně. Celková úroveň vývozu se nacházela ve výši 2 505,2 tis. tun. Vývoz byl uskutečňován především z volného trhu. Předpokládané množství obilovin, které bude k dispozici na vývoz v marketingovém roce 2018/2019 dosahuje mírně nižší úrovně (s ohledem na další, průměrnou sklizeň obilovin v ČR) 2 396,0 tis. tun. Z tohoto množství představuje 1 840,0 tis. tun (tj. 76,8 %) pšenice, 271,0 tis. tun (tj. 11,3 %) ječmene a 205,0 tis. tun kukuřice (tj. 8,6 %). Vývozní množství předpokládá uskutečnění vývozu především z volného trhu. Očekávaný vývoz v rámci EU by měl být 2 381,0 tis. tun (tj. 99,4 %) a vývoz do třetích zemí ve výši 15,0 tis. tun (tj. 0,6 %).

Vývoz obilovin celkem bez rýže v období let 2011–2018 (v tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2011	854,9	1 322,0	2 176,9	2011/2012	2 717,6
2012	1 395,6	1 036,6	2 432,2	2012/2013	1 843,2
2013	806,6	1 356,1	2 162,7	2013/2014	2 736,5
2014	1 380,4	1 547,9	2 069,2	2014/2015	3 326,2
2015	1 778,3	1 499,3	3 277,6	2015/2016	3 243,3
2016	1 744,0	1 894,9	3 638,9	2016/2017	4 105,8
2017	2 210,9	1 279,9	3 490,8	2017/2018	2 505,2
2018	1 225,3	1 124,0 ^{*)}	2 349,3 ^{*)}	2018/2019	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce listopadu 2018

Celkové užití, konečné zásoby

V marketingovém roce 2017/2018 došlo k zvýšenému nárůstu konečných zásob na konečnou úroveň 1 312,4 tis. tun. V meziročním porovnání se jedná o nárůst o 398,4 tis. tun (tj. o 43,6 %). Při srovnání celkového užití s předchozím obdobím však došlo k poklesu o 1 807,1 tis. tun na úroveň 7 316,7 tis. tun. Tento pokles pramení především ze sníženého vývozu. Pro marketingový rok 2018/2019 se očekává mírný pokles konečných zásob do úrovně 1 147,9 tis. tun především v souvislosti další průměrnou produkcí obilovin ze sklizně roku 2018, nulovým intervenčním nákupem obilovin ve stávajícím marketingovém roce a sníženým vývozem obilovin na zahraniční trhy. Celková úroveň exportu a z toho vyplývající dosažená úroveň konečných zásob však budou i nadále silně ovlivněny aktuální cenovou úrovní obilovin v zahraničí.

Cenový vývoj

Cenový vývoj jednotlivých druhů obilovin byl v posledních letech značně rozkolísán. Byl výrazně ovlivňován dosaženou výší produkce obilovin v ČR, ale také v zahraničí. V roce 2010 vzhledem k průměrné sklizni obilovin s nevyrovnanými jakostními ukazateli v ČR a také s ohledem na situaci na světových a evropských trzích, ceny obilovin začaly velmi rychle narůstat a byly na poměrně vysoké cenové hladině po celý marketingový rok 2010/2011. Tento nastoupený trend vysokých cen pokračoval i v marketingových ročnících 2011/2012 a 2012/2013. Po mírně nadprůměrné sklizni v marketingovém roce 2013/2014 se trend vysokých cen změnil a ceny začaly postupně klesat u všech obilovin,

a to jak u potravinářských, tak i krmných. Mírný pokles cen pokračoval i v marketingovém roce 2014/2015 díky rekordní sklizni obilovin. Ceny v marketingovém roce 2015/2016 postupně vykazovaly další, menší či větší pokles vlivem další velmi vysoké sklizně. Po nadprůměrné sklizni v marketingovém roce 2016/2017 se trend cen z roku předchozího nezměnil a ceny vykazovaly stagnaci nebo mírně klesaly. Průměrná produkce obilovin marketingového ročníku 2017/2018 způsobila, že pokles cen byl zastaven a ceny vykazovaly pomalý růst.

Vzhledem k další průměrné sklizni obilovin v ČR s průměrnými jakostními ukazateli lze i v tomto sklizňovém roce očekávat, že tento trend ve vývoji cen bude pokračovat, a že ceny budou postupně vykazovat mírný růst. Bilance obilovin pro marketingový rok 2018/2019 bude i tak stále přebytková vzhledem k odhadované průměrné sklizni obilovin v ČR.

Současný charakter vnitřního trhu se zcela zákonitě bude promítat do cenového vývoje. Předpokládá se, že posklizňový cenový vývoj bude reagovat jak na situaci na našem vnitřním trhu, tak i na zahraničním trhu. Vzhledem k předpokladu nižší světové produkce obilovin, v porovnání s jejich spotřebou, by měly klesnout i světové zásoby obilovin, jejichž úroveň na konci marketingového roku 2018/2019 je dle IGC odhadována na 560,2 mil. tun. Tento pokles je způsoben zejména snížením zásob kukuřice (pokles o 37,8 mil. tun) a pšenice (pokles o 11,4 mil. tun). Světové ceny obilovin v období od srpna 2017 do konce září 2018 vlivem záporné bilance na světovém trhu převážně stoupaly.

Očekávaná průměrná domácí produkce jsou důvodem pro mírně zvýšenou poptávku po všech obilovinách. Lze očekávat, že ceny hlavních tržních obilovin, tak i ostatních obilovin v tomto období budou i nadále mírně růst. Dle predikce cen se očekává, že měsíční průměry cen potravinářské pšenice u zemědělců dosáhnou v únoru roku 2019 úrovně 4 000–4 600 Kč/t a u krmné pšenice 3 900–4 200 Kč/t. Také u ostatních krmných obilovin lze předpokládat mírný růst cenových průměrů, a to u krmného ječmene na 3 900–4 100 Kč/t, u ovsa 3 600–3 800 Kč/t a u kukuřice 4 100–4 350 Kč/t.

U sladovnického ječmene se předpokládá, že i přes smluvní zajištění rozsahu jeho pěstování se cenová hladina bude pohybovat na úrovni 4 700–5 200 Kč/t. U partií potravinářského žita se očekává, že cena se bude pohybovat v rozmezí 4 200–4 600 Kč/t.

Balance obilovin podle jednotlivých druhů za marketingový rok 2017/2018

Ukazatel	Jedn.	Pšenice ozimá	Pšenice jarní	Pšenice celkem	Žito	Ječmen ozimý	Ječmen jarní	Ječmen celkem	Oves	Triticale	Kukuřice	Ostatní obiloviny	Celkem
Osevní plocha	tis. ha	785,5	46,6	832,1	22,2	97,2	230,5	327,7	44,1	36,3	86,0	6,4	1 354,7
Výnos	t/ha	5,77	4,05	5,67	4,92	5,85	4,96	5,23	3,23	4,89	6,84	1,45	5,50
Výroba	tis. t	4 529,5	188,7	4 718,2	109,2	568,1	1 144,2	1 712,3	142,2	177,3	588,1	9,2	7 456,8
Počáteční zásoby	tis. t			251,8	7,1			191,5	17,5	39,3	398,8	8,3	914,0
Dovoz – v rámci EU	tis. t			35,6	26,4			38,3	0,1	0,0	128,4	2,4	231,2
Dovoz – třetí země	tis. t			0,9	0,9			21,6	0,6	0,1	1,2	1,8	27,0
Dovoz celkem	tis. t			36,5	27,3			59,9	0,7	0,1	129,6	4,2	258,3
Celková nabídka	tis. t			5 006,5	143,6			1 963,7	160,4	216,7	1 116,5	21,7	8 629,1
Dom. spotřeba celkem ¹⁾	tis. t			2 480,0	113,0			1 425,0	92,0	174,0	523,0	4,5	4 811,5
potraviny	tis. t			1 200,0	105,0			700,0	27,0	0,0	14,0	4,0	2 050,0
osiva	tis. t			165,0	6,0			110,0	12,0	12,0	19,0	0,5	324,5
krmiva	tis. t			1 050,0	2,0			610,0	50,0	100,0	410,0	0,0	2 222,0
technické užití	tis. t			65,0	0,0			5,0	3,0	62,0	80,0	0,0	215,0
Vývoz – v rámci EU	tis. t			1 883,7	19,1			317,1	32,8	12,1	214,2	14,2	2 493,2
Vývoz – třetí země	tis. t			6,0	0,0			0,4	2,5	0,0	2,9	0,2	12,0
Vývoz celkem	tis. t			1 889,7	19,1			317,5	35,3	12,1	217,1	14,4	2 505,2
Intervenční nákup	tis. t			0,0	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Prodej interv. zásob	tis. t			0,0	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zůstatek interv. zásob	tis. t			0,0	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Celkové užití	tis. t			4 369,7	132,1			1 742,5	127,3	186,1	740,1	18,9	7 316,7
Konečné zásoby	tis. t			636,8	11,5			221,2	33,1	30,6	376,4	2,8	1 312,4
Kon. zás./celkové užití	%			14,57	8,71			12,69	26,00	16,44	50,86	14,81	17,94
Kon.zás./dom. spotřeba	%			25,68	10,18			15,52	35,98	17,59	71,97	62,22	27,28

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně zásob SZIF a SSHR

Předpoklad bilance obilovin podle jednotlivých druhů pro marketingový rok 2018/2019, vycházející z odhadů k 15. září 2018

Ukazatel	Jedn.	Pšenice ozimá	Pšenice jarní	Pšenice celkem	Žito	Ječmen ozimý	Ječmen jarní	Ječmen celkem	Oves	Triticale	Kukuřice	Ostatní obiloviny	Celkem
Osevní plocha	tis. ha	773,7	46,0	819,7	25,4	102,6	222,1	324,7	42,8	37,9	82,1	6,5	1 339,1
Výnos	t/ha	5,41	4,09	5,34	4,87	4,94	4,80	4,84	3,52	4,44	5,76	1,37	5,13
Výroba	tis. t	4 185,4	188,0	4 373,4	123,5	506,4	1 066,1	1 572,5	150,6	168,1	473,0	8,9	6 870,0
Počáteční zásoby	tis. t			636,8	11,5			221,2	33,1	30,6	376,4	2,8	1 312,4
Dovoz ze zemí EU	tis. t			50,0	22,0			55,0	0,5	2,0	180,0	3,0	312,5
Dovoz z třetích zemí	tis. t			2,0	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	3,0
Dovoz celkem	tis. t			52,0	22,0			55,0	0,5	2,0	180,0	4,0	315,5
Celková nabídka	tis. t			5 062,2	157,0			1 848,7	184,2	200,7	1 029,4	15,7	8 497,9
Domácí spotř. celkem ¹⁾	tis. t			2 635,0	117,0			1 425,0	97,0	162,0	513,0	5,0	4 954,0
potraviny	tis. t			1 200,0	110,0			700,0	27,0	0,0	15,0	4,0	2 056,0
osiva	tis. t			165,0	5,0			110,0	12,0	12,0	18,0	1,0	323,0
krmiwa	tis. t			1 200,0	2,0			610,0	55,0	100,0	400,0	0,0	2 367,0
techn. užití	tis. t			70,0	0,0			5,0	3,0	50,0	80,0	0,0	208,0
Vývoz do zemí EU	tis. t			1 830,0	20,0			270,0	37,0	12,0	204,0	8,0	2 381,0
Vývoz do třetích zemí	tis. t			10,0	0,0			1,0	3,0	0,0	1,0	0,0	15,0
Vývoz celkem	tis. t			1 840,0	20,0			271,0	40,0	12,0	205,0	8,0	2 396,0
Intervenční nákup	tis. t			0,0	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Prodej interv. zásob	tis. t			0,0	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zůstatek interv. zásob	tis. t			0,0	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Celkové užití	tis. t			4 475,0	137,0			1 696,0	137,0	174,0	718,0	13,0	7 350,0
Konečné zásoby	tis. t			587,2	20,0			152,7	47,2	26,7	311,4	2,7	1 147,9
Kon. zás./celkové užití	%			13,12	14,60			9,00	34,45	15,34	43,37	20,77	15,62
Kon. zás./dom. spotřeba	%			22,28	17,09			10,72	48,66	16,48	60,70	54,00	23,17

Pramen: ČSÚ,¹⁾ MZe ČR

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně zásob SSHR

Výskyt škodlivých organismů v porostech obilnin v ČR v roce 2018

Průběh zimy 2017/2018 se opět zapsal do zemědělské historie svým atypickým průběhem. Teploty v lednu vystoupaly nad dlouhodobý normál a byly srážkově nadnormální, kdežto únor a březen byly teplotně podnormální s extrémně nízkým stavem srážek, jejichž deficit se projevoval v celém průběhu pěstební sezóny 2018. Porosty ozimých řepky a ozimých obilnin přezimovaly relativně dobře na většině území ČR, většinu porostů však trápilo sucho. Regenerace probíhala zdárně, ale díky suchému počasí a nedostatku srážek nemohly porosty využít dostatečně regenerační dávku hnojiv aplikovanou v časně jarních termínech. Relativně brzy se začaly v porostech řepky objevovat první krytonosci. Začátkem dubna byli v porostech ozimé pšenice ječmene odchyťováni první dospělci kohoutků a kříška polního ve slabé intenzitě. Z choroby pak slabé výskyty *Rhizoctonia cerealis* a septoriové skvrnitosti (*Phaeosphaeria nodorum* a *Mycosphaerella graminicola*). Od poloviny dubna se začaly lokálně objevovat škodlivé výskyty septoriových skvrnitostí a padlí (*Blumeria graminis*) na celém území republiky. Vlivem sucha v dalších týdnech však pyknidy septoriózy na listech pšenice zasychaly a nešířily se dál do klasů. V květnu a červnu přišly hojné srážky, které umožnily dočerpát vláhu zemědělským plodinám a dosytit půdní profil vodou. V těchto dvou měsících se objevily v porostech pšenice rzi. Na rozdíl od předchozích let se však tento rok neprojevila agresivní rez plevová (*Puccinia striiformis*), ale spíše dominovala rez pšeničná (*Puccinia recondita*), ta byla v silné intenzitě potvrzena na Pardubicku, Příbramsku, Opavsku, Litoměřicku, Rakovnicku, Náchodsku, Strakonicku a Brněnsku. Hnědé skvrnitosti se v porostech pšenice projevovaly pouze lokálně v oblastech Středních a Severních Čech. U ječmene se výrazněji projevovaly během sezóny hnědé skvrnitosti (*Pyrenophora teres*) a spála (*Rhynchosporium secalis*) na Plzeňsku a Opavsku. Ostatní choroby byly jen ve slabé úrovni. Z pohledu hmyzích škůdců lze říci, že se zvyšuje význam poškození kohoutky (*Oulema* sp.), kteří na řadě míst způsobují redukci asimilační plochy listů, což v kombinaci s abiotickým stresem představuje velké nebezpečí pro vegetující porosty obilnin. Na konci 19. a v průběhu 20. týdne tohoto roku byly v porostech pšenice a ječmene celé Jižní Moravy (okres Břeclav, Hodonín, Kroměříž, Uherské Hradiště, Vyškov, Znojmo) zaznamenány silné výskyty larev kohoutků. Poškození se jevílo lokálně jako plošné vybělení porostů. Navzdory příznivým podmínkám pro hlavní přenašeče viróz kříška polního a mšic, které na řadě míst Moravy a Čech překonaly prahy škodlivosti, se nepotvrdily plošné výskyty onemocnění porostů obilnin virózami. Z pohledu infekcí klasů původci růžovění (*Fusarium* sp.) se rok 2018 neprojevil jako významný. Díky extrémnímu průběhu počasí v době kvetení obilnin, kdy se díky nízké vlhkosti v porostech netvořily ani rosy, nedocházelo k infekci. V průběhu monitoringu bylo potvrzeno pouze lokálně slabé napadení porostů fuzárií.

Vzhledem k průběhu léta se tak naplnily odhady očekávaných ztrát na výnosech hlavních polních plodin, a to zhruba 8% ztráty na obilninách, 10–20% na kukuřici na zrno, naopak mírné zvýšení ve výnosech se potvrdilo u řepky olejky. V tradičně nejteplejších místech republiky se však ztráty na pěstovaných komoditách mohly vlivem sucha pohybovat až na úrovni 50–80 %. S extrémními teplotami se pojí i poškození porostů hmyzími škůdci, jejichž tlak na rozdíl od houbových původců suché a teplé počasí podporuje.

Bližší informace o aktuálním výskytu škůdců lze nalézt na stránkách Rostlinolékařského portálu (http://eagri.cz/public/app/srs_pub/fytoportal/public/?k=0#mon|modul:mapy|mapy:plod|plod:vse)

Povětrnostní podmínky ročníku a jejich vliv na vývoj porostů

V říjnu roku 2017, ve kterém startovala vegetační sezóna pro sklizeň ozimých obilovin v marketingovém roce 2018/2019, byl zaznamenán úhrn srážek na úrovni 188 % dlouhodobého normálu a teploty byly oproti normálu o 1,4 °C vyšší.

Také měsíce listopad i prosinec roku 2017 byly teplotně nadnormální, vláhové poměry byly velmi dobré. Na konci vegetačního období byly porosty většinou dobře zapojené, ne však příliš odrostlé.

Měsíc leden 2018 byl srážkově mírně nadnormální, teplotně silně nadnormální, a to do té míry, že se podle klimatologických zpráv NOAA a NASA stal v Evropě druhým nejteplejším lednem v historii, od roku 1880.

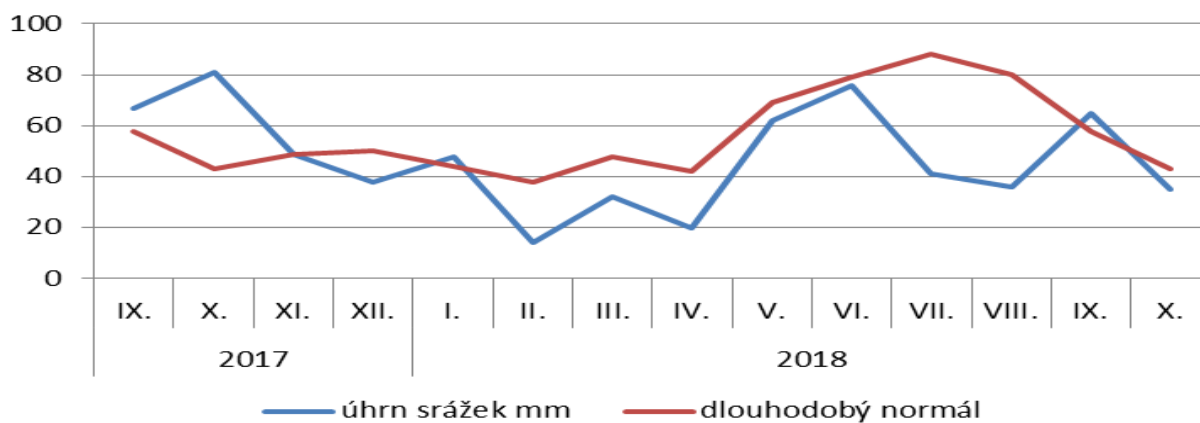
Následovaly velmi chladné měsíce únor 2018 (průměrná teplota 2,6 °C pod normálem 1981–2010) a březen 2018 (průměrná teplota 2,1 °C pod normálem 1981–2010). Mrazivý byl zejména konec měsíce února, kdy maximální teplota vzduchu zůstávala pod bodem mrazu na celém území ČR. Porosty ozimů začaly regenerovat až na samém konci měsíce března, na většině míst ČR až začátkem dubna. Počátek vegetačního období byl oproti předcházejícímu roku opožděn o více než 2 týdny. Časné výsevy ozimých obilovin, které vytvořily do konce podzimu mohutnější rostliny, měly často poškozené listy mrazem, v některých případech byl patrný i výskyt plísňe sněžné a braničnatky pšeničné. Nejednalo se však o zásadní poškození a porosty začaly s rostoucí teplotou velmi intenzivně vegetovat.

Měsíc duben 2018 byl teplotně mimořádně nadnormální, průměrná měsíční teplota vzduchu 12,7 °C byla o 4,8 °C vyšší než normál 1981–2010. V průběhu měsíce bylo zaznamenáno osmnáct dní s průměrnou teplotou vyšší než normál o více než 5 °C. Porosty ozimých obilnin prodělaly v krátké době výrazný vývojový skok, velmi rychle přestaly odnožovat a začaly sloupkovat. Kondice porostů byla v tomto období dobrá. Počasí nepřálo chorobám pat stébel a ani listové skvrnitosti nepostupovaly díky teplému a suchému počasí na vyšší listová patra. Květen 2018 byl teplotně mimořádně nadnormální, průměrná měsíční teplota vzduchu 16,2 °C byla o 3,2 °C vyšší než normál 1981–2010. Intenzivní sluneční svit, větrné počasí, nadprůměrné teploty a dlouhodobá absence srážek byly na většině území příčinou rychlé ztráty půdní vláhy. Již začátkem května začalo docházet díky téměř letnímu počasí prořídnutí některých porostů. Na řadě náchylných odrůd byl zdravotní stav poznamenán výskytem padlí. Místy se projevil podzimní infekce virózami. Narůstal podíl porostů s výskytem kohoutků. Porosty překotně prošly obdobím sloupkování a rané odrůdy začaly metat. V květnu nejen že byl již dohnán opožděný počátek vegetace, ale vegetace byla již zrychlena oproti normálu přibližně o jeden týden až 10 dní. Porosty měly velmi variabilní výšku, na suchých lokalitách se vyskytovaly v některých případech silně zkrácené rostliny. Na pozemcích s vysokou hladinou spodní vody nebylo však zatím dlouhé období beze srážek patrné. Hlavním problémem zdravotního stavu porostů byl v mnoha případech vysoký nárůst poškození porostů požerky kohoutků, přibývalo nálezů mšic. Významně vzrostl výskyt rzí a to pšeničné i plevové.

Červen 2018 byl teplotně nadnormální, se srážkami na úrovni normálu. Po nerovnoměrně rozložených srážkách většinou bouřkového charakteru se vytvořily optimální podmínky pro rozvoj epidemií listových i klasových chorob, které přispěly k rychlému ukončení vegetace. Nejvyšší měsíční úhrny (více jak 60 mm srážek) byly zaznamenány v Moravskoslezském a Zlínském kraji, naopak nejméně srážek spadlo v Ústeckém a Pardubickém kraji (do 30 mm srážek, tj. méně než 30 % srážkového normálu).

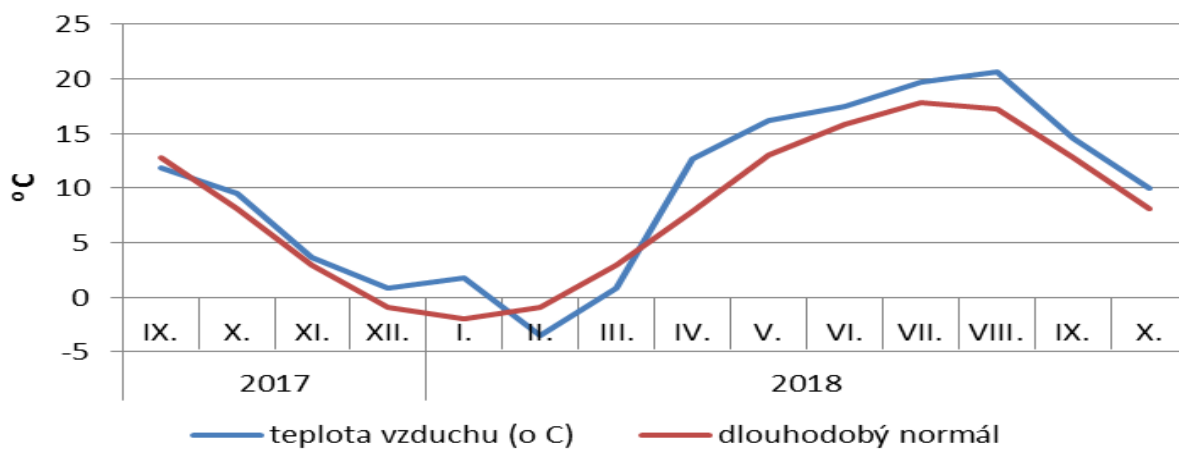
Sklizeň ozimé pšenice začala rekordně brzkém termínu. Podle údajů od pěstitelů byly první ozimé pšenice sklizeny již 9. 6. 2018. Průběh sklizně obilovin nebyl zpomalen srážkami a její postup byl bezkonkurenčně nejrychlejší ve srovnání v řadě za posledních 5 let.

Graf č. 1 Porovnání srážek (mm) roku 2017/2018 s dlouhodobým normálem (1981–2010)

Zdroj: ČHMÚ

Graf č. 2 Porovnání teplot (°C) roku 2017/2018 s dlouhodobým normálem (1981–2010)

Zdroj: ČHMÚ

PŠENICE

Výroba

Na základě odhadu produkce ČSÚ k 15. 9. 2018 se odhaduje v ČR sklizeň pšenice v roce 2018 v množství 4 373,4 tis. tun. Z tohoto množství je 4 185,4 tis. tun pšenice ozimé (tj. 95,7 % celkové výroby) a 188,0 tis. tun pšenice jarní (tj. 4,3 % z celkové výroby). Celková výroba pšenice poklesla proti skutečnosti předchozího roku o 344,8 tis. tun, tj. o 7,3 %. Toto snížení vyplývá především z propadu produkce pšenice ozimé o 344,1 tis. tun, tj. o 7,6 %.

Na poklesu výroby pšenice v roce 2018 se podílí jednak nižší hektarový výnos ozimé pšenice, a také snížení osevních ploch ozimé pšenice. Přesto pšenice nadále zůstává na našem trhu s obilovinami zcela dominantní plodinou, která tvoří 63,7 % nabídky všech obilovin.

Při hodnocení letošní úrody pšenice je zapotřebí znovu si uvědomit, že rozhodující vliv na dosaženou úroveň výroby mělo a má opět počasí. To umožnilo zemědělcům na podzim roku 2017 provést bezproblémovou přípravu a také etapové seti ozimů, kdy se podařilo zasít ozimé obiloviny převážně v odpovídajícím agrotechnickém termínu. Ozimy však vzcházely nerovnoměrně především vlivem nepříznivých srážkových poměrů v průběhu celého podzimu 2017, ale přesto jejich stav byl na podzim uspokojivý. Kondice porostů byla hodnocena většinou jako dobrá. Listové choroby nebyly prakticky zaznamenány. Většina porostů byla připravena na zimní období. Meteorologická zima 2017/2018 se zařadila k těm sušším a teplejším. Teploty v lednu 2018 byly silně nadnormální, průměrná měsíční teplota vzduchu 1,8 °C byla o 3,8 °C vyšší než normál 1981–2010. Tento leden se tak řadí jako 4. nejteplejší od roku 1961. Leden 2018 byl o 7,4 °C teplejší než leden 2017, který byl naopak teplotně silně podnormální. Srážkově byl leden normální, průměrný měsíční úhrn srážek 48 mm představuje 109 % normálu 1981–2010. Únor 2018 s průměrnou teplotou -3,5 °C (2,6 °C pod normálem 1981–2010) byl nejchladnějším měsícem zimy 2017/2018. Srážkově byl únor podnormální, průměrný měsíční srážkový úhrn pro území ČR činí 14 mm, což je 37 % srážkového normálu 1981–2010. Březen 2018 na území ČR byl teplotně podnormální, průměrná měsíční teplota vzduchu 0,8 °C byla o 2,1 °C nižší než normál 1981–2010. Tento měsíc tak byl na území ČR o 1 °C chladnější než letošní teplotně silně nadnormální leden. Srážkově měsíc hodnotíme jako normální, průměrný měsíční úhrn srážek 32 mm však představuje pouze 67 % normálu 1981–2010. Po únorových celodenních mrazech a po nové vlně ranních mrazů koncem druhé a na počátku třetí dekády března se na mnohých místech ČR objevily „žluté“ porosty obilnin. Projevovalo se to různou intenzitou žluté barvy, kdy zežloutly buď jen konce listů, nebo jejich větší části. Jednalo se o oblasti, kde porosty byly vystaveny přímému slunečnímu záření a v době působení mrazů nebyly kryté sněhem. Ve srovnání s loňským jarem byla regenerace porostů ozimů v roce 2018 o tři až čtyři týdny opožděna. Se zpožděním jarní regenerace rostlin souvisí i opožděný výskyt škůdců a celkově pozdnější nástup jarních prací ve srovnání s loňským rokem. Podle údajů ČHMÚ byl duben 2018 na území ČR teplotně mimořádně nadnormální (s průměrnou teplotou 12,7 °C, tj. + 4,8 °C nad normálem) a srážkově podnormální (průměr 20 mm, tj. 48 % normálu). Regenerace poškozených ozimů v oblastech působení holomrazů v zimě 2018 byla nejprve během března opožděná. Díky nadprůměrným teplotám v dubnu a na počátku května 2018 však došlo k urychlení vývoje rostlin. Tento vývoj nebyl všude doprovázen adekvátním nárůstem biomasy, a to díky zimnímu poškození a odumření částí rostlin mrazem a pak suchem v době regenerace. Porosty obilnin byly proto často nízké (o třetinu i více než je obvyklé). Někde docházelo k nerovnoměrnému růstu odnoží obilnin (tzv. patrovitost), v těch nejsušších oblastech zasychaly vedlejší odnože. Urychlení vývoje rostlin v porovnání s rokem 2017 bylo zaznamenáno v době metání ozimých obilnin, kdy k této fenologické fázi došlo o cca 7 až 10 dní dříve. V měsíci červnu již část porostů viditelně trpěla suchem, zřetelná významná a viditelná strádání porostů se objevila přibližně u celé řady porostů ozimé pšenice. Rozložení srážkových úhrnů bylo v rámci republiky výrazně proměnlivé, deficit srážek se projevil zejména v kraji Jihomoravském, v části středních Čech, v některých okresech Vysočiny i jinde. Sklizeň pšenice začala brzy a první plochy ozimé pšenice byly sklizeny již 22. 6. 2018.

Úroveň výroby pšenice je průměrná (4 373,4 tis. tun) a velmi se podobá sklizňovému ročníku 2009/2010 (4 358,1 tis. tun). Přes tento mírný pokles oproti minulému ročníku (o 344,8 tis. tun), v zásadě se nebude celkový charakter našeho vnitřního trhu měnit (vzhledem k neustále se snižující domácí spotřebě), trh bude mít stále rysy převažující nabídky nad poptávkou, ale s poptávkou po kvalitní surovině. Pro dosažení bilanční rovnováhy se předpokládá vývoz do zahraničí celkem 1 840,0 tis. tun této komodity (vše z volného trhu) a zpracování na technické užití 70,0 tis. tun.

Z výsledků monitoringu hodnocení kvality letošní produkce (celkem bylo analyzováno 551 sklizňových vzorků) vyplývá, že z celého souboru analyzovaných vzorků ze sklizně 2018 byly potvrzeny velmi dobré výsledky kvality potravinářské pšenice. Soubor byl hodnocen celkem 6 parametry (vlhkost, objemová hmotnost, sedimentační index, obsah N-látek, číslo poklesu a obsah příměsí a nečistot). Ve všech hodnocených parametrech vyhovělo celkem 80 % vzorků z letošní sklizně, což je o výrazně vyšší procento než v předchozím roce 2017, kdy vyhovělo 66 % vzorků (v roce 2016 to bylo 58 %, v roce 2015 to bylo 73 %, v roce 2014 58 %, v roce 2013 – 76 %, v roce 2012 – 47 %, v roce 2011 – 49 % a v roce 2010 – 43 %). Letošní výsledky ukazují, že limitujícím faktorem kvality v roce 2018 je hodnota čísla poklesu, i když se nejedná o výrazně horší ukazatel. Kvalita byla s ohledem na kvalitativní parametry poměrně vyrovnaná – na jednotlivé parametry vyhovělo 97 % (FN) až 90 % (Zelenyho test). V předchozích letech 2016 a 2017 byla limitujícím faktorem objemová hmotnost. V letošním roce je průměr objemové hmotnosti za celou ČR (80,2 kg/hl) třetí nejvyšší za posledních 12 let, a to po roce 2015 (průměr 82,2 kg/hl) a 2013 (průměr 80,9 kg/hl). Hodnoty OH se v letošním roce velmi liší v závislosti na původu pšenice a rozptyl hodnot je značný (72,9–85,4 kg/hl). Hodnoty čísla poklesu byly velmi dobré, normě vyhovělo 97 % vzorků s průměrnou hodnotou 328 s. Číslo poklesu je obecně velmi dobré již v několika po sobě jdoucích sklizňových letech. Obsah N-látek s průměrem 13,5 % se blíží nejvyšší dosažené hodnotě (13,7 %) z let 2017 a 2012. Rovněž kvalita bílkovin vyjádřená Zelenyho testem s průměrnou hodnotou 45 ml se blíží předchozímu roku (2017: průměr 46 ml). Sklizené zrno letos obsahovalo, stejně jako v loňském roce, vyšší podíl zlomků zrn, patrně jako následek sklizně za nízké vlhkosti zrna. Porostlá zrna se prakticky nevyskytovala. Výskyt fuzariózních zrn byl o něco nižší než v roce 2017. Obecně je tedy možné konstatovat, že i v marketingovém roce 2018/2019 nebude limitujícím faktorem pro užití potravinářské pšenice ani celková produkce pšenice a ani její kvalita. Dá se proto očekávat, že potravinářská pšenice nebude mít žádné problémy pro splnění všech kvalitativních požadavků pro zajištění domácí spotřeby.

Následující tabulky obsahují výsledky sledování technologické jakosti potravinářské pšenice ze sklizně 2018 a procenta vzorků nevyhovujících ČSN 46 1100-2 (potravinářská pšenice). Pro srovnání jsou tyto výsledky doplněné o některé údaje z minulých let.

Průměrné hodnoty kvality pšenice ze sklizně 2018 ve srovnání s kvalitou z předchozích sklizní

Rok	Objemová hmotnost (g/l)	SDS – seditest (ml) ^{*)}	Číslo poklesu (s)	N – látky (%)	Obsah příměsí (%)	Obsah nečistot (%)
2011	788,0	45	255	12,2	3,9	1,2
2012	778,0	51	296	13,7	4,0	1,9
2013	809,0	42	338	12,7	4,3	1,1
2014	789,0	42	306	12,1	4,5	1,1
2015	822,0	40	351	12,5	4,3	0,3
2016	772,0	41	324	12,7	6,0	1,1
2017	782,0	46	332	13,7	5,4	0,4
2018 ^{**)}	802,0	45	328	13,5	5,2	0,2

Pramen: Monitoring kvality sklizně pšenice v ČR, Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž, s.r.o., Agrotest fyto, s.r.o.

Poznámka: ^{*)} Sedimentační test prováděn složitějším Zelenyho testem v souladu s ČSN. Norma stanoví minimální hodnotu pro potravinářskou pšenici 30 ml.

^{**)} Výsledky hodnocení 551 vzorků pšenice, z toho 512 vzorků pekárenské pšenice

Procentický podíl vzorků pšenice neodpovídajících hodnotami svých parametrů technologické jakosti potravinářské pšenice podle požadavků ČSN 46 1100-2

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 ^{*)}
objem. hmotnost nižší než 780 g/l	50,6	12,8	36,7	4,6	56,1	45,3	16,2
objem. hmotnost nižší než 760 g/l	24,2	3,8	12,5	1,3	30,6	23,0	5,5
Zeleného testu nižší než 30 ml [*]	1,0	10,1	13,6	12,7	12,0	8,2	9,6
číslo poklesu nižší než 220 s [*]	14,4	3,1	11,3	2,3	3,2	3,2	3,3
bílkoviny nižší než 12 %	15,2	27,0	48,4	33,0	26,8	15,6	12,1
bílkoviny nižší 11,5 % [*]	9,6	17,2	32,0	22,5	17,3	11,0	6,1
obsah příměsí ^{*)}	39,6	37,5	38,0	44,1	36,4	44,9	43,8
obsah nečistot ^{*)}	40,0	56,4	17,8	11,9	51,0	20,8	10,9

Pramen: Monitoring kvality sklizně pšenice v ČR, Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž, s.r.o., Agrotest fyto, s.r.o.

Poznámka: ^{*)} Jakostní ukazatele podle ČSN 46 1100-2 platné od 1. 7. 2002

^{*)} Výsledky hodnocení 551 vzorků pšenice, z toho 512 vzorků pekárenské pšenice

Počáteční zásoby

Počáteční zásoby pšenice pro marketingový rok 2018/2019 proti předchozímu roku výrazně vzrostly o 385,0 tis. tun (tj. o 152,9 %) na 636,8 tis. tun. Tento stav počátečních zásob je možné na počátku marketingového roku 2018/2019 hodnotit jako dlouhodobě podprůměrný s ohledem na skutečnost, že tyto zásoby zahrnují i státní hmotné rezervy.

Bilanční tabulka pšenice

Ukazatel	Jedn.	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/ 2019 ^{*)}
Osevní plocha	tis. ha	829,4	835,9	829,8	839,7	832,1	819,7
Výnos	t/ha	5,67	6,51	6,36	6,50	5,67	5,34
Výroba	tis. t	4 700,7	5 442,3	5 274,3	5 454,6	4 718,2	4 373,4
Počáteční zásoby	tis. t	558,8	344,1	339,8	314,1	251,8	636,8
Dovoz celkem	tis. t	36,2	47,4	36,7	40,8	36,5	52,0
Celková nabídka	tis. t	5 295,7	5 833,8	5 650,8	5 809,5	5 006,5	5 062,2
Domácí spotřeba celkem ¹⁾	tis. t	2 868,0	2 930,0	2 840,0	2 520,0	2 480,0	2 635,0
z toho	potraviny	tis. t	1 210,0	1 250,0	1 250,0	1 200,0	1 200,0
	osiva	tis. t	188,0	190,0	185,0	170,0	165,0
	krmiva	tis. t	1 350,0	1 350,0	1 250,0	1 050,0	1 200,0
	technické užití	tis. t	120,0	140,0	155,0	100,0	70,0
Vývoz celkem	tis. t	2 083,6	2 564,0	2 496,7	3 037,7	1 889,7	1 840,0
Intervenční nákup	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Prodej intervenčních zásob	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zůstatek intervenčních zásob	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Celkové užití	tis. t	4 951,6	5 494,0	5 336,7	5 557,7	4 369,7	4 475,0
Konečné zásoby	tis. t	344,1	339,8	314,1	251,8	636,8	587,2
Konečné zásoby/celkové užití	%	6,95	6,18	5,89	4,53	14,57	13,12
Konečné zásoby/domácí spotřeba	%	12,00	11,60	11,06	9,99	25,68	22,28

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

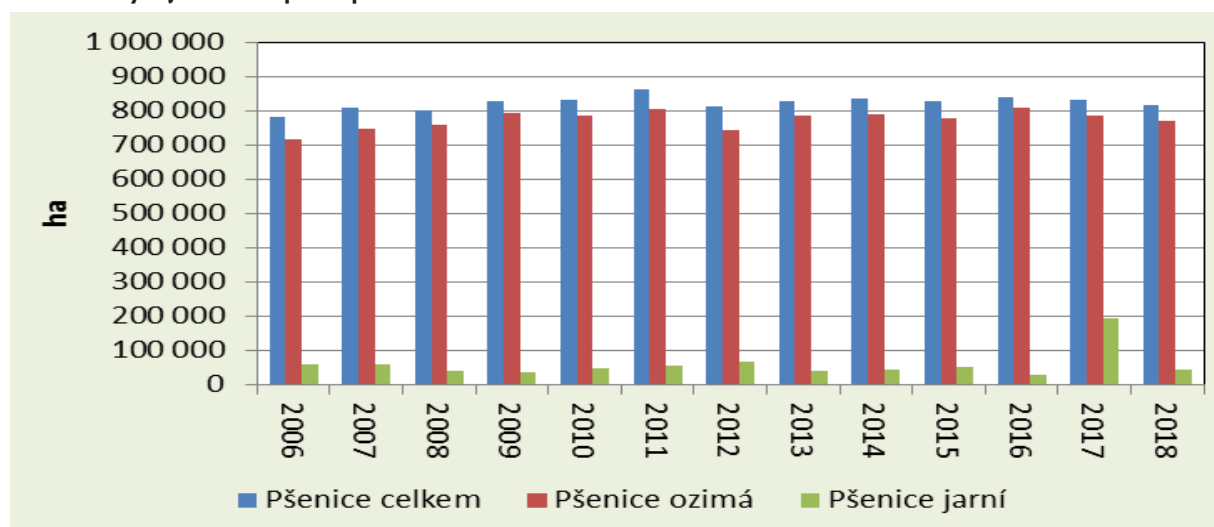
Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR, ^{*)} údaje kromě osevní plochy odhad

Osevní plochy

Osevní plocha pšenice podle soupisu osevních ploch ČSÚ k 31. 5. 2018 proti předchozímu roku 2016 poklesla o 12,4 tis. ha (tj. 1,5 %) a dosáhla výměry 819,7 tis. ha. Tento pokles osevních ploch způsobila jak pšenice ozimá, jejíž osevní plocha se meziročně snížila o 11,8 tis. ha, (tj. o 1,5 %) na 785,5 tis. ha, tak také pšenice jarní, u které byl zaznamenán pokles osevních ploch o 0,6 tis. ha (tj. o 1,2 %) na 46,0 tis. ha.

Ozimá pšenice v roce 2018 i nadále zůstává naší nejrozšířenější pěstovanou plodinou. Důvody určité stability pěstování spočívají především ve výnosové jistotě s možností exportu a možnosti případné nabídky do intervenčního nákupu.

Graf. č. 3 Vývoj osevních ploch pšenice

Pramen: ČSÚ

Hektarové výnosy

Podle odhadu ČSÚ k 15. 9. 2018 se očekává v roce 2018 u pšenice celkem průměrný výnos ve výši 5,34 t/ha, což představuje ve srovnání s předchozím rokem pokles o 0,33 t/ha (tj. o 5,8 %). Snížení výnosu u ozimé pšenice o 0,36 t/ha (tj. o 6,2 %) na 5,41 t/ha byl způsoben především vlivem sucha v měsících květen a červen, tedy v době, kdy se nalévá zrna a rozhoduje se objemové hmotnosti zrna. V porovnání v dlouhodobé časové řadě je tento výnos srovnatelný s ročníkem 2009 (5,33 t/ha). Pšenice jarní naopak zaznamenala nevýznamné navýšení hektarového výnosu ve srovnání s předchozím sklizňovým rokem 2017 o 0,04 t/ha, tj. o 1,0 % na 4,09 t/ha.

Dovoz

Vzhledem k průměrně vysoké sklizni v roce 2017 a k nutné potřebě zajištění vyrovnané bilance v této komoditě se předpokládá v marketingovém roce 2017/2018 dovoz kvalitní pšenice pro potřeby potravinářského průmyslu a osiv ve výši 31,0 tis. tun. Skutečný dovoz v marketingovém roce 2017/2018 činil 36,5 tis. tun pšenice. Více než polovina (82,2 %) celkového dovozu byla uskutečněna v první polovině marketingového roku 2017/2018.

V marketingovém roce 2018/2019 se očekává vyšší úroveň dovozu (zajištění nejkvalitnějších partií pšenice pro potravinářský průmysl a osiv) než v roce předchozím. Celkový dovoz (v rámci EU a třetích zemí) se předpokládá ve výši 52,0 tis. tun.

Dovoz pšenice a souřeže v období let 2010–2018 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2010	9,7	20,4	30,1	2010/2011	23,5
2011	3,1	24,6	27,7	2011/2012	39,6
2012	15,0	48,1	63,1	2012/2013	69,0
2013	20,9	29,6	50,5	2013/2014	36,2
2014	6,6	38,4	45,0	2014/2015	47,4
2015	9,0	29,2	38,2	2015/2016	36,7
2016	7,5	29,8	37,3	2016/2017	40,8
2017	11,0	30,0	41,0	2017/2018	36,5
2018	6,5	31,6 ^{*)}	38,1 ^{*)}	2018/2019	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce listopadu 2018

Celková nabídka

Pro marketingový rok 2017/2018 činila celková nabídka pšenice 5 006,5 tis. tun. Podobná nabídka byla ve sklizňovém ročníku 2010 (5 109,1 tis. tun). I po poklesu celkové nabídky, byly stále vytvořeny předpoklady poměrně vysokých vývozních dispozic, a to i s ohledem na postupné navyšování cen nejen v Evropě, ale i ve světě. Při plném pokrytí požadavků potravinářského a především krmivářského průmyslu činily disponibilní možnosti vývozu pšenice 1 889,7 tis. tun (výhradně z volného trhu).

Očekávaná celková nabídka pšenice pro marketingový rok 2018/2019 činí 5 062,2 tis. tun, což představuje mírné navýšení o 55,7 tis. tun (tj. 1,1 %) ve srovnání s předchozím marketingovým rokem. Jedná se o nevýznamný nárůst v úrovni celkové nabídky (vzhledem k počátečním zásobám pšenice), která vyplývá z další průměrné sklizně roku 2018. Přesto tato celková nabídka neomezí vývozní dispozice této komodity. Očekává se, že poměrně vysoké tempo vývozu do zahraničí bude pokračovat, a to i s ohledem na možné kolísání světových a evropských cen.

Potravinářské užití

V marketingovém roce 2008/2009 pokračoval nepříznivý vývoj v bilanci zahraničního obchodu s moukou a výrobky z mouky. Objem dovozu těchto výrobků do ČR se neustále zvyšoval, a tak i v marketingovém roce 2009/2010 opět mírně vzrostl a činil 51,0 tis. tun. V následujícím marketingovém roce 2010/2011 byl zaznamenán pokles v dovozu pšeničné mouky, kdy došlo ke snížení o 14,8 tis. tun (tj. o 29,0 %) na úroveň 36,2 tis. tun. Obdobná úroveň dovozu pšeničné mouky byla i v marketingovém roce 2011/2012, a to ve výši 38,0 tis. tun. K navýšení úrovně dovozu došlo jak v marketingovém roce 2012/2013 (na úroveň 48,5 tis. tun), tak v marketingovém roce 2013/2014 (na úroveň 58,5 tis. tun). V marketingovém roce 2014/2015 se dovoz snížil o 9,3 tis. tun (tj. o 15,9 %) na 49,2 tis. tun, ale v následujícím marketingovém roce 2015/2016 došlo k výraznému nárůstu dovozu o 21,9 tis. tun (tj. o 44,5 %) na celkovou úroveň 71,1 tis. tun. Obdobná úroveň dovozu pšeničné mouky byla i v marketingovém roce 2016/2017 a její výše byla 71,4 tis. tun. V marketingovém roce 2017/2018 došlo k mírnému poklesu v dovozu pšeničné mouky o 1,5 tis. tun na 69,9 tis. tun.

V marketingovém roce 2018/2019 se očekává navýšení úrovně dovozu pšeničné mouky (s ohledem na pokračující pokles v produkci pšenice) do výše 77,0 tis. tun.

V marketingovém roce 2008/2009 došlo k určité stagnaci vývozu pšeničné mouky. Vývoz do konce marketingového roku činil 11,8 tis. tun a představoval čtvrtou nejnížší úroveň vývozu od marketingového roku 1995/1996. Tento trend pokračoval i v marketingovém roce 2009/2010, kdy se vyvezlo pouhých 6,4 tis. tun. V následujícím marketingovém roce došlo k mírnému oživení vývozu pšeničné mouky a celkem se vyvezlo 12,6 tis. t. Daleko vyšší nárůst ve vývozu pšeničné mouky byl v marketingovém roce 2011/2012, kdy činilo navýšení 11,3 tis. tun (89,7 %) a vývoz celkem byl ve výši 23,9 tis. tun. Zvýšení vývozu pokračovalo jak v marketingovém roce 2012/2013 (31,2 tis. tun), tak i v marketingovém roce 2013/2014, kdy bylo dosaženo celkové úrovně vývozu pšeničné mouky 37,5 tis. tun. V marketingovém roce 2014/2015 došlo k mírnému navýšení úrovně vývozu do výše 39,7 tis. tun. V následujícím marketingovém roce 2015/2016 úroveň vývozu opětovně vzrostla o 8,3 tis. tun (tj. o 20,9 %) na úroveň 48,0 tis. tun. V marketingovém roce 2016/2017 nedošlo k očekávanému zvýšení vývozu, ale naopak došlo ke snížení úrovně vývozu o 7,2 tis. tun (tj. o 15,0 %) oproti předchozímu ročníku. V marketingovém roce 2017/2018 překvapivě došlo k nárůstu vývozu o 10,5 tis. tun (tj. o 25,7 %) na celkovou výši 51,3 tis. tun. V marketingovém roce 2018/2019 se očekává výraznější snížení vývozu ve srovnání s předchozím ročníkem.

Spotřeba pšenice na obyvatele a rok v roce 2017 dosáhla podle ČSÚ 122,7 kg v hodnotě zrna (95,7 kg v hodnotě mouky) a poklesla oproti předchozímu roku o 1,4 kg (1,1 %). Znovu tak byl obnoven pokles ve spotřebě pšenice pro lidskou výživu, který byl nastartován v roce 2012.

Dovoz pšeničné mouky (položky celního sazebníku skupiny 1101) v období let 2010–2018 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2010	24,0	19,6	36,0	2010/2011	36,2
2011	16,6	17,5	34,1	2011/2012	38,0
2012	20,5	21,9	42,4	2012/2013	48,5
2013	26,6	32,2	58,8	2013/2014	58,5
2014	26,3	24,6	50,9	2014/2015	49,2
2015	24,6	33,3	57,9	2015/2016	71,1
2016	37,8	37,0	74,8	2016/2017	71,4
2017	34,4	35,6	70,0	2017/2018	69,9
2018	34,3	29,1 ^{*)}	63,4 ^{*)}	2018/2019	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce listopadu 2018

Vývoz pšeničné mouky (položky celního sazebníku skupiny 1101) v období let 2010–2018 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2010	2,8	6,9	9,7	2010/2011	12,6
2011	5,7	11,1	16,8	2011/2012	23,9
2012	12,8	18,0	30,8	2012/2013	31,2
2013	13,2	20,1	33,3	2013/2014	37,5
2014	17,4	20,0	37,4	2014/2015	39,7
2015	19,7	24,6	44,3	2015/2016	48,0
2016	23,4	22,6	46,0	2016/2017	40,8
2017	18,2	25,4	43,6	2017/2018	51,3
2018	25,9	20,7 ^{*)}	46,6 ^{*)}	2018/2019	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce listopadu 2018

Spotřeba na osivo

Spotřeba pšenice na osiva marketingového ročníku 2017/2018 byla proti předchozímu ročníku nižší a v konečném výsledku činila 165,0 tis. tun.

Pro marketingový rok 2018/2019 se očekává stagnace ve spotřebě na osiva, a tudíž její výše by měla znovu činit 165,0 tis. tun.

Vývoz

V marketingovém roce 2017/2018 se očekávalo výrazné zpomalení velmi vysokého objemu vývozu pšenice v důsledku průměrné sklizně. Po sklizni se předpokládal celkový vývoz pšenice ve výši 1 720,0 tis. tun. Tempo vývozu bylo v obou polovinách marketingového roku 2017/2018 přibližně stejné, kdy se v každé polovině vyvezlo přes 900,0 tis. tun pšenice. Předmětem vývozu byla většinou pšenice potravinářská z volného trhu. S ohledem na výši produkce pšenice v marketingovém roce 2017/2018 bylo celkem vyvezeno daleko nižší množství pšenice než v předcházejících ročnících a vývoz činil 1 889,7 tis. tun. Vývoz se uskutečňoval především do zemí EU (Německo – 73,5 %, Rakousko – 13,9 %, Polsko – 8,8 % z celkového objemu vývozu).

Vzhledem k další průměrné produkci pšenice a také k určité stagnaci domácí spotřeby se očekává v marketingovém roce 2018/2019 pokračování nastoupeného trendu snížené úrovně vývozu. Tuto variantu potvrzuje dosavadní tempo vývozu, neboť od počátku marketingového roku bylo vyvezeno za pět měsíců (červenec až listopad) 813,8 tis. tun pšenice.

Předpokládaný vývoz pšenice v množství 1 840,0 tis. tun jak do zemí EU, tak do třetích zemí, vyplývá z bilančního přebytku.

Vývoz pšenice a souřeže v období let 2010–2018 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2010	576,5	670,3	1 246,8	2010/2011	1 180,3
2011	510,0	920,8	1 430,8	2011/2012	1 784,2
2012	863,4	605,5	1 468,9	2012/2013	1 107,6
2013	502,1	983,6	1 485,7	2013/2014	2 083,6
2014	1 100,0	1 235,6	2 335,6	2014/2015	2 564,0
2015	1 328,4	1 100,7	2 429,1	2015/2016	2 496,6
2016	1 328,4	1 452,3	2 780,7	2016/2017	3 037,7
2017	1 585,4	950,4	2 535,8	2017/2018	1 889,7
2018	939,3	813,8 ^{*)}	1 753,1 ^{*)}	2018/2019	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce listopadu 2018

Krmivářské užití

Pšenice je stále v ČR nejdůležitější krmnou obilovinou. V marketingovém roce 2017/2018 došlo k nevýznamnému navýšení její krmné spotřeby na úroveň 1 050,0 tis. tun.

Podstatná část pšenice je stále pěstována s cílem dosáhnout potravinářskou kvalitu a zajistit si tak vyšší hladinu realizační ceny. V marketingovém roce 2017/2018 nebyly problémy se zajištěním dostateku

kvalitní suroviny pro potřeby krmivářského sektoru vzhledem k rekordní produkci této komodity. V marketingovém roce 2018/2019 se očekává ve srovnání s předchozím marketingovým rokem mírné navýšení v užití pšenice pro krmivářské účely ve výši 1 200,0 tis. tun.

Technické užití

Pšenice, jako surovina pro produkci bioetanolu, musí mít vyšší obsah škrobu a měla by splňovat další, určitá jakostní kritéria (minimální číslo poklesu, obsah příměsí a nečistot). Proto je nutné odmítnout určité názory, že na lůh se může zpracovávat obilí podřadné, poškozené či napadené chorobami (plísň, mykotoxiny apod.) a škůdci.

V roce 2017 se předpokládalo stále nízké užití pšenice pro účely zpracování na bioetanol, který se využívá pro dopravní účely. Využití pšenice pro tyto účely nebylo žádné, ale vzhledem k zvyšující se poptávce po energetické biomase v ČR bylo spotřebováno pro tyto účely 65,0 tis. tun

Pro marketingový rok 2018/2019 se předpokládá mírné navýšení užití pšenice pro tyto potřeby do výše 70,0 tis. tun.

Celkové užití, konečné zásoby

V marketingovém roce 2017/2018 došlo k poklesu celkového užití pšenice vzhledem k výraznému snížení objemu vývozu pšenice v roce 2017. V porovnání s předchozím marketingovým rokem 2016/2017 se snížilo celkové užití pšenice o 1 188,0 tis. tun (tj. o 21,4 %) na úroveň 4 369,7 tis. tun. Díky tomuto snížení došlo k navýšení konečných zásob, které jsou však stále na podprůměrné hladině 636,8 tis. tun.

Za předpokladu uskutečnění uvažované spotřeby pšenice na krmiva v množství 1 200,0 tis. tun a realizaci pokračujícího vývozu pšenice ve výši 1 840,0 tis. tun, dojde v marketingovém roce 2018/2019 k mírnému zvýšení v celkovém užití pšenice na úroveň 4 475,0 tis. tun. Ve srovnání s předchozím marketingovým rokem se jedná o nárůst o 105,3 tis. tun (tj. o 2,4 %). Konečné zásoby by měly mírně klesnout a měly by zůstat na stále nízké úrovni ve výši 587,2 tis. tun.

Cenový vývoj

V marketingovém roce 2017/2018, s ohledem na průměrnou sklizeň obilovin s průměrnými jakostními ukazateli, ale také vzhledem k situaci na světových a evropských trzích, ceny všech obilovin stagnovaly, nebo začaly postupně narůstat, a držely se tohoto trendu po celý marketingový rok. V ČR ihned po sklizni ceny pšenice začaly různě kolísat v cenové hladině kolem 3 800–4 000 Kč/t a kolem této hladiny se pohybovaly prakticky po celý marketingový rok. Nejvyšší cenová úroveň marketingového roku 2017/2018 byla u pšenice potravinářské docílena v červnu 2018 ve výši 3 922 Kč/t. U pšenice krmné rovněž probíhal mírný cenový nárůst v rozmezí od 3 627 Kč/t do 3 717 Kč/t. Cenové maximum bylo u pšenice krmné docíleno v měsíci březen 2018–3 717 Kč/t.

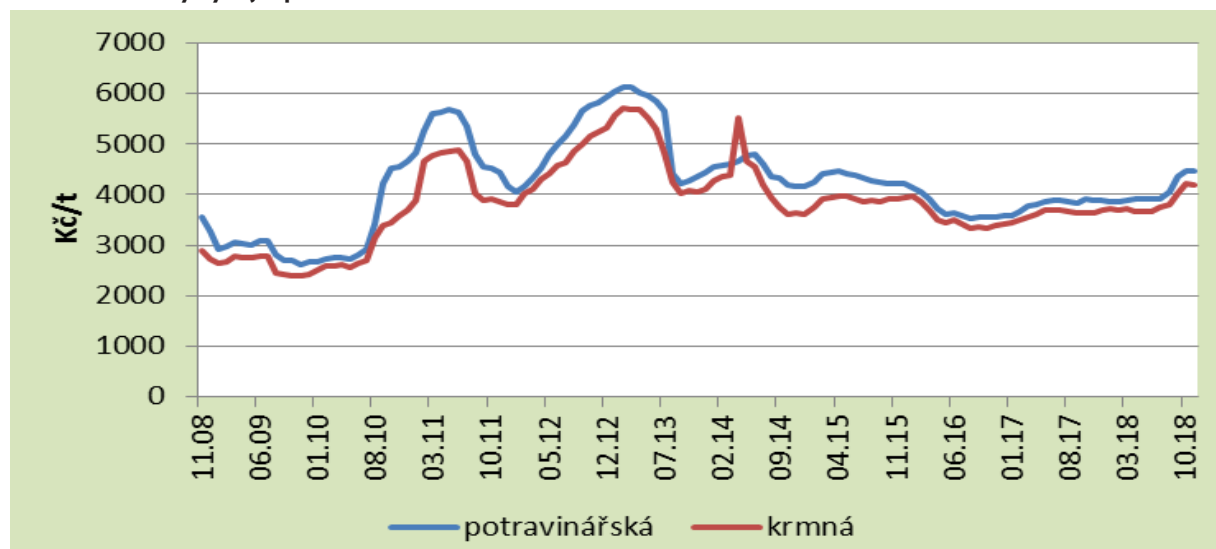
Vzhledem k další průměrné produkci pšenice, ale s dobrou kvalitou ze sklizně roku 2018 nejen v ČR, ale i v sousedních státech, lze očekávat i s ohledem na vývoj cen ve světě pokračování oživení cen na vnitřním trhu na hladinu 4 000–4 600 Kč/t u pšenice potravinářské. U pšenice krmné se očekává v tomto období průměrná cena 3 900–4 100 Kč/t.

**Měsíční průměry cen pšenice u zemědělských výrobců v Kč/t
v marketingových letech 2011/2012–2018/2019 (bez DPH)**

Plodina	Mark.	Měsíc											
	rok	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Pšenice potravin.	2011/2012	5 348	4 808	4 551	4 527	4 426	4 155	4 057	4 171	4 339	4 529	4 788	5 005
	2012/2013	5 161	5 371	5 645	5 769	5 831	5 932	6 033	6 116	6 117	6 019	5 972	5 847
	2013/2014	5 656	4 424	4 216	4 273	4 343	4 436	4 555	4 585	4 599	4 671	4 778	4 789
	2014/2015	4 608	4 353	4 335	4 197	4 159	4 163	4 240	4 412	4 445	4 454	4 423	4 382
	2015/2016	4 330	4 286	4 258	4 213	4 208	4 205	4 131	4 061	3 912	3 711	3 614	3 631
	2016/2017	3 589	3 539	3 548	3 563	3 550	3 590	3 594	3 673	3 774	3 814	3 853	3 881
	2017/2018	3 884	3 847	3 829	3 918	3 899	3 877	3 858	3 860	3 874	3 903	3 912	3 922
	2018/2019	3 917	4 050	4 347	4 474	4 479	4 559						
Pšenice krmná	2011/2012	4 654	4 031	3 895	3 907	3 854	3 797	3 814	4 011	4 106	4 294	4 415	4 566
	2012/2013	4 642	4 854	4 983	5 169	5 247	5 335	5 576	5 714	5 695	5 672	5 505	5 306
	2013/2014	4 815	4 241	4 022	4 093	4 054	4 114	4 279	4 344	4 376	5 516	4 666	4 538
	2014/2015	4 179	3 930	3 746	3 607	3 636	3 606	3 749	3 916	3 948	3 966	3 958	3 926
	2015/2016	3 847	3 878	3 872	3 908	3 912	3 945	3 961	3 864	3 697	3 507	3 456	3 492
	2016/2017	3 416	3 340	3 351	3 337	3 387	3 414	3 445	3 493	3 551	3 611	3 687	3 706
	2017/2018	3 695	3 654	3 631	3 627	3 645	3 680	3 709	3 688	3 717	3 679	3 654	3 668
	2018/2019	3 736	3 813	4 038	4 210	4 187	4 304						

Pramen: ČSÚ

Graf č. 4 Cenový vývoj u pšenice v ČR

Pramen: ČSÚ

ŽITO

Výroba

Předpokládaná sklizeň žita v roce 2018, stanovená ČSÚ podle údajů k 15. 9. 2018, dosahuje výše 123,5 tis. tun. Ve srovnání s předchozím sklizňovým rokem 2017 to představuje mírné zvýšení produkce o 14,3 tis. tun (tj. o 13,1 %). Po pozvolném zvýšení produkce žita v předchozích ročnících (marketingový rok 2012 a 2013) se jedná o mírný vzestup v produkci této komodity. Přes tento vzestup lze konstatovat, že zemědělci stále nejvíce zvýšený zájem o tuto komoditu. Důvodem tohoto sníženého zájmu jsou především nestabilní ceny a dále také to, že pokud se žito neuplatní jako potravinářské (nesplní kvalitativní požadavky), tak nenajde uplatnění ani v krmném užití. K určitému omezení jeho pěstování přispívá i změna stravovacích zvyklostí, kdy se snižuje spotřeba klasického žitného chleba a roste poptávka po bílém pšeničném pečivu. Žito, jako nenáročná plodina, by měla mít své nezastupitelné místo v osevních postupech v méně úrodných oblastech, na půdách písčitéch, kde poskytuje větší stabilitu výnosu než ostatní obiloviny a dále je ceněna jeho odolností vůči mrazu a zimním podmínkám (viz kritická zima ročníku 2002/2003 a zima ročníku 2011/2012).

Navýšení produkce roku 2018 tak vybočuje z trendu poklesů ročníků 2005, 2006, 2010, 2014 a 2016, ve kterých zemědělci ztráceli zájem pěstovat tuto tradiční komoditu. Dosažená produkce žita sice stačí na pokrytí potřeby domácího zpracovatelského průmyslu, ale přesto bude zapotřebí ve stávajícím marketingovém roce 2018/2019 dovozu určitého množství kvalitního potravinářského žita ze zahraničí.

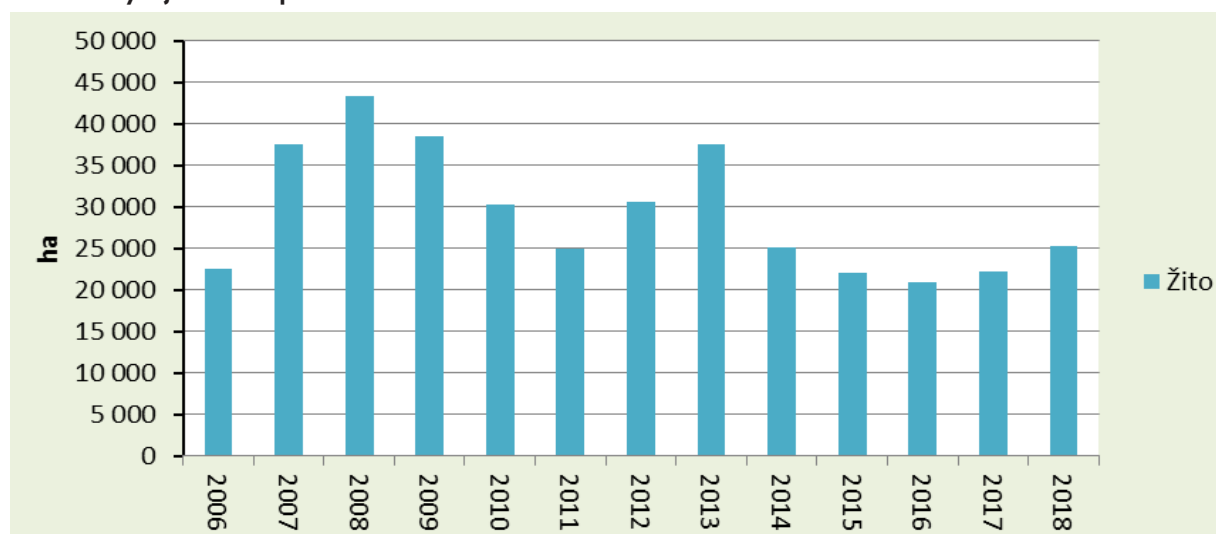
Kvalitu žita ze sklizně 2018 lze podle konečných výsledků (45 vzorků) monitoringu kvality hodnotit v dlouhodobé časové řadě jako velmi dobrou (v hodnocených parametrech dle ČSN 46 1100-4 vyhovělo 93 % vzorků, v roce 2017 – 96 %, v roce 2016 – 80 %, v roce 2015 – 98 %, v roce 2014 – 43 %, v roce 2013 – 74 %, a v roce 2012 – 84 %). Žitné zrno sklizené v roce 2018 ve srovnání s výsledky předcházejících sklizní má rovněž velmi dobrou kvalitu, podíl vyhovujících vzorků v objemové hmotnosti i čísle poklesu je velmi vysoký a je podobný ročníku 2015. Kvalita žita je obdobná jak v Čechách, tak i na Moravě.

V rámci celé ČR všechny vzorky žita (100 %) splnily požadavek ČSN na objemovou hmotnost (70 kg/hl). Průměrná hodnota byla 77,0 kg/hl, což je nejvíce v časové řadě od roku 2007. Nepatrně nižší průměrná hodnota byla zjištěna v roce 2015 (76,9 kg/hl). Požadavek ČSN na číslo poklesu (120 s) splnilo 96 % vzorků. V celkovém obsahu příměsí a nečistot vyhovělo 100 % vzorků, což ukazuje, že zrno většinou nebylo významně znečištěno, ve třech případech byl vyšší obsah zrnových příměsí, konkrétně scvrklých zrn. Nevyhovující podíl porostlých zrn nebyl zjištěn. Námel byl nevyhovující ve dvou vzorcích (obsah sklerocií více než 0,05 %).

Osevní plochy

Podle soupisu osevních ploch ČSÚ k 31. 5. 2018 bylo žito pěstováno v ČR na 25,4 tis. ha. Ve srovnání s předchozím rokem došlo k mírnému nárůstu osevních ploch o 3,2 tis. ha (tj. o 14,4 %). Přes toto zvýšení osevních ploch, je to však pokračování situace o nezáměrném pěstování žita, která zde již byla v předchozích sklizňových ročnících, kdy nebyly vyřešeny problémy, které souvisejí se zhoršenými odbytovými podmínkami pro komoditu žito. Současný velmi proměnlivý vývoj osevních ploch žita však také přímo souvisí s cenovým vzestupem a pádem této tradiční plodiny. Přesto se pod vlivem změněných možností ve šlechtění žita a získávání nových hybridních odrůd v hlavních pěstebních oblastech stále otevírají nové možnosti pro jeho rozšíření a uplatnění nejen jako chlebového obilí, ale také pro výrobu bioetanolu.

Graf č. 5 Vývoj osevních ploch žita

Pramen: ČSÚ

Hektarové výnosy

Odhadovaný hektarový výnos žita ve sklizňovém roce 2018 dosáhl výše 4,87 t/ha, což představuje ve srovnání se skutečností předchozího roku pokles o 0,05 t/ha (tj. o 1,0 %). Na poklesu výnosu měl vliv především nepříznivý průběh počasí, především sucho na konci vegetace roku 2018.

Počáteční zásoby

Vzhledem k tomu, že celkové zásoby zahrnovaly i žito s nevhodnou kvalitou pro potravinářské zpracování, jejich celkový objem byl v předchozích letech na vysoké úrovni. V souvislosti s nízkou produkcí žita ze sklizně roku 2010 došlo k výraznému poklesu těchto zásob na úroveň 9,5 tis. tun. Po velmi mírném navýšení produkce žita v marketingovém roce 2012/2013 došlo k mírnému navýšení počátečních zásob o 3,0 tis. tun na celkovou úroveň 11,5 tis. tun. V marketingovém roce 2013/2014 došlo k výraznému nárůstu počátečních zásob do úrovně 48,5 tis. tun, a to především v důsledku zvýšené produkce. V marketingovém roce 2014/2015 došlo k prudkému poklesu počátečních zásob do úrovně 20,7 tis. tun, a to především v důsledku nezvykle vysokého vývozu (71,7 tis. tun) v předchozím marketingovém roce 2013/2014. V marketingovém roce 2015/2016 se počáteční zásoby vrátily do přijatelné úrovně 46,1 tis. tun. V marketingovém roce 2016/2017 došlo k mírnému poklesu těchto zásob na úroveň 32,7 tis. tun. V marketingovém roce 2017/2018 došlo k výraznému poklesu počátečních zásob (vlivem nízké produkce v roce 2016 a zvýšenému vývozu) a jejich úroveň byla ve výši 7,1 tis. tun.

V marketingovém roce 2018/2019 se očekává, že dojde k mírnému navýšení počátečních zásob a jejich úroveň se předpokládá ve výši 11,5 tis. tun.

Potravinářské užití

Potravinářské užití žita bylo v posledních letech stabilizované a bylo realizováno především prostřednictvím mlynářského zpracování. V minulém marketingovém roce 2017/2018 došlo k snížení potravinářské spotřeby na úroveň 105,0 tis. tun.

V marketingovém roce 2018/2019 se očekává mírné navýšení v potravinářském užití žita, a to ve výši 5,0 tis. tun, na celkovou úroveň 110,0 tis. tun.

Spotřeba žita na obyvatele a rok v roce 2017 byla na úrovni 11,0 kg v hodnotě zrna. V hodnotě mouky to činí 8,8 kg na obyvatele a rok. Tak jako u pšenice, tak i u žita došlo k mírnému poklesu ve spotřebě v porovnání s předchozím rokem o 0,4 kg (tj. o 4,2 %).

Bilanční tabulka žita

Ukazatel		Jedn.	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019 ^{*)}
Osevní plocha		tis. ha	37,5	25,1	22,0	21,0	22,2	25,4
Výnos		t/ha	4,70	5,13	4,91	4,98	4,92	4,87
Výroba		tis. t	176,3	129,1	107,9	104,4	109,2	123,5
Počáteční zásoby		tis. t	48,5	20,7	46,1	32,7	7,1	11,5
Dovoz celkem		tis. t	21,6	37,4	20,1	17,1	27,3	22,0
Celková nabídka		tis. t	246,4	187,2	174,1	154,2	143,6	157,0
Domácí spotřeba celkem ¹⁾		tis. t	154,0	119,0	128,0	118,0	113,0	117,0
z toho	potraviny	tis. t	140,0	110,0	120,0	110,0	105,0	110,0
	osiva (vč. ploch pícein)	tis. t	8,0	6,0	5,0	6,0	6,0	5,0
	krmiva	tis. t	6,0	3,0	3,0	2,0	2,0	2,0
	technické užití	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vývoz celkem		tis. t	71,7	22,1	13,4	29,1	19,1	20,0
Celkové užití		tis. t	225,7	141,1	141,0	147,1	132,1	137,0
Konečné zásoby		tis. t	20,7	46,1	32,7	7,1	11,5	20,0
Konečné zásoby/celkové užití		%	9,17	32,67	23,13	4,83	8,71	14,60
Konečné zásoby/domácí spotřeba		%	13,44	38,74	25,55	6,02	10,18	17,09

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR

^{*)} údaje kromě osevní plochy - odhad

Krmivářské užití

V marketingovém roce 2018/2019 se očekává určitá stagnace v rozsahu užití žita ke krmným účelům vzhledem k použití jiných, vhodnějších krmných obilovin potřebných k výrobě krmných směsí.

Spotřeba na osivo

U spotřeby žita na osivo, ve které je zahrnuto i osivo pro pícninářské účely, se v marketingovém roce 2018/2019 očekává pokles úrovně o 1,0 tis. tun oproti předchozímu ročníku 2017/2018, a to ve výši 5,0 tis. tun.

Dovoz

V marketingovém roce 2013/2014 došlo k poklesu dovozu do celkové úrovně 21,6 tis. tun. V marketingovém roce 2014/2015 byl zaznamenán nárůst úrovně dovozu do výše 37,4 tis. tun především z důvodu nekvalitní sklizně žita v tomto ročníku. V marketingovém roce 2015/2016 došlo k poklesu dovozu žita, a to do výše 20,1 tis. tun vlivem velmi dobré kvality žita tohoto sklizňového ročníku. V marketingovém

roce 2016/2017 znovu došlo poklesu dovozu žita, a to do výše 17,1 tis. tun. V marketingovém roce 2017/2018 se naplnilo očekávání navýšení dovozu a dovezlo se celkem 27,3 tis. tun.

V marketingovém roce 2018/2019 se očekává snížení dovozu, a to na hladinu 22,0 tis. tun.

Dovoz žita v období let 2010–2018 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2010	1,9	7,7	9,6	2010/2011	22,6
2011	14,9	11,0	25,9	2011/2012	22,4
2012	11,4	19,8	31,2	2012/2013	35,0
2013	15,2	9,7	24,9	2013/2014	21,6
2014	11,9	24,4	36,3	2014/2015	37,4
2015	13,0	11,7	24,7	2015/2016	20,1
2016	8,4	12,6	21,0	2016/2017	17,1
2017	4,5	16,2	20,7	2017/2018	27,3
2018	11,1	8,5 ^{*)}	19,6 ^{*)}	2018/2019	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce listopadu 2018

Celková nabídka

Celková nabídka žita dosáhne v marketingovém roce 2018/2019 podle aktuálního předpokladu výše 157,0 tis. tun. Nabídka žita se tak proti předchozí sezóně zvýší o 13,4 tis. tun (tj. o 9,3 %). Toto navýšení je ovlivněno vyšší produkcí v roce 2018.

Vývoz

Vývoz žita realizovaný v marketingovém roce 2017/2018 byl oproti předchozímu marketingovému roku o 10,0 tis. tun nižší (tj. o 34,4 %), a to i přes vyšší sklizeň žita. V roce 2018 se očekává navýšení produkce žita, ale s velmi nízkými počátečními zásobami, a tak se předpokládá, že v marketingovém roce 2018/2019 bude realizován vývoz do úrovně 20,0 tis. tun.

Vývoz žita v období let 2010–2018 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2010	20,2	16,3	36,5	2010/2011	25,6
2011	9,3	16,1	25,4	2011/2012	34,9
2012	18,8	14,2	33,0	2012/2013	25,0
2013	10,8	42,9	53,7	2013/2014	71,7
2014	28,8	12,3	41,1	2014/2015	22,1
2015	9,8	7,7	17,5	2015/2016	13,4
2016	5,7	13,3	19,0	2016/2017	29,1
2017	15,8	12,7	28,5	2017/2018	19,1
2018	6,4	14,9 ^{*)}	21,3 ^{*)}	2018/2019	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce listopadu 2018

Celkové užití, konečné zásoby

V marketingovém roce 2017/2018 byla zaznamenáno ve srovnání s předchozím obdobím snížení v celkovém užití žita a její výše činila 132,1 tis. tun, především vlivem nižšího vývozu než v roce minulém. Konečné zásoby meziročně nevýznamně vzrostly a dosáhly úrovně 11,5 tis. tun.

V marketingovém roce 2018/2019 se očekává mírný nárůst v celkovém užití na úroveň 137,0 tis. tun. Konečné zásoby by se měly také zvýšit (vlivem vyšší produkce) na hladinu 20,0 tis. tun.

Cenový vývoj

**Měsíční průměry cen žita u zemědělských výrobců v Kč/t
v marketingových letech 2011/2012–2018/2019 (bez DPH)**

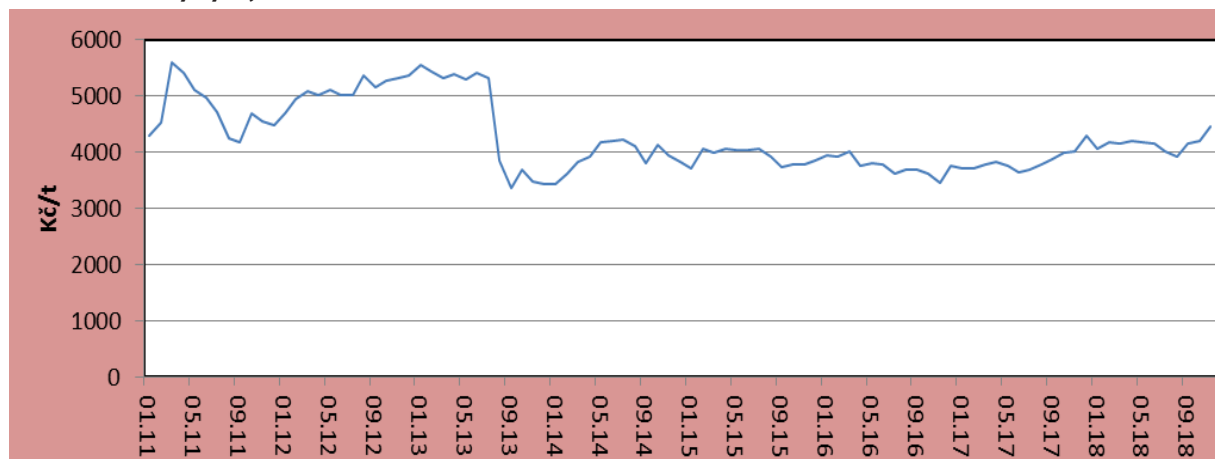
Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Žito	2011/2012	4 705	4 245	4 170	4 689	4 556	4 482	4 680	4 943	5 085	5 011	5 099	5 005
	2012/2013	5 000	5 358	5 160	5 264	5 318	5 372	5 543	5 420	5 324	5 378	5 282	5 413
	2013/2014	5 314	3 844	3 351	3 687	3 470	3 440	3 438	3 624	3 826	3 918	4 175	4 200
	2014/2015	4 214	4 100	3 799	4 123	3 935	3 818	3 712	4 055	3 998	4 068	4 024	4 028
	2015/2016	4 047	3 927	3 740	3 777	3 780	3 849	3 932	3 914	4 017	3 760	3 804	3 773
	2016/2017	3 617	3 688	3 685	3 611	3 443	3 764	3 700	3 702	3 786	3 835	3 753	3 638
	2017/2018	3 696	3 783	3 878	3 992	4 007	4 280	4 068	4 182	4 160	4 201	4 173	4 145
	2018/2019	4 004	3 917	4 147	4 190	4 456	4 451						

Pramen: ČSÚ

Kvalitní potravinářské žito patřilo v předchozích letech mezi omezený počet obilovin, které nebyly pod vlivem přebytkové produkce. Přesto k obnovení zájmu o pěstování této naší tradiční plodiny dochází velice sporadicky. Hlavním důvodem je skutečnost, že se žito nacházelo jak na domácím, tak na zahraničním trhu na poměrně nízké cenové úrovni. Cena kvalitního potravinářského žita, která bývala v ČR v předchozích letech nad úrovní většiny ostatních obilovin, začala výrazně klesat na počátku marketingového roku 2004/2005 a její pokles pozvolna pokračoval až do poloviny marketingového roku 2006/2007. Poté cenová hladina žita začala stagnovat, aby v závěru marketingového roku zahájila velmi pomalý vzestup. Cenový růst dále pokračoval v marketingovém roce 2007/2008 se svým vrcholem v měsíci květen 2008, kdy CZV dosáhla úrovně 5 679 Kč/t. Poté ceny sice mírně poklesly, ale byly stále poměrně vysoké. Tento vývoj pokračoval až do srpna roku 2008. Od druhé poloviny marketingového roku 2008/2009 následoval výrazný pád cen této značně rizikové plodiny. V následujícím marketingovém roce 2009/2010 ceny žita stagnovaly a byly mírně nad hranicí 2 000 Kč/t. V marketingovém roce 2010/2011 došlo ke skokovému zvýšení cen obilovin, a tudíž i žita a tento nástup velmi vysokých cen pokračoval i v marketingovém roce 2011/2012. Nebývale vysoký cenový vývoj pokračoval i v marketingovém roce 2012/2013, kdy ceny žita neklesly pod cenovou hladinu 5 000 Kč/t. V marketingovém roce 2013/2014 došlo k cenovému propadu a ceny se pohybovaly v rozmezí 3 350–4 200 Kč/t. V marketingovém roce 2014/2015 se ceny nacházely v cenovém pásmu jako v předchozím marketingovém ročníku, a to ve výši 3 700–4 200 Kč/t. V marketingovém ročníku 2015/2016 došlo k poklesu cen žitné komodity a ceny různě kolísaly v rozmezí 3 700–4 000 Kč/t. V marketingovém ročníku 2016/2017 ceny žitné komodity spíše klesaly a byly v rozmezí 3 400–3 800 Kč/t. V první polovině marketingového roku 2017/2018 ceny žita stagnovaly, nebo velmi mírně rostly a teprve v druhé polovině marketingového roku došlo k výraznému navýšení nad cenovou hladinu 4 000 Kč/t.

Na vnitřním trhu se žitem budou v marketingovém roce 2018/2019 ceny buď stagnovat, nebo velmi mírně růst. Předpokládá se, že cena velmi kvalitních partií potravinářského žita se bude v druhé polovině marketingového roku 2018/2019 pohybovat v rozmezí 4 200–4 600 Kč/t.

Graf č. 6 Cenový vývoj u žita v ČR

Pramen: ČSÚ, měsíční průměry cen u zemědělských výrobců

JEČMEN

Výroba

Odhad celkové sklizně ječmene dle ČSÚ k 15. 9. 2018 je na úrovni 1 572,5 tis. tun. Z celkového sklizeného množství je 506,4 tis. tun (tj. 32,2 %) ječmene ozimého a 1 066,1 tis. tun (tj. 67,8 %) ječmene jarního.

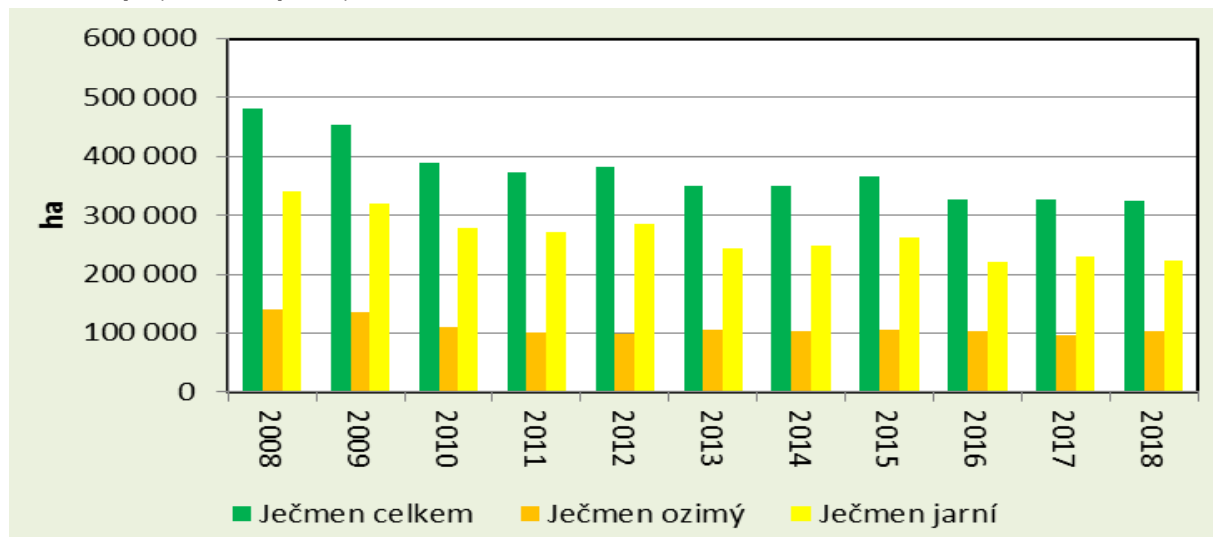
Celková výroba ječmene se snížila proti skutečnosti předchozího roku o 139,8 tis. tun, tj. o 8,2 %. Na tomto poklesu produkce má podíl jak výroba ozimého, tak i jarního ječmene. U ozimého ječmene byl zaznamenán pokles v produkci o 61,7 tis. tun (tj. o 10,9 %) a u jarního ječmene činilo snížení v produkci o 78,1 tis. tun (tj. o 6,8 %). Pokles úrovně výroby ječmene celkem v roce 2018 je jednak pod vlivem poklesu osevních ploch především u jarního ječmene, ale také vlivem sucha, kdy porosty jarního ječmene v ročníku 2018/2019 sice byly založeny v optimálním agrotechnickém termínu (se setím se započalo již začátkem měsíce března), ale další průběh počasí (především nedostatek srážek v měsíci květen a červen) měl velmi nepříznivý dopad na průběh celé vegetace.

Osevní plochy

Podle soupisu ploch osevů dosáhla celková osevní plocha ječmene pro rok 2018 výměry 324,7 tis. ha. Ve srovnání se skutečností předchozího roku mírně poklesla o 3,0 tis. ha (tj. o 0,9 %). Důvodem tohoto mírného snížení byl především mírný pokles osevních ploch u jarního ječmene o 8,4 tis. ha (tj. o 3,6 %) na 222,1 tis. ha. Naopak u osevních ploch ozimého ječmene došlo k mírnému nárůstu osevních ploch o 5,4 tis. ha (tj. o 5,6 %) na 102,6 tis. ha.

Zastoupení osevních ploch jarního ječmene tak meziročně pokleslo a dosáhlo v letošním roce úrovně 68,4 % z celkových ploch ječmene. Tento pokles znamená i snížení v zastoupení této naší druhé nejrozšířenější obiloviny ve struktuře obilovin na 16,6 %. U ječmene ozimého se zastoupení celkových osevních ploch ječmene zvýšilo a dosáhlo úrovně 31,6 %. Také ve struktuře obilovin dosáhl ječmen ozimý navýšení a jeho zastoupení je ve výši 7,7 %.

Graf č. 7 Vývoj osevních ploch ječmene

Pramen: ČSÚ

Hektarové výnosy

Průměrný hektarový výnos ječmene ve sklizňovém roce 2018 dosáhl podle odhadu ČSÚ hodnoty 4,84 t/ha, přičemž u ječmene ozimého činil 4,94 t/ha a u jarního 4,80 t/ha. Přes určitý pokles ve výnosu, znovu oba ječmeny potvrdily svoji možnost dobrých výnosů a dosáhly i v roce 2018 na poměrně vysokou výnosovou úroveň. Na hektarový výnos u obou ječmenů mělo vliv opět počasí, které ovlivnilo výnos především v období konec května a začátek června roku 2018, kdy na podstatném území ČR bylo výrazné sucho, což bylo rozhodující pro tvorbu výnosu.

Proti předchozímu roku jde o pokles hektarového výnosu ječmene celkem o 0,39 t/ha (tj. o 7,5 %). Na tomto snížení se podílejí oba ječmeny - pokles výnosu u jarního ječmene činí 0,16 t/ha (tj. o 2,0 %) a u ozimého ječmene o 0,91 t/ha (tj. o 15,6 %).

Počáteční zásoby

Úroveň zásob ječmene v minulých letech různě kolísala. V marketingovém roce 2010/2011 došlo ke snížení počátečních zásob na úroveň 359,7 tis. tun, aby znovu v marketingovém roce 2011/2012 vzrostly o 51,8 tis. tun (tj. o 14,4 %) na úroveň 411,5 tis. tun. V marketingovém roce 2012/2013 se počáteční zásoby opětovně snížily na úroveň 303,3 tis. tun a v následujícím marketingovém roce 2013/2014 tento pokles pokračoval až na úroveň 194,9 tis. tun. V marketingovém roce 2014/2015 došlo k dalšímu poklesu počátečních zásob o 34,8 tis. tun (tj. o 17,9 %) do celkové výše 160,1 tis. tun. V marketingovém roce 2015/2016 bylo dosaženo významného nárůstu těchto zásob do výše 353,2 tis. tun především vlivem vysoké produkce v marketingovém roce 2014/2015. V marketingovém roce 2016/2017 došlo k mírnějšímu nárůstu těchto zásob do výše 390,6 tis. tun. V marketingovém roce 2017/2018 došlo k výraznému poklesu počátečních zásob o 199,1 tis. tun (tj. o 51,0 %) do celkové výše 191,5 tis. tun. Důvodem tohoto snížení je především zvýšená domácí spotřeba a vyšší vývoz této komodity.

Ve výhledu marketingového roku 2018/2019 se očekává mírný nárůst těchto zásob do výše 221,2 tis. tun.

Bilanční tabulka ječmene

Ukazatel		Jedn.	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019 ^{*)}
Osevní plocha		tis. ha	349,0	350,5	366,0	325,7	327,7	324,7
Výnos		t/ha	4,57	5,61	5,44	5,67	5,23	4,84
Výroba		tis. t	1 593,8	1 967,0	1 991,4	1 845,3	1 712,3	1 572,5
Počáteční zásoby		tis. t	194,9	160,1	353,2	390,6	191,5	221,2
Dovoz celkem		tis. t	36,9	45,2	24,0	48,0	59,9	55,0
Celková nabídka		tis. t	1 825,6	2 172,3	2 368,6	2 283,9	1 963,7	1 848,7
Domácí spotřeba celkem ¹⁾		tis. t	1 450,0	1 475,0	1 475,0	1 565,0	1 425,0	1 425,0
z toho	potraviny	tis. t	700,0	700,0	700,0	700,0	700,0	700,0
	osiva	tis. t	105,0	110,0	120,0	110,0	110,0	110,0
	krmiva	tis. t	640,0	660,0	650,0	750,0	610,0	610,0
	techn. užití	tis. t	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Vývoz celkem		tis. t	215,5	344,1	503,0	527,4	317,5	271,0
Celkové užití		tis. t	1 665,5	1 819,1	1 978,0	2 092,4	1 742,5	1 696,0
Konečné zásoby		tis. t	160,1	353,2	390,6	191,5	221,2	152,7
Konečné zásoby/celkové užití		%	9,61	19,42	19,75	9,15	12,69	9,00
Konečné zásoby/domácí spotřeba		%	11,04	23,95	26,48	12,24	15,52	10,72

Pramen: ČSÚ, ÚZEI, ¹⁾ MZe ČR

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR, ^{*)} údaje kromě osevní plochy odhad

Dovoz

Razantní snížení dovozu nastalo v marketingovém roce 2008/2009, kdy v důsledku vysoké produkce ječmene s výbornými kvalitativními parametry nastalo výrazné snížení dovozu do hladiny 25,4 tis. tun. V marketingovém roce 2009/2010 pokračoval další pokles dovozu ječmene na úroveň 16,2 tis. tun (snížení o 36,2 %), ale v následujícím marketingovém roce 2010/2011 vlivem podprůměrné produkce ječmene došlo k významnému navýšení dovozu do výše 34,6 tis. tun. V dalším marketingovém roce 2011/2012 došlo k opětovnému navýšení dovozu do výše 39,4 tis. tun. V marketingovém roce 2012/2013 byla výše vývozu nižší než v předchozím marketingovém roce a dosáhla celkové výše 35,5 tis. tun. Obdobná výše dovozu byla i v marketingovém roce 2013/2014 a činila celkem 36,9 tis. tun. Přes zvýšenou produkci ječmene v marketingovém roce 2014/2015 došlo v tomto marketingovém roce k nárůstu celkového objemu dovozu o 8,3 tis. tun (tj. o 22,5 %) na úroveň 45,2 tis. tun. V marketingovém roce 2015/2016 došlo k výraznému snížení hladiny dovozu o 21,2 tis. tun (tj. o 46,9 %) až na úroveň 24,0 tis. tun. V marketingovém roce 2016/2017 došlo k nárůstu dovozu o 24,0 tis. tun (tj. o 100 %) do celkové výše 48,0 tis. tun. V následujícím marketingovém roce 2017/2018 nedošlo k očekávanému poklesu dovozu, ale naopak dovoz se opětovně významně navýšil o 11,8 tis. tun (tj. o 24,5 %) do výše 59,9 tis. tun.

V marketingovém roce 2018/2019 se očekává, že výše dovozu mírně poklesne a bude obdobná jako v marketingovém ročníku 2017/2018 a to do úrovně 55,0 tis. tun.

Dovoz ječmene v období let 2010–2018 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2010	8,9	33,8	42,7	2010/2011	34,6
2011	0,8	30,1	30,9	2011/2012	39,4
2012	9,3	19,6	28,9	2012/2013	35,5
2013	15,9	24,9	50,8	2013/2014	36,9
2014	12,0	25,7	37,7	2014/2015	45,2
2015	19,5	8,4	27,9	2015/2016	24,0
2016	15,6	26,9	42,5	2016/2017	48,1
2017	21,2	20,6	41,8	2017/2018	59,9
2018	39,3	30,2 ^{*)}	69,5 ^{*)}	2018/2019	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce listopadu 2018

Celková nabídka

Celková nabídka ječmene pro rok 2017/2018 v množství 1 963,7 tis. tun představovala meziroční snížení o 320,2 tis. tun (tj. o 14,0 %) a ve srovnání s předchozími roky je na podprůměrné úrovni.

V marketingovém roce 2018/2019 se očekává v důsledku snížené produkce ječmene i snížená výše celkové nabídky do úrovně 1 848,7 tis. tun.

Potravinářské užití

Na základě výsledků monitoringu kvality sladovnického ječmene ze sklizně 2018 je možné předpokládat, že potřeby domácího sladovnického průmyslu budou v marketingovém roce 2018/2019 zajištěny v dostatečném množství, ale s určitým kvalitativním výběrem odpovídající suroviny z tuzemské provenience. Výsledky sklizně jsou hodnoceny podle platné nové normy ČSN 46 1100-5.

Parametry jakosti ječmene byly stanovovány ve VÚPS, a.s., Sladařském ústavu Brno. V dodaných vzorcích byly stanoveny následující parametry: vlhkost zrna, přepad zrna na síť 2,5 mm, zrnové příměsi sladařsky nevyužitelné (zrna mechanicky poškozená, zrna fyziologicky poškozená, zrna tepelně poškozená, zrna biologicky poškozená, zlomky zrn a zrna zelená). Dále byly stanoveny zrnové příměsi sladařsky částečně využitelné (zrna bez pluchy – nahá, zrna se zahnědlými špičkami a zrna s osinou nebo její částí), nečistoty a neodstranitelné příměsi. Rovněž byla stanovena klíčivost ječmene, obsah vody, bílkovin a škrobu. Sklizeň jarního ječmene začala počátkem července 2018 (již 4. 7. 2018) a probíhala v porovnání s rokem 2017 daleko rychleji (ukončena byla 21. 8. 2018). Průměrná vlhkost zrna ječmene byla příznivá a dosáhla průměrné hodnoty 12,1 %. Průměrná hodnota přepadu zrna (hmotnost zrna na síť 2,5 mm) byla 92,1 % (min. 35,3 %, max. 99,9 %). Požadavkům na hodnoty přepadu (min. 85 %) nevyhovělo 10,3 % vzorků. Průměrná hodnota obsahu zrnových příměsí sladařsky nevyužitelných (ZPSN – max. hodnota 3,0 %) je ve výši 2,5 %. Požadavku normy nevyhovělo 30,5 % vzorků. Průměrná hodnota obsahu zrnových příměsí sladařsky částečně využitelných (ZPSCV) je 6,1 %. Požadavku normy nevyhovělo 44,3 % vzorků. U zrnových příměsí sladařsky nevyužitelných tvoří největší podíl mechanicky poškozená zrna a zlomky zrn. U zrnových příměsí částečně sladařsky využitelných připadá největší podíl na zrna s osinou a zrna bez pluch. Průměrný obsah dusíkatých látek v zrně ječmene byl 12,5 %. Celkem 175 vzorků (66,8 %) z celkových 262 nevyhovělo požadavku normy na obsah dusíkatých látek (norma 10–12 %), přičemž v nevyhovujících vzorcích převažují vzorky (97 %) s obsahem bílkovin vyšším jak 12 %. Nejvyšší průměrný obsah bílkovin byl zjištěn u vzorků z kraje Jihomoravského, Středočeského a Karlovarského, nejnižší pak u vzorků z kraje Olomouckého a Jihočeského. Obsah škrobu dosáhl průměrné hodnoty 62,2 %. Klíčivost ječmene je základní parametr kvality. Jeho průměrná hodnota činí 98,6 %.

Průměrné hodnoty kvalitativních ukazatelů

Rok/ukazatel	Vlhkost (%)	Přepad (%)	ZPSN (%)	ZPSCV (%)	N-látky (%)	Klíčivost (%)
2009	12,5	80,6	1,3	9,4	11,8	98,2
2010	13,3	87,9	1,3	4,2	11,0	98,0
2011	13,7	93,7	1,6	4,8	10,8	97,4
2012	12,1	89,4	1,4	4,1	12,1	98,1
2013	12,3	90,1	2,2	3,7	11,2	97,8
2014	13,2	91,4	1,8	4,5	10,9	98,5
2015	11,8	93,1	1,8	5,4	11,8	98,8
2016	12,8	92,0	1,4	5,2	11,6	98,4
2017	12,1	88,2	1,7	5,2	12,2	98,6
2018 ^{*)}	11,9	92,1	2,5	6,1	12,5	98,6

Pramen: VÚPS, a.s., Sladařský ústav Brno

Poznámka: ^{*)} v roce 2018 celkem 262 vzorků jarního ječmene – 31. 10. 2018

Kvalita ječmene je výsledkem komplexního pohledu a při respektování všech parametrů. Množství sklizeného jarního ječmene činí 1 066,1 tis. tun, a tak je k dispozici v roce 2018 dostatečné množství zrna, které splňuje všechny požadavky kladené na kvalitní surovinu pro výrobu sladu. Zrno má dobrou klíčivost, ale má vysoký obsah dusíkatých látek a jedná se o nejproblematictější parametr kvality ze sklizně roku 2018.

Většina ječmene určeného pro potravinářské užití slouží jako surovina k výrobě sladu. Významná část takto vyrobeného sladu je každoročně předmětem exportu do zahraničí.

Vývoz sladu (položka celního sazebníku 1107 10 99) v období let 2010–2018 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2010	127,3	113,7	241,0	2010/2011	267,0
2011	153,3	123,6	276,9	2011/2012	265,0
2012	141,4	116,7	258,1	2012/2013	247,2
2013	130,5	117,0	247,5	2013/2014	269,4
2014	152,4	116,6	269,0	2014/2015	248,2
2015	131,6	112,8	244,4	2015/2016	251,2
2016	138,4	129,8	268,2	2016/2017	258,7
2017	128,9	107,3	236,2	2017/2018	229,5
2018	122,2	107,6 ^{*)}	229,8 ^{*)}	2018/2019	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce listopadu 2018

V marketingovém roce 2017/2018 došlo k mírnému poklesu exportu této významné vývozní komodity vzhledem k celkově nižší produkci ječmene ve sklizňovém roce 2017.

Z důvodu poklesu celkové produkce ječmene ve sklizňovém roce 2018 se očekává, že dojde znovu ke snížení vývozních dispozic u této komodity.

Spotřeba na osivo

Očekávaná spotřeba ječmene na osivo v marketingovém roce 2018/2019 se ve srovnání s předchozím obdobím bude stejná ve výši 110,0 tis. tun. Nepředpokládá se žádný výrazný pokles a ani nárůst, ale určitá stabilizace ploch sladovnického ječmene.

Krmivářské užití

Dosažená úroveň spotřeby krmného ječmene v marketingovém roce 2017/2018 ve výši 610,0 tis. tun zůstává svým množstvím hluboko pod úrovní, která byla obvyklá před rokem 2000. Příčiny poklesu lze hledat především v nízké spotřebě ječmene v krmných směsích.

V marketingovém roce 2018/2019 se očekává určitá stagnace v užití ječmene v oblasti spotřeby obilovin ke krmným účelům na úrovni 610,0 tis. tun.

Vývoz

Od počátku marketingového roku 2017/2018 bylo tempo vývozu podstatně nižší než v předchozím ročníku. Do poloviny marketingového roku se vyvezlo 160,0 tis. tun, ale tempo nevzrostlo ani v druhé polovině marketingového roku, kdy objem vývozu dosáhl výše 157,5 tis. tun. Celkově bylo vyvezeno 317,5 tis. tun. V meziročním srovnání činí pokles o 209,9 tis. tun (tj. 39,8 %).

V marketingovém roce 2018/2019 se předpokládá další pokles vývozních možností na úroveň 271,0 tis. tun.

Vývoz ječmene v období let 2010–2018 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2010	127,3	137,0	264,3	2010/2011	310,7
2011	173,7	153,8	327,5	2011/2012	336,3
2012	182,5	169,2	351,7	2012/2013	260,4
2013	91,2	139,1	230,3	2013/2014	215,5
2014	76,4	102,1	178,5	2014/2015	344,1
2015	242,0	252,3	494,3	2015/2016	503,0
2016	250,7	201,2	451,9	2016/2017	527,4
2017	326,2	160,0	486,2	2017/2018	317,5
2018	157,5	160,5 ^{*)}	318,0 ^{*)}	2018/2019	

Pramen: ČSÚ;

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce listopadu 2018

Cenový vývoj

V předchozích sklizňových ročnících byly cenové hladiny u ječmene sladovnického a krmného zcela odlišné. Cenové nůžky se mezi těmito komoditami rozevíraly. Zatímco sladovnický ječmen byl obilovinou s nejvyšší realizační cenou, krmný ječmen byl obilovinou s cenou nejnižší. V marketingovém roce 2009/2010 pokračovala určitá stagnace oddalování cenových hladin obou ječmenů a průměrná výše rozdílu se pohybovala ve výši 1 365 Kč/t. V dalším marketingovém roce 2010/2011 se cenové hladiny začaly znovu přibližovat a jejich průměrný rozdíl se snížil na 582 Kč/t. V marketingovém roce 2011/2012 se cenové hladiny začaly znovu oddalovat a jejich průměrný rozdíl klesl na 993 Kč/t. V dalším marketingovém roce 2012/2013 cenové hladiny u obou ječmenů velmi mírně rostly a výše rozdílu se zmenšovala. Průměrný rozdíl výrazně klesl na 516 Kč/t. V marketingovém roce 2013/2014 cenová hladina u sladovnického ječmene velmi mírně klesala či stagnovala, zatímco u krmného ječmene následoval prudký pokles. Výše rozdílu se dvojnásobně zvýšila a pohybovala se na úrovni 1 230 Kč/t. V marketingovém roce 2014/2015 cenová hladina u sladovnického ječmene stagnovala a u krmného ječmene znovu poklesla. Výše rozdílu opět vzrostla a činila 1 777 Kč/t. V marketingovém roce 2015/2016 došlo ke snížení cenové hladiny u obou ječmenů, a výše rozdílu také poklesla na úroveň 1 181 Kč/t. V marketingovém roce 2016/2017 vzhledem k mírnému poklesu cen u obou ječmenů došlo k navýšení výše rozdílu, který byl 1 228 Kč/t. V marketingovém roce 2017/2018 došlo k navýšení cenové hladiny u obou ječmenů, ale výše rozdílu klesla na úroveň 1 178 Kč/t.

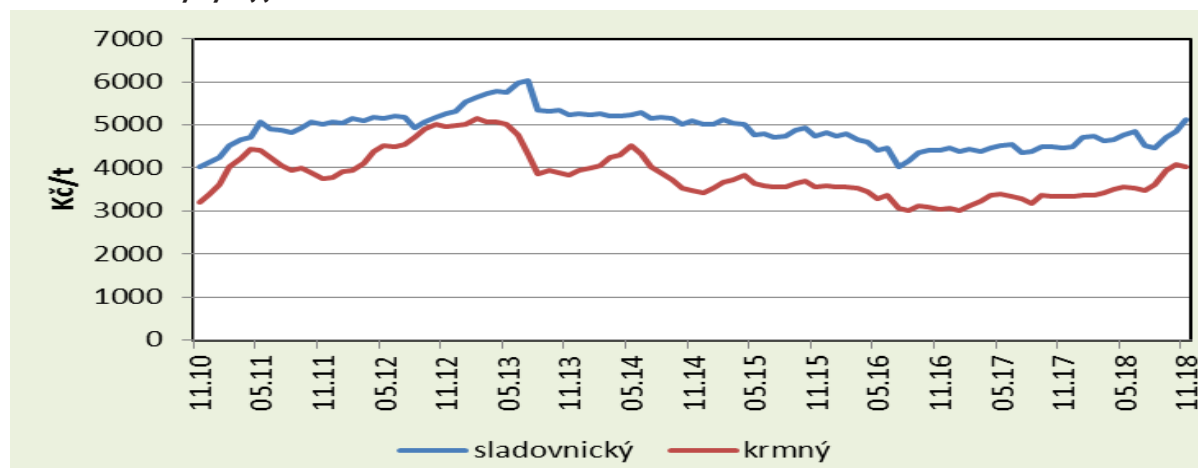
V marketingovém roce 2018/2019 se předpokládá, že cenová hladina u sladovnického ječmene bude stagnovat nebo mírně poroste, a u krmného ječmene se předpokládá také stagnace či mírný růst cen. Očekává se, že výše rozdílu se nebude ani snižovat, ani zvyšovat, a bude se pohybovat v rozmezí od 1 000 do 1 200 Kč/t. U sladovnického ječmene by mělo dojít k mírnému cenovému navýšení (díky smluvním závazkům) v rozmezí 4 700–5 200 Kč/t, u ječmene krmného se rovněž předpokládá zvýšení měsíčních průměrů na začátku roku 2019 na úroveň 3 900–4 100 Kč/t.

**Měsíční průměry cen ječmene u zemědělských výrobců v Kč/t
v marketingových letech 2011/2012–2018/2019 (bez DPH)**

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Ječmen sladovnický	2011/2012	4 874	4 814	4 939	5 054	5 010	5 056	5 045	5 149	5 105	5 189	5 148	5 207
	2012/2013	5 175	4 940	5 071	5 180	5 251	5 305	5 546	5 635	5 732	5 770	5 756	5 985
	2013/2014	6 029	5 348	5 321	5 353	5 236	5 272	5 243	5 262	5 204	5 194	5 225	5 280
	2014/2015	5 145	5 173	5 144	5 006	5 091	5 001	5 022	5 120	5 033	5 021	4 767	4 795
	2015/2016	4 711	4 749	4 864	4 944	4 742	4 820	4 746	4 796	4 656	4 599	4 412	4 462
	2016/2017	4 025	4 166	4 343	4 396	4 422	4 461	4 384	4 437	4 390	4 476	4 531	4 534
	2017/2018	4 354	4 370	4 494	4 494	4 462	4 503	4 709	4 725	4 632	4 650	4 755	4 852
	2018/2019	4 516	4 457	4 710	4 836	5 116	5 101						
Ječmen potravinářský	2011/2012	4 975	4 224	4 188	4 382	4 102	4 697	4 765	4 688	4 836	4 997	5 115	5 014
	2012/2013	-	4 850	5 093	5 223	5 469	5 435	5 456	5 980	6 011	5 970	5 791	5 740
	2013/2014	-	-	4 804	4 765	-	-	4 900	5 188	-	5 247	-	-
	2014/2015	-	-	5 441	-	-	4 741	-	4 767	4 814	4 660	5 114	-
	2015/2016	4 373	-	-	-	-	-	4 538	4 513	4 156	4 347	4 525	3 875
	2016/2017	3 667	-	-	-	-	-	-	-	4 055	3 900	3 936	3 519
	2017/2018	-	-	-	-	-	3 967	-	-	-	3 937	3 763	-
	2017/2018	-	3 558	3 875	4 250	4 255	4 492						
Ječmen krmný	2011/2012	4 047	3 942	3 986	3 874	3 738	3 766	3 905	3 949	4 096	4 376	4 512	4 486
	2012/2013	4 545	4 712	4 912	5 003	4 948	4 979	5 009	5 137	5 071	5 060	5 008	4 766
	2013/2014	4 319	3 846	3 934	3 888	3 836	3 947	3 986	4 050	4 243	4 311	4 519	4 326
	2014/2015	4 033	3 874	3 724	3 541	3 478	3 420	3 518	3 679	3 709	3 831	3 628	3 595
	2015/2016	3 550	3 569	3 645	3 688	3 566	3 577	3 561	3 547	3 521	3 454	3 288	3 364
	2016/2017	3 074	3 011	3 105	3 092	3 036	3 058	3 019	3 122	3 220	3 353	3 395	3 342
	2017/2018	3 281	3 183	3 370	3 338	3 327	3 337	3 368	3 375	3 429	3 497	3 562	3 524
	2018/2019	3 468	3 605	3 937	4 083	4 033	4 174						

Pramen: ČSÚ

Graf č. 8 Cenový vývoj ječmene v ČR

Pramen: ČSÚ, měsíční průměry cen u zemědělských výrobců

OVES

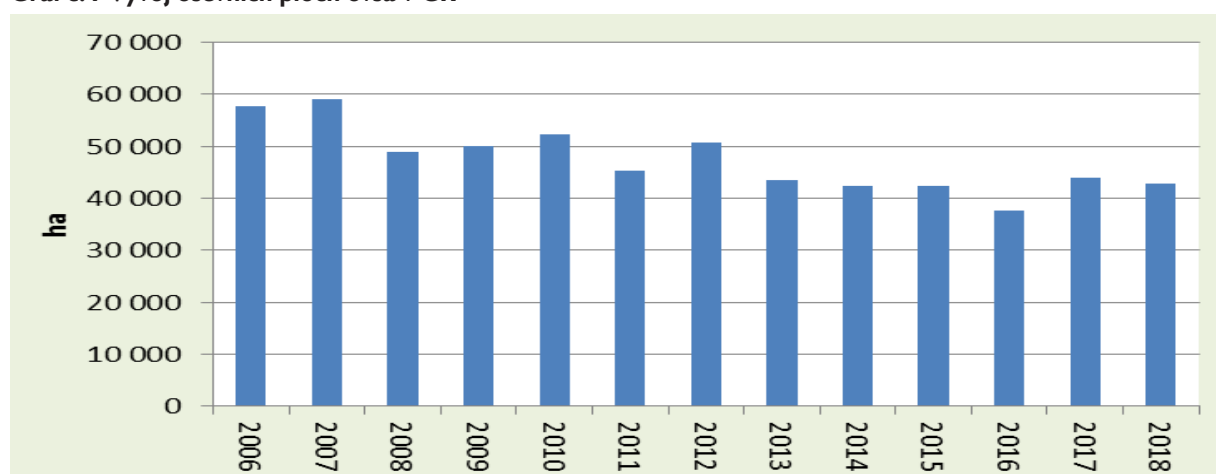
Výroba

Odhad ČSÚ k 15. 9. 2018 dosahuje produkce ve výši 150,6 tis. tun. Tento údaj je ve srovnání s předchozí sklizní vyšší o 8,4 tis. tun (tj. o 5,9 %). Po předchozím ročním nárůstu výroby ovsu v roce 2017 dochází i v roce 2018 k jejímu navýšení, a to cca na úroveň roku 2005 (151,0 tis. tun).

Osevní plochy

Osevní plocha ovsu v ČR v roce 2018 zaznamenala mírný pokles ploch o 1,3 tis. ha (tj. o 2,9 %) na 42,8 tis. ha. Plocha ovsu představuje 3,2 % plochy obilovin. V roce 2019 se očekává stagnace ploch.

Graf č. 9 Vývoj osevních ploch ovsu v ČR

Pramen: ČSÚ

Bilanční tabulka ovsu

Ukazatel		Jedn.	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019 ^{*)}
Osevní plocha		tis. ha	43,6	42,3	42,4	37,6	44,1	42,8
Výnos		t/ha	3,19	3,60	3,65	3,52	3,23	3,52
Výroba		tis. t	139,1	152,2	154,6	132,2	142,2	150,6
Počáteční zásoby		tis. t	22,3	2,2	19,7	9,1	17,5	33,1
Dovoz celkem		tis. t	0,4	0,7	0,5	0,4	0,7	0,5
Celková nabídka		tis. t	161,8	155,1	174,8	141,6	160,4	184,2
Domácí spotřeba celkem ¹⁾		tis. t	124,0	103,0	119,0	80,0	92,0	97,0
z toho	potraviny	tis. t	27,0	27,0	29,0	25,0	27,0	27,0
	osiva (vč. ploch pícnin)	tis. t	14,0	13,0	12,0	12,0	12,0	12,0
	krmiva	tis. t	80,0	60,0	75,0	40,0	50,0	55,0
	techn. užití	tis. t	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Vývoz celkem		tis. t	35,6	32,4	46,7	44,1	35,3	40,0
Celkové užití		tis. t	159,6	135,4	165,7	124,1	127,3	174,0
Konečné zásoby		tis. t	2,2	19,7	9,1	17,5	33,1	26,7
Konečné zásoby/celkové užití		%	1,38	14,55	5,49	14,10	26,00	15,34
Konečné zásoby/domácí spotřeba		%	1,77	19,13	7,65	21,88	35,98	16,48

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: ^{*)} údaje kromě osevní plochy odhad

Hektarové výnosy

Oves i v roce 2018 znovu potvrdil výnosovou úroveň nad 3,0 t/ha. Jeho předpokládaný průměrný hektarový výnos je o 0,29 t/ha vyšší (tj. o 9,0 %) než v předchozím marketingovém roce 2017/2018 a nachází se ve výši 3,52 t/ha. Oves tak v roce 2018 docílil stejného výnosu, který byl také v roce 2016 (3,52 t/ha).

Počáteční zásoby

Počáteční zásoby marketingového roku 2017/2018 se mírně navýšily, ale přesto jsou stále na velmi nízké úrovni ve výši 17,5 tis. tun. Oves tak patřil mezi plodiny, kde se počáteční zásoby zvyšovaly.

V nadcházejícím období se předpokládá další růst počátečních zásob na úroveň 33,1 tis. tun.

Dovoz

Od druhé poloviny roku 2002 docházelo ke snižování dovozu ovsa do ČR až na nulovou úroveň. Toto snížení pokračovalo až do marketingového roku 2010/2011, kdy dovoz ovsa dosáhl výše 0,2 tis. tun. V dalších ročnících dovoz ovsa do ČR začal nevýznamně stoupat, a v marketingovém roce 2012/2013 dosáhl výše 0,8 tis. tun. V dalším marketingovém roce 2013/2014 došlo opět k poklesu do výše 0,4 tis. tun. V uplynulém marketingovém roce 2014/2015 se dovoz zvýšil o 0,3 tis. tun (tj. o 75,0 %) a dosáhl výše 0,7 tis. tun. V marketingovém roce 2015/2016 byla úroveň dovozu opět nepodstatně úrovně 0,5 tis. tun. V marketingovém roce 2016/2017 došlo k dalšímu poklesu dovozu a jeho výše činila 0,4 tis. tun. V dalším marketingovém roce 2017/2018 se dostal na stejnou hladinu jako v roce 2014 a jeho hodnota činila 0,7 tis. tun.

Ve stávajícím marketingovém roce 2018/2019 se očekává mírné snížení dovozu.

Dovoz ovsa v období let 2010–2018 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2010	0,2	0,0	0,2	2010/2011	0,2
2011	0,2	0,1	0,3	2011/2012	0,3
2012	0,2	0,3	0,5	2012/2013	0,8
2013	0,5	0,2	0,7	2013/2014	0,4
2014	0,2	0,6	0,8	2014/2015	0,7
2015	0,1	0,2	0,3	2015/2016	0,5
2016	0,3	0,0	0,3	2016/2017	0,4
2017	0,4	0,0	0,4	2017/2018	0,7
2018	0,7	0,2 ^{*)}	0,9 ^{*)}	2018/2019	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce listopadu 2018

3. Celková nabídka

Mírný nárůst produkce ovsa v marketingovém roce 2017/2018 zastavil meziroční pokles celkové nabídky této komodity. Došlo k nárůstu o 18,8 tis. tun (tj. o 13,3 %). Celková nabídka tak činila 160,4 tis. tun.

Předpokládaná celková nabídka v marketingovém roce 2018/2019 bude znovu mírně vyšší a dosáhne výše 184,2 tis. tun.

Potravinářské užití

V následujícím období marketingového roku 2018/2019 se očekává vzhledem k mírnému snížení domácí produkce s rozličnou kvalitou ovsa mírný pokles ve výši nabídky kvalitního potravinářského ovsa pro domácí spotřebu i vývoz výrobků do zahraničí.

Spotřeba na osivo

Spotřeba na osivo v sobě zahrnuje i spotřebu osiva pro pícninářské účely. V marketingovém roce 2017/2018 došlo ke stagnaci ve spotřebě na osivo na úroveň 12,0 tis. tun.

Ve stávajícím marketingovém roce 2018/2019 se předpokládá pokračování této stagnace spotřeby na osivo, a to ve stejné výši 12,0 tis. tun.

Krmivářské užití

Vlivem zvýšené celkové nabídky ovsa došlo v marketingovém roce 2017/2018 k meziročnímu nárůstu krmivářského užití o 10,0 tis. tun. Ve srovnání s předchozím obdobím se jedná o nárůst o 25,0 %. Ze střednědobého hlediska se však jedná stále o podprůměrném využití ovsa pro krmné účely, které však souvisí s vyšší dostupností krmné pšenice pro tuto potřebu.

Vlivem mírně vyšší produkce ovsa v letošním sklizňovém roce s velmi proměnlivou kvalitou se očekává i mírné zvýšení jeho krmného užití na podprůměrnou úroveň 55,0 tis. tun.

Vývoz

V marketingovém roce 2006/2007 došlo k poklesu vývozních dispozic a úroveň vývozu se navrátila k hladině, jaká byla v marketingovém roce 2003/2004 a dosáhla výše 18,2 tis. tun. V marketingovém roce 2007/2008 došlo k dalšímu poklesu úrovně na 16,3 tis. tun a další marketingový ročník 2008/2009 zaznamenal pouze nepatrné navýšení úrovně vývozu do výše 16,9 tis. tun. V marketingovém roce 2009/2010 došlo k mírnému oživení vývozních dispozic na úroveň 23,0 tis. tun, které pokračovalo i v marketingovém roce 2010/2011 a dosáhlo úrovně 33,5 tis. tun. I v marketingovém roce 2011/2012 pokračoval trend ve zvyšování vývozních dispozic a bylo dosaženo celkové úrovně ve výši 37,4 tis. tun (nárůst o 3,9 tis. tun). Tempo vývozu se nezastavilo ani v marketingovém roce 2012/2013, kdy bylo dosaženo rekordní úrovně vývozu ve výši 42,8 tis. tun. Avšak v marketingovém roce 2013/2014 došlo k zastavení tohoto trendu a úroveň vývozu ovsa se snížila na hladinu 35,6 tis. tun. V marketingovém roce 2014/2015 došlo k mírnému poklesu o 3,2 tis. tun (tj. o 9,0 %) na celkovou hladinu 32,4 tis. tun, ale v marketingovém roce 2015/2016 nastalo výrazné zvýšení vývozních dispozic do úrovně 46,6 tis. tun, což představuje nárůst o 14,2 tis. tun (tj. o 44,1 %). V marketingovém roce 2016/2017 došlo k mírnému snížení úrovně vývozu do výše 44,1 tis. tun a tento trend pokračoval i v marketingovém roce 2017/2018, kdy došlo ke snížení o 8,8 tis. tun (tj. o 20,0 %) na úroveň 35,3 tis. tun.

Pro marketingový rok 2018/2019 se očekává mírné navýšení úrovně vývozu do výše 40,0 tis. tun.

Vývoz ovsu v období let 2010–2018 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2010	11,0	16,3	27,3	2010/2011	33,5
2011	17,2	18,2	35,4	2011/2012	37,4
2012	19,2	19,2	38,4	2012/2013	42,8
2013	23,6	18,8	42,4	2013/2014	35,6
2014	16,8	15,7	32,5	2014/2015	32,4
2015	16,7	22,7	39,4	2015/2016	46,6
2016	23,9	24,7	48,6	2016/2017	44,1
2017	19,4	17,4	36,8	2017/2018	35,3
2018	17,9	21,3 ^{*)}	39,2 ^{*)}		

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce listopadu 2018

Celkové užití, konečné zásoby

V marketingovém roce 2017/2018 došlo v souvislosti s vyšší celkovou nabídkou a také se zvýšenou domácí spotřebou ve srovnání s marketingovým rokem 2016/2017 k navýšení celkového užití. Konečné zásoby tohoto marketingového roku vzrostly na úroveň 33,1 tis. tun a to díky vyšší produkci ovsu v tomto marketingovém roce.

Ve stávajícím marketingovém roce 2018/2019 se předpokládá, že díky mírně vyšší produkci ovsu dojde k významnému zvýšení celkového užití na úroveň 174,0 tis. tun. Konečné zásoby by však měly poklesnout do úrovně 26,7 tis. tun.

Cenový vývoj

Měsíční průměry cen ovsu u zemědělských výrobců v Kč/t v marketingových letech 2011/2012–2018/2019 (bez DPH)

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Oves krmný	2011/2012	3 793	3 397	3 230	3 415	3 487	3 430	3 363	3 658	3 776	3 923	3 986	3 749
	2012/2013	3 884	4 134	4 422	4 385	4 321	4 418	4 353	4 627	4 416	4 640	4 518	4 292
	2013/2014	4 427	4 216	3 761	3 506	3 289	3 484	3 497	3 707	3 983	3 984	3 849	3 978
	2014/2015	3 724	3 245	3 168	3 285	3 263	3 391	3 317	3 445	3 619	3 603	3 747	3 543
	2015/2016	3 590	3 455	3 525	3 401	3 467	3 474	3 543	3 514	3 402	3 544	3 373	3 545
	2016/2017	3 276	3 070	3 197	3 104	3 290	3 385	3 284	3 509	3 571	3 559	3 659	3 541
	2017/2018	3 362	3 399	3 306	3 238	3 316	3 333	3 409	3 532	3 393	3 547	3 480	3 349
	2018/2019	3 380	3 381	3 552	3 674	3 892	3 835						

Pramen: ČSÚ

Ceny krmného ovsa mají pro své specifické užití v ČR (např. koně, plemenná zvířata) úzkou vazbu odbytu na malou část trhu s krmivy a jsou tak značně závislé na aktuální nabídce a poptávce. Cena ovsa byla v marketingovém roce 2017/2018 pod vlivem cenového nárůstu všech krmných obilovin na našem trhu. Cena ovsa byla obdobná jako u většiny ostatních krmných plodin.

Po letošní sklizni bude ovesná komodita, tak jako všechny ostatní krmné obiloviny, pod vlivem vyšší poptávky s ohledem na nižší produkci krmných obilovin (především krmného ječmene). Na začátku roku 2019 se očekává stagnace či postupný růst měsíčních průměrů cen krmného ovsa na úroveň 3 600–3 800 Kč/t.

Graf č. 10 Cenový vývoj u krmného ovsa v ČR

Pramen: ČSÚ, měsíční průměry cen u zemědělských výrobců

KUKUŘICE

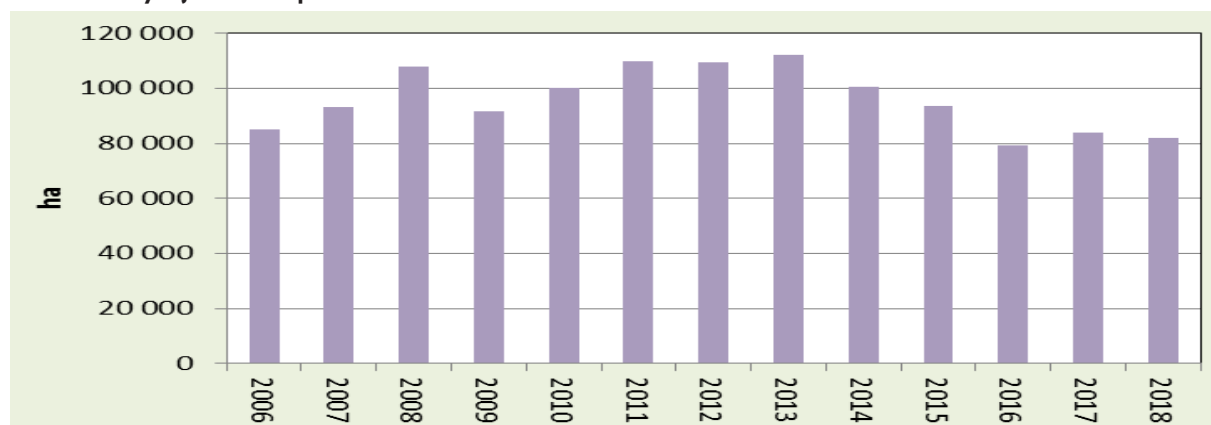
Výroba

Kukuřice ve sklizňovém roce 2018 zaznamenala další, výrazný propad sklizně, když po loňském propadu v produkci se výroba snížila o 115,1 tis. tun a dosáhla úrovně ve výši 473,0 tis. tun. Ve srovnání s předchozí sklizní, kdy sklizeň kukuřice na zrno byla na produkční hladině 588,1 tis. tun, se jedná o další propad v produkci této komodity. Důvody lze hledat především v nepříznivých klimatických podmínkách v průběhu měsíce červen 2018, kdy kukuřici postihlo výrazné sucho, což mělo za následek výrazné snížení hektarového výnosu. Podle odhadu ČSÚ k 15. 9. 2018 dojde ve sklizňovém roce 2018 k poklesu produkce kukuřice o 20,0 % na 473 tis. tun. V dlouhodobém srovnání se tato sklizeň stane až šestnáctou nejvyšší sklizní kukuřice na zrno v ČR od roku 2000 (obdobná sklizeň byla v roce 2003–476,4 tis. tun). V souvislosti s neustále se rozšiřující plochou kukuřice je nezbytné upozornit na významného škůdce kukuřice, kterým je bázlivec kukuřičný (*Diabrotica virgifera virgifera*). Bázlivec přestal být v únoru 2014 v Evropě regulovaným škůdcem a s tímto rozhodnutím Evropské Komise byla zrušena i nařizovaná opatření. Jestliže se v minulých letech v závislosti na zvyšující se sklizni kukuřice hovořilo o tom, že se tuzemská produkce této komodity blíží celkové domácí spotřebě a kukuřici lze řadit mezi plodiny, v jejichž výrobě je ČR soběstačná, tak v posledních ročnících můžeme hovořit o plné soběstačnosti s možností vývozních dispozic. Výroba kukuřice je za posledních dvacet let více než 5x vyšší než v roce 1994, kdy její produkce činila 91,4 tis. tun. Z pohledu zajištění domácí potřeby růstem tuzemské produkce se jedná o velmi pozitivní skutečnost. Přesto je nutné brát v úvahu, že ČR má omezenou výměru oblastí, které jsou pro pěstování kukuřice na zrno skutečně vhodné a konkurenceschopnost našich pěstitelů je do značné míry závislá na příznivých povětrnostních podmínkách daného pěstebního roku.

Osevní plochy

Osevní plochy kukuřice zjišťované ČSÚ k 31. 5. daného roku většinou nesouhlasí s údaji sklizňových ploch kukuřice, které jsou pak uvedeny v definitivní sklizni, neboť část ploch kukuřice určených pro sklizeň na siláž bývá ponechána zemědělci pro sklizeň na zrno. Podle údajů ČSÚ (k 31. 5. 2018) bylo pro sklizeň roku 2018 kukuřicí na zrno oseto 82,1 tis. ha. Při porovnání osevní plochy s předchozím ročníkem se jedná o pokles o 3,9 tis. ha (tj. 4,5 %). Přes tento pokles je znovu potvrzen trend nebyvalého rozmachu pěstování kukuřice na zrno v České republice.

Graf č. 11 Vývoj osevních ploch kukuřice na zrno

Pramen: ČSÚ

GM kukuřice

U geneticky modifikovaných (dále jen „GM“) neboli transgenních rostlin byl změněn dědičný materiál pomocí genových technologií, tzv. genového inženýrství. Díky tomu se GM rostliny vyznačují různými specifickými vlastnostmi, mezi které patří zejména odolnost vůči škůdcům nebo tolerance k neselektivním herbicidům. Nově získané vlastnosti přinášejí nejrůznější výhody především pro pěstitele. Jsou však provedeny vždy v souladu se životním prostředím.

Na území EU, tedy i v ČR, je pro komerční pěstování povolena jediná GM plodina, kukuřice, označovaná též jako „Bt kukuřice“. Jedná se o GM plodinu s vloženým genem z půdní bakterie *Bacillus thuringiensis* (odtud Bt-kukuřice), který kukuřici propůjčuje odolnost proti škodlivému zavíječi kukuřičnému. Jiná takto pozměněná plodina nebyla v uplynulém období předložena do schvalovacího procesu a současně i schválena.

Výhody použití Bt kukuřice v pěstitelské praxi spočívají především v její užité jednoduchosti a spolehlivosti ochrany, a to zejména v boji proti zavíječi kukuřičnému, ve snížených vstupech do porostů v podobě jak samotného pojezdu mechanizačními prostředky po poli, tak zejména použitými chemickými postřiky. Konečným efektem využití Bt-kukuřice jsou nepolámané, nepoléhavé a houbovými chorobami (zejména rodu *Fusarium*) nenapadené rostliny, což vede k vyššímu výnosu zdravotně kvalitní sklizené hmoty z jednotky plochy. To je rozdíl od pěstování pomocí tradičních forem, kde je nutno provádět plošné postřiky s likvidací veškerého hmyzu na stanovišti. Produkce GM kukuřice je ve většině případů využívána jako krmivo pro hospodářská zvířata, z menší části také jako surovina pro výrobu bioethanolu či bioplynu. Vypěstovaná GM kukuřice není v ČR užívána pro potravinářské účely.

V rámci světové produkce jsou GM plodiny významnou složkou zemědělské výroby. Rozdíl ploch a produkce v EU ve srovnání s okolním světem je propastný. V EU plochy a produkce stále klesají. Stejný trend je k vidění i v České republice, kde v roce 2017 bylo pěstování geneticky modifikované kukuřice zastaveno a stejná situace se opakovala i v roce 2018. Situace je dána zejména praktickou nemožností uvádění na trh za stejných podmínek, které mají konvenční plodiny, a také požadavek na GMO free mléko. Dále přistupují velké administrativní a organizační povinnosti při pěstování GM kukuřice (evidence, označování, nakládání s produkcí) a nutnost dodržovat pravidla koexistence (sousedství s běžnými plodinami), kde hraje významnou roli vhodnost pozemků. Prakticky klíčovým faktorem je negativní medializace celé problematiky GMO.

Ve srovnání s jinými regiony světa EU přistupuje ke GM plodinám s vysokou mírou obezřetnosti, s principem předběžné opatrnosti a nevyužívá tedy GM plodiny v takové míře jako např. USA, kde nové technologie nachází stále větší uplatnění. Problematika geneticky modifikovaných organismů prochází v rámci EU přísným a náročným schvalovacím procesem. Posuzují se případná rizika pro životní prostředí, zdraví lidí a zvířat. Proto jak ve fázích výzkumu, zkoušení, tak i při uvádění na trh platí pro všechny účastníky procesu jak na úrovni EU, tak i v ČR, řada předpisů, které stanoví postup povolování GMO a povinnosti těch, kteří s nimi nakládají.

Vývoj ploch GM kukuřice v EU

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Španělsko	76 575	97 325	116 306	136 962	131 537	107 749	129 081	124 227	115 246
ČR	4 677	5 091	3 053	2 561	1 754	997	75	0	0
Rumunsko	822	588	217	834	770	2,5	0	0	0
Portugalsko	4 868	7 723	9 278	8 171	8 542	8 017	7 069	7 308	7 000*
Polsko	3 000	3 900	4 000	0	0	0	0	0	0
Slovensko	1 248	760	189	100	415	400	112	0	0
Francie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Německo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
CELKEM	91 190	115 387	133 043	148 628	143 018	117 166	136 337	131 263	122 246

Pramen: Ministerio de Agricultura España, REA Portugal; * odhad.

Kompetentními orgány státní správy v České republice ke GMO jsou Ministerstvo životního prostředí a Ministerstvo zemědělství. Informace se lze dočíst na jejich webových stránkách. V případě Ministerstva zemědělství je to odkaz <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/roslinna-vyroba/gmo-geneticky-modifikovane-organismy/publikace-a-dokumenty/>.

Plochy GM kukuřice v ČR, počet pěstitelů

Rok	Plocha (ha)	Počet pěstitelů
2005	150	51
2006	1 290	82
2007	5 000	126
2008	8 380	167
2009	6 480	121
2010	4 680	82
2011	5 090	64
2012	3 050	41
2013	2 560	31
2014	1 754	18
2015	997	11
2016	75	1
2017	0	0
2018	0	0

Pramen: SZIF

Bilanční tabulka kukuřice na zrno

Ukazatel	Jedn.	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019 ^{*)}
Osevní plocha	tis. ha	96,9	98,7	80,0	86,4	86,0	82,1
Výnos	t/ha	6,97	8,43	5,54	9,79	6,84	5,76
Výroba	tis. t	675,4	832,3	442,7	845,8	588,1	473,0
Počáteční zásoby	tis. t	461,6	420,9	464,6	430,2	398,8	376,4
Dovoz celkem	tis. t	128,8	119,3	171,4	93,0	129,6	180,0
Celková nabídka	tis. t	1265,8	1372,5	1078,7	1369,0	1116,5	1029,4
Domácí spotřeba celkem ¹⁾	tis. t	543,0	577,0	493,0	534,0	523,0	513,0
z toho potraviny	tis. t	16,0	17,0	15,0	14,0	14,0	15,0
osiva (vč. ploch pícnin)	tis. t	17,0	20,0	18,0	20,0	19,0	18,0
krmiva	tis. t	420,0	460,0	380,0	420,0	410,0	400,0
technické užití	tis. t	90,0	80,0	80,0	80,0	80,0	80,0
Vývoz celkem	tis. t	301,9	330,9	155,5	436,2	217,1	205,0
Celkové užití	tis. t	844,9	907,9	648,5	970,2	740,1	718,0
Konečné zásoby	tis. t	420,9	464,6	430,2	398,8	376,4	311,4
Konečné zásoby/celkové užití	%	49,82	51,17	66,34	41,10	50,86	43,37
Konečné zásoby/domácí spotřeba	%	77,51	80,52	87,26	74,68	71,97	60,70

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR

^{*)} údaje kromě osevní plochy odhad

Hektarové výnosy

V roce 2018 se očekává průměrný výnos kukuřice na zrno ve výši 5,76 t/ha. Ve srovnání s výnosem sklizně roku 2017 jde o další pokles o 1,08 t/ha (tj. o 15,8 %). Po podprůměrném výnosu v předchozím ročníku se tak kukuřice na zrno nachází v hladině nízkých výnosů, které byly dosaženy v ročnících 2013, 2015 a 2017, kdy kukuřice na zrno dosáhla výnosové hladiny v rozmezí 5,0–6,0 t/ha, a v roce 2018 dosáhla výše 5,76 t/ha. Pokles hektarového výnosu v letošním roce u kukuřice je způsoben klimatickými vlivy, především obdobím sucha v měsíci červen a nedostatkem srážek v období, kdy kukuřice vytvářela palice.

Počáteční zásoby

V minulých letech kolísala úroveň počátečních zásob podle období, kdy probíhal dovoz kukuřice. S přechodem na vyšší pokrytí spotřeby domácí produkcí docházelo k postupné stabilizaci počátečních zásob. Po meziročním navýšení těchto zásob v marketingovém roce 2011/2012 pokračoval výrazný nárůst těchto zásob i v marketingovém roce 2012/2013 na úroveň 239,2 tis. tun. Toto navýšení pokračovalo i v marketingovém roce 2013/2014, kdy došlo k nárůstu o 222,4 tis. tun (tj. o 93,0 %) na úroveň 461,6 tis. tun. V marketingovém roce 2014/2015 byl zaznamenán mírný pokles počátečních zásob o 40,7 tis. tun na úroveň 420,9 tis. tun vzhledem k vyššímu vývozu a velmi průměrné sklizni v roce 2013. V dalším marketingovém roce 2015/2016 došlo k mírnému nárůstu počátečních zásob o 43,7 tis. tun na úroveň 464,6 tis. tun vzhledem k nižší domácí spotřebě a vysoké sklizni v roce 2014. V marketingovém roce 2016/2017 činil pokles počátečních zásob o 34,4 tis. tun na úroveň 430,2 tis. tun a ten pokračoval i v marketingovém roce 2017/2018, kdy počáteční zásoby byly na úrovni 376,4 tis. tun.

V tomto marketingovém roce 2018/2019 se očekává další, velmi mírný pokles počátečních zásob o 22,4 tis. tun na úroveň 376,4 tis. tun vzhledem k poměrně nízké produkci v roce 2017.

Dovoz

Rozsáhlé změny ve výrobě kukuřice na zrno v minulých letech, které posunuly ČR z role silného dovozce až na současnou pozici vývozce této komodity, ovlivnily výrazně tendence našeho zahraničního obchodu. V souladu se zajištěním většiny domácích potřeb produkcí tuzemské provenience v posledních letech dovoz kukuřice ze zahraničí prudce poklesl a udržuje se na přijatelné hranici, která je nezbytná pro zajištění specifických potřeb tuzemských zpracovatelů. Jedná se především o kukuřici na výrobu potravin či pro osevní účely. V marketingovém roce 2017/2018 dovoz mírně vzrostl (vzhledem k nízké sklizni), a do České republiky bylo dovezeno o 36,6 tis. tun (tj. o 39,4 %) více kukuřice než v marketingovém roce 2016/2017, a to celkem 129,6 tis. tun.

Pro marketingový rok 2018/2019 se očekává pokračování vyšší úrovně dovozu do výše 180,0 tis. tun.

Dovoz kukuřice v období let 2010–2018 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2010	8,1	8,0	16,1	2010/2011	19,5
2011	11,5	9,0	20,5	2011/2012	37,2
2012	28,2	108,2	136,4	2012/2013	143,2
2013	35,0	64,3	99,3	2013/2014	128,8
2014	64,5	72,5	137,0	2014/2015	119,3
2015	46,8	99,1	145,9	2015/2016	171,4
2016	72,3	31,8	104,1	2016/2017	93,0
2017	61,2	90,0	151,2	2017/2018	129,6
2018	39,6	81,3 ^{*)}	120,9 ^{*)}	2018/2019	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce listopadu 2018

Celková nabídka

V marketingovém roce 2018/2019 se očekává pokles úrovně v celkové nabídce kukuřice především v důsledku podprůměrné produkce kukuřice. Celková nabídka by v tomto období měla dosáhnout 1 029,4 tis. tun, což je o 87,1 tis. tun (tj. o 7,8 %) méně než v marketingovém roce 2017/2018.

Potravinářské užití

Potřeba kukuřice pro potravinářské užití je vzhledem ke specifickým kvalitativním požadavkům zpracovatelského průmyslu doposud zčásti pokrývána dovozem. Pro marketingový rok 2018/2019 se očekává mírné zvýšení v potravinářském užití kukuřice v důsledku průměrné kvality zrna kukuřice (ve srovnání se sklizní 2017 je možno u kukuřice sklizně 2018 očekávat spíše nižší hodnoty obsahu mykotoxinů. Partie kukuřice určené pro potravinářské zpracování je však nutno na obsah mykotoxinů sledovat systematicky).

Spotřeba na osivo

Spotřeba na osivo zahrnuje také spotřebu osiva pro výsev kukuřice na síláž. Pro nastávající období se nepředpokládá nárůst v osevních plochách kukuřice na zrno, ale mírné snížení u kukuřice na síláž, což by se mělo odrazit ve snížené úrovni spotřeby kukuřice na osivo ve výši 18,0 tis. tun.

Krmivářské užití

Snížení v krmivářském užití v marketingovém roce 2017/2018 souviselo především s nedostatkem kvalitnější suroviny (nízká produkce kukuřice na zrno).

V marketingovém roce 2018/2019 se předpokládá nevýznamné snížení v užití kukuřice pro krmivářské užití do úrovně 400,0 tis. tun.

Vývoz

V marketingovém roce 2017/2018 se předpokládal pokles v úrovni vývozu vzhledem k velmi nízké produkci kukuřice. V meziročním srovnání došlo k poklesu o 219,1 tis. tun (tj. o 50,2 %) na celkovou úroveň 217,1 tis. tun.

Protože se očekává podprůměrná produkce kukuřice, předpokládá se v marketingovém roce 2018/2019 snížení úrovně vývozu do výše 205,0 tis. tun i s ohledem na podprůměrné počáteční zásoby.

Vývoz kukuřice v období let 2010–2018 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2010	164,6	87,5	252,1	2010/2011	226,1
2011	138,6	197,6	336,2	2011/2012	496,9
2012	299,3	211,3	510,6	2012/2013	382,0
2013	170,7	154,0	324,7	2013/2014	301,9
2014	147,9	168,4	316,3	2014/2015	330,9
2015	162,5	100,6	263,1	2015/2016	155,5
2016	54,9	190,4	245,3	2016/2017	436,2
2017	245,8	125,2	371,0	2017/2018	217,1
2018	91,9	98,3 ^{*)}	190,2 ^{*)}	2018/2019	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce listopadu 2018

Celkové užití, konečné zásoby

V marketingovém roce 2018/2019 se očekává snížení celkového užití ve srovnání s předchozím obdobím, které se rovněž vyznačovalo vysokým meziročním poklesem. Vzhledem k předpokládanému pokračujícímu vývozu kukuřice a obdobné domácí spotřebě se očekává další meziroční pokles konečných zásob na úroveň 311,4 tis. tun.

Cenový vývoj

Měsíční průměry cen krmné kukuřice u zemědělských výrobců v Kč/t v marketingových letech 2011/2012–2018/2019 (bez DPH)

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Krmná kukuřice	2011/2012	5 241	5 219	4 857	4 010	3 718	3 712	3 834	3 934	4 128	4 240	4 588	4 688
	2012/2013	4 767	4 843	5 176	5 474	5 505	5 438	5 567	5 648	5 606	5 564	5 373	5 331
	2013/2014	5 210	5 160	4 797	4 266	4 099	4 122	4 282	4 345	4 396	4 546	4 661	4 665
	2014/2015	4 572	4 550	4 300	3 957	3 309	3 449	3 475	3 643	3 607	3 576	3 594	3 581
	2015/2016	3 653	3 811	3 723	4 219	4 213	4 277	4 300	4 313	4 093	3 884	3 935	4 090
	2016/2017	3 984	3 996	3 833	3 554	3 401	3 415	3 503	3 570	3 636	3 754	3 815	3 848
	2017/2018	3 879	3 779	3 985	3 866	3 854	3 860	3 864	3 876	3 893	3 902	3 929	3 970
	2018/2019	3 993	3 996	4 069	4 293	4 311	4 156						

Pramen: ČSÚ

Po sklizni v roce 2017 došlo u kukuřice na zrno k postupnému nárůstu cen vlivem nízké produkce. Svého maxima (3 985 Kč/t) dosáhly v první polovině marketingového roku 2016/2017 – v měsíci září 2017. S ohledem na pomalý cenový růst cen veškerých obilovin lze očekávat, že cenový vývoj většiny krmných obilovin bude mít rostoucí trend.

Na začátku kalendářního roku 2019 se očekává výše měsíčních cenových průměrů kukuřice v rozmezí 4 200–4 600 Kč/t.

Graf. č. 12 Cenový vývoj u kukuřice v ČR

Pramen: ČSÚ, měsíční průměry cen u zemědělských výrobců

TRITICALE

Výroba

Sklizeň triticales se předpokládá dle ČSÚ k 15. 9. 2018 ve výši 168,1 tis. tun. Znovu tak produkce této plodiny poklesla pod hranici 200 tis. tun. V letošním marketingovém roce 2018/2019 v porovnání s marketingovým rokem 2017/2018 se jedná o snížení celkové výroby o 9,2 tis. tun (tj. o 5,2 %).

Pokles objemu produkce ze sklizně 2018 souvisí především s obdobím sucha v měsících červen a červenec roku 2018. Přes toto snížení výroby triticales stále deklaruje, že je to plodina bilančně velmi důležitá na trhu s krmnými obilovinami.

Hektarové výnosy

Výnos triticales ze sklizně 2018 se odhaduje na 4,44 t/ha. Ve srovnání se skutečností loňské sklizně se jedná o snížení o 0,45 t/ha (tj. o 9,2 %). Jako u většiny ozimých obilovin, tak i u triticales ovlivnil hektarový výnos nepříznivý průběh počasí v období těsně před sklizní (vysoké teploty a nedostatek srážek v roce 2018).

Počáteční zásoby

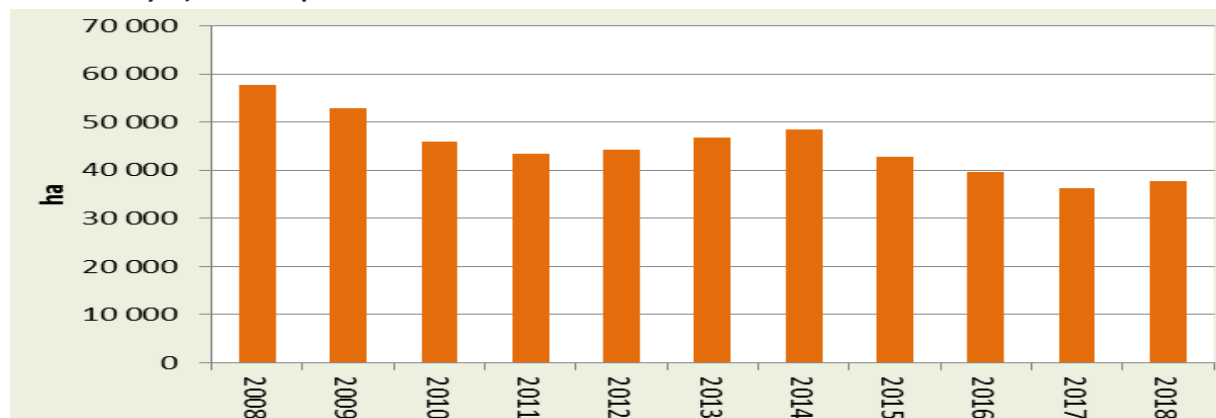
Počáteční zásoby triticales marketingového ročníku 2017/2018 zaznamenaly pokles a dostaly se na podprůměrnou úroveň. V meziročním srovnání došlo k poklesu o 20,1 tis. tun (tj. o 33,8 %) na konečných 39,3 tis. tun.

V letošním marketingovém roce se očekává další pokles těchto zásob na úroveň 30,6 tis. tun.

Osevní plochy

Podle soupisu osevních ploch prováděného ČSÚ k 31. 5. 2018 dosáhla výměra pěstování pro sklizeň roku 2018 výše 37,9 tis. ha. To představuje meziroční navýšení o 1,6 tis. ha (tj. o 4,4 %). Jedná se o druhou nejnižší osevní plochu triticales, která zde byla od roku 2004.

Graf. č. 13 Vývoj osevních ploch u triticales

Pramen: ČSÚ

Dovoz

Dovoz triticales byl v předchozích letech naprosto nevýznamný, a v loňském marketingovém roce 2017/2018 se vrátil k nevýznamnému objemu 0,1 tis. tun.

V marketingovém roce 2018/2019 se očekává navýšení dovozu triticales ze zahraničí do výše 2,0 tis. tun.

Celková nabídka

Nízké konečné zásoby marketingového roku 2017/2018 a nižší produkce u triticales měly rozhodující vliv na celkovou nabídku pro marketingový rok 2017/2018. V tomto marketingovém roce dosáhla celkové výše 216,7 tis. tun.

Domácí spotřeba

Použití triticales je soustředěno výhradně na krmné účely. Jedná se o kvalitní krmnou obilovinu, jako potravina se nevyužívá. Spotřeba triticales na krmivo v marketingovém roce 2017/2018 oproti předchozímu ročníku se snížila a byla na úrovni 100,0 tis. tun.

Pro marketingový rok 2018/2019 se očekává stagnace v užití triticales na krmné účely.

Spotřeba osiv zohledňuje využití triticales také jako pícní ozimé meziploidy. Pro nadcházející období se předpokládá stejná úroveň ve spotřebě osiva.

V marketingovém roce 2018/2019 se předpokládá využití triticales na technické užití v množství 50,0 tis. tun. V porovnání s předchozím marketingovým rokem 2017/2018 se jedná o pokles v tomto užití.

Bilanční tabulka triticales

Ukazatel		Jedn.	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019 ¹⁾
Osevní plocha		tis. ha	46,8	48,5	42,9	39,6	36,3	37,9
Výnos		t/ha	4,58	5,03	4,72	4,88	4,89	4,44
Výroba		tis. t	214,2	243,9	202,6	193,2	177,3	168,1
Počáteční zásoby		tis. t	45,5	54,8	72,5	59,4	39,3	30,6
Dovoz celkem		tis. t	1,2	1,0	1,1	0,3	0,1	2,0
Celková nabídka		tis. t	260,9	299,7	276,2	252,9	216,7	200,7
Domácí spotřeba celkem ¹⁾		tis. t	187,0	204,0	197,0	194,0	174,0	162,0
z toho	potraviny	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	osiva (vč. ploch pícnin)	tis. t	12,0	14,0	12,0	12,0	12,0	12,0
	krmiva	tis. t	125,0	120,0	120,0	120,0	100,0	100,0
	technické užití	tis. t	50,0	70,0	65,0	62,0	62,0	50,0
Vývoz celkem		tis. t	19,1	23,2	19,8	19,6	12,1	12,0
Celkové užití		tis. t	206,1	227,2	216,8	213,6	186,1	174,0
Konečné zásoby		tis. t	54,8	72,5	59,4	39,3	30,6	26,7
Konečné zásoby/celkové užití		%	26,59	31,91	27,4	18,40	16,44	15,34
Konečné zásoby/domácí spotřeba		%	29,30	35,54	30,15	20,26	17,59	16,48

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: ¹⁾ údaje kromě osevní plochy odhad

Vývoz

V předchozím marketingovém roce 2017/2018 vývoz triticales znovu poklesl a dosáhl úrovně 12,1 tis. tun, která je srovnatelná s marketingovým ročníkem 2007/2008 (12,9 tis. tun).

V nadcházejícím marketingovém roce 2018/2019 se předpokládá stagnace úrovně vývozu triticales do zahraničí (12,0 tis. tun).

Vývoz triticales v letech 2010–2018 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2010	4,7	6,7	11,4	2010/2011	8,7
2011	2,0	10,9	12,9	2011/2012	17,5
2012	6,6	11,6	18,2	2012/2013	16,8
2013	5,2	12,8	18,0	2013/2014	19,1
2014	6,3	11,2	17,5	2014/2015	23,0
2015	11,8	12,7	24,5	2015/2016	19,8
2016	7,1	8,7	15,8	2016/2017	19,6
2017	10,9	8,0	18,9	2017/2018	12,1
2018	4,1	7,4 ^{*)}	11,5 ^{*)}	2018/2019	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce listopadu 2018

Celkové užití, konečné zásoby

V důsledku nižší sklizně roku 2018 se v marketingovém roce 2018/2019 předpokládá snížení domácí spotřeby (o 12,0 tis. tun) a tím také celkového užití do výše 174,0 tis. tun. Konečné zásoby marketingového roku 2018/2019 by měly znovu klesnout do úrovně 26,7 tis. tun. Ve srovnání s předchozím marketingovým rokem 2017/2018 se jedná o snížení o 3,9 tis. tun (tj. o 12,7 %), především z důvodu nízké produkce triticales v tomto marketingovém roce.

Cenový vývoj

Měsíční průměr cen zemědělských výrobců ČSÚ do roku 2013 u triticales nesledoval. Od počátku roku 2013 toto sledování ČSÚ uskutečňuje. MZe ČR do konce roku 2012 tyto ceny odvozovalo od cen, které byly srovnatelné s úrovní cen krmného ječmene.

Měsíční průměry cen triticales u zemědělských výrobců v Kč/t v marketingových letech 2012/2013–2018/2019 (bez DPH)

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Triticale	2012/2013	-	-	-	-	-	-	4 868	5 382	5 719	5 472	5 360	-
	2013/2014	-	3 764	3 616	3 775	3 818	3 884	4 264	3 897	4 111	3 870	-	4 308
	2014/2015	4 041	3 590	3 763	3 541	3 864	3 536	3 205	3 563	3 339	3 679	3 581	3 455
	2015/2016	3 462	3 524	3 443	3 631	3 845	3 511	3 512	3 620	-	3 703	3 235	3 304
	2016/2017	3 242	3 163	3 052	3 304	3 512	3 246	3 041	3 247	3 165	3 174	3 183	3 304
	2017/2018	3 398	3 170	3 395	3 570	3 668	3 433	-	3 712	3 527	3 533	3 476	3 377
	2018/2019	3 439	3 460	3 701	4 078	3 916	3 921						

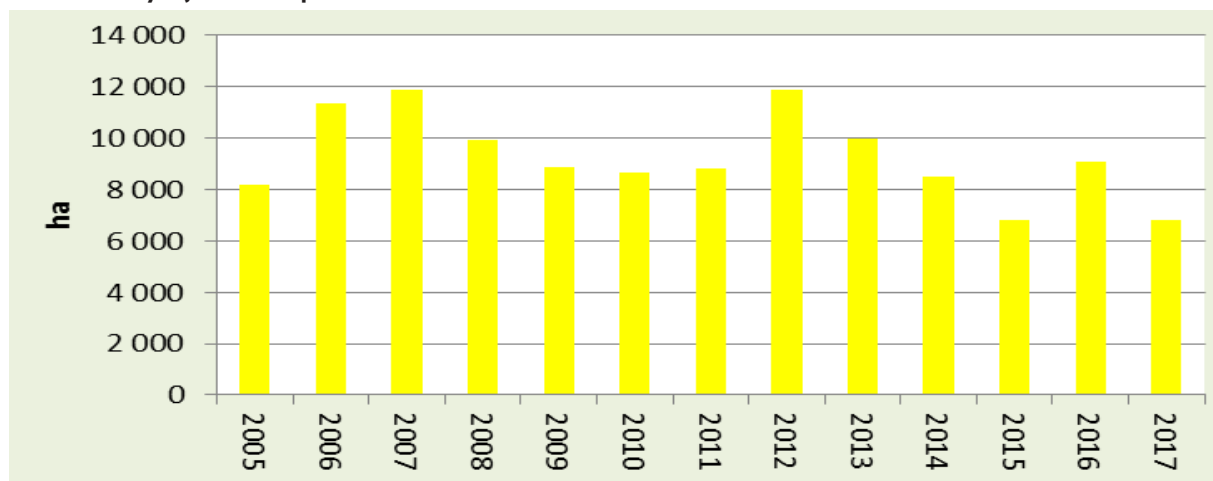
Pramen: ČSÚ

OSTATNÍ OBILOVINY

Výroba, osevní plochy a hektarové výnosy

Tato skupina zahrnuje proso, lesknici (chřastici) kanárskou, čirok, pohanku a další okrajové obiloviny. Podle soupisu ploch ČSÚ k 31.5.2018 byla osevní plocha ostatních obilovin 6,5 tis. ha. Tato skupina plodin vykázala meziroční zvýšení rozsahu pěstování o 0,1 tis. ha (tj. o 1,6 %). Rozsah pěstování této skupiny obilovin se nevýznamně navýšil a je stejný jako v roce 1996 (6,5 tis. ha). Odhad výnosů a produkce ČSÚ k 15. 9. 2018 ostatní obiloviny nezahrnuje. MZe odhaduje pro účely bilance výnos ostatních obilovin na úrovni 1,37 t/ha. Aktuální předpoklad produkce MZe u ostatních obilovin tedy dosahuje 8,9 tis. tun.

Graf. č. 14 Vývoj osevních ploch ostatních obilovin

Pramen: ČSÚ

Bilanční tabulka ostatních obilovin

Ukazatel		Jedn.	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019 ^{*)}
Osevní plocha		tis. ha	10,0	8,5	6,8	9,1	6,4	6,5
Výnos		t/ha	1,32	1,47	1,47	2,31	1,45	1,37
Výroba		tis. t	13,2	12,5	10,0	21,0	9,2	8,9
Počáteční zásoby		tis. t	7,3	4,5	1,6	2,4	8,3	2,8
Dovoz celkem		tis. t	2,1	3,1	4,0	3,6	4,2	4,0
Celková nabídka		tis. t	22,6	20,1	15,6	27,0	21,7	15,7
Domácí spotřeba celkem ¹⁾		tis. t	9,0	9,0	5,0	7,0	4,5	5,0
z toho	potraviny	tis. t	6,0	6,0	4,0	6,0	4,0	4,0
	osiva	tis. t	2,0	2,0	1,0	1,0	0,5	1,0
	krmiva	tis. t	1,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vývoz celkem		tis. t	9,1	9,5	8,2	11,7	14,4	8,0
Celkové užití		tis. t	18,1	18,5	13,2	18,7	18,9	13,0
Konečné zásoby		tis. t	4,5	1,6	2,4	8,3	2,8	2,7
Konečné zásoby/celkové užití		%	24,86	8,65	18,18	44,39	14,81	20,77
Konečné zásoby/domácí spotřeba		%	50,00	17,78	48,00	118,57	62,22	54,00

Pramen: ČSÚ; ¹⁾ MZe ČR, ÚZEI

Poznámka: ^{*)} údaje kromě osevní plochy odhad

Domácí spotřeba

Ostatní obiloviny jsou důležitými surovinami k výrobě potravin a jsou také nezbytnou součástí některých speciálních krmiv.

Dovoz a vývoz

Nejvýznamnějšími vývozními komoditami z této skupiny jsou proso a pohanka. Zahraniční obchod lze charakterizovat jako poměrně stabilní a odvíjí se především na základě obchodních vztahů dlouhodobějšího charakteru.

Dovoz ostatních obilovin v letech 2010–2018 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2010	0,9	0,5	1,4	2010/2011	1,2
2011	0,7	1,1	1,8	2011/2012	1,5
2012	0,4	0,5	0,9	2012/2013	1,1
2013	0,6	1,1	1,7	2013/2014	2,1
2014	1,0	1,9	2,9	2014/2015	3,1
2015	1,2	2,1	3,3	2015/2016	3,8
2016	1,7	2,3	4,0	2016/2017	3,6
2017	1,3	1,7	3,0	2017/2018	4,2
2018	2,5	2,3 ^{*)}	4,8 ^{*)}	2018/2019	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce listopadu 2018

Vývoz ostatních obilovin v letech 2010–2018 (tis. t)

Kalendářní rok	Leden až červen	Červenec až prosinec	Množství za kalendářní rok	Marketingový rok	Množství za marketingový rok
2010	3,2	3,9	7,1	2010/2011	6,9
2011	3,0	4,6	7,6	2011/2012	10,4
2012	5,8	5,5	11,3	2012/2013	8,6
2013	3,1	4,9	8,0	2013/2014	9,1
2014	4,2	2,5	6,7	2014/2015	9,5
2015	7,0	3,2	10,2	2015/2016	8,2
2016	5,0	4,2	9,2	2016/2017	11,7
2017	7,5	6,1	13,6	2017/2018	14,4
2018	8,3	7,9 ^{*)}	16,2 ^{*)}	2018/2019	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Zaokrouhlení přesných údajů, ^{*)} údaje do konce listopadu 2018

PŘÍLOHY

Obsah:

- Osevní plocha jednotlivých druhů obilovin a jejich zastoupení na orné půdě
- Osevní a sklizňové plochy, produkce a hektarové výnosy obilovin
- Roční průměry cen zemědělských výrobců obilovin
- Roční průměry spotřebitelských cen a meziroční indexy
- Průměrné měsíční ceny zemědělských výrobců obilovin
- Průměrné ceny průmyslových výrobců vybraných mlýnských a pekářenských výrobků
- Průměrné spotřebitelské ceny vybraných mlýnských a pekářenských výrobků

Osevní plocha jednotlivých druhů obilovin a jejich zastoupení na orné půdě

Plodina	Rok	Osevní plocha (ha)	Orná půda (ha)	Osevní plocha /orná půda (%)	% z obilovin celkem
Obiloviny celkem	2015	1 403 430	2 978 989	47,11	100,00
	2016	1 351 910	2 971 957	45,48	100,00
	2017	1 352 904	2 965 606	45,62	100,00
	2018	1 339 056	2 958 603	45,26	100,00
Z toho:					
pšenice celkem	2015	829 820	2 978 989	27,86	59,13
	2016	839 710	2 971 957	28,25	62,11
	2017	832 062	2 965 606	28,06	61,50
	2018	819 690	2 958 603	27,70	61,21
pšenice ozimá	2015	778 200	2 978 989	26,12	93,78 ¹⁾
	2016	809 111	2 971 957	27,22	96,36 ¹⁾
	2017	785 499	2 965 606	26,49	94,40 ¹⁾
	2018	773 678	2 958 603	26,15	94,39 ¹⁾
pšenice jarní	2015	51 620	2 978 989	1,73	6,22 ¹⁾
	2016	30 600	2 971 957	1,03	3,64 ¹⁾
	2017	45 563	2 965 606	1,54	5,48 ¹⁾
	2018	46 012	2 958 603	1,56	5,95 ¹⁾
žito	2015	21 980	2 978 989	0,73	1,57
	2016	20 951	2 971 957	0,70	1,55
	2017	22 221	2 965 606	0,75	1,64
	2018	25 355	2 958 603	0,86	1,89
ječmen celkem	2015	365 946	2 978 989	12,28	26,08
	2016	325 725	2 971 957	10,96	24,09
	2017	327 707	2 965 606	11,05	24,22
	2018	324 724	2 958 603	10,98	24,25

Plodina	Rok	Osevní plocha (ha)	Orná půda (ha)	Osevní plocha /orná půda (%)	% z obilovin celkem
ječmen ozimý	2015	104 540	2 978 989	3,51	28,57 ²⁾
	2016	104 007	2 971 957	3,50	31,93 ²⁾
	2017	97 178	2 965 606	3,28	29,65 ²⁾
	2018	102 602	2 958 603	3,47	31,60 ²⁾
ječmen jarní	2015	261 406	2 978 989	8,77	71,43 ²⁾
	2016	221 719	2 971 957	7,46	68,07 ²⁾
	2017	230 529	2 965 606	7,77	70,35 ²⁾
	2018	222 122	2 958 603	7,51	68,10 ²⁾
oves	2015	42 395	2 978 989	1,42	3,02
	2016	37 566	2 971 957	1,26	2,78
	2017	44 065	2 965 606	1,49	3,26
	2018	42 821	2 958 603	1,45	3,20
triticale	2015	42 891	2 978 989	1,44	3,06
	2016	39 595	2 971 957	1,33	2,93
	2017	36 263	2 965 606	1,22	2,68
	2018	37 851	2 958 603	1,28	2,83
kukuřice	2015	93 575	2 978 989	3,14	6,67
	2016	79 303	2 971 957	2,67	5,87
	2017	83 762	2 965 606	2,82	6,19
	2018	82 127	2 958 603	2,78	6,13
ostatní obiloviny	2015	6 824	2 978 989	0,23	0,49
	2016	9 059	2 971 957	0,30	0,67
	2017	6 824	2 965 606	0,23	0,50
	2018	6 489	2 958 603	0,22	0,48

Pramen: ČSÚ – soupis ploch osevů v ČR k 31. 5.; Statistická ročenka půdního fondu ČR, dopočet MZe

Poznámka: ¹⁾ procenta z pšenice celkem

²⁾ procenta z ječmene celkem

Osevní a sklizňové plochy, produkce a hektarové výnosy obilovin v ČR

Pšenice ozimá

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1997	773 909	766 269	3 427 413	4,47
1998	849 237	847 900	3 637 835	4,29
1999	744 994	744 577	3 549 670	4,77
2000	888 162	886 562	3 848 694	4,34
2001	873 463	870 016	4 305 486	4,95
2002	796 214	796 214	3 694 503	4,64
2003	541 695	541 696	2 244 457	4,14
2004	801 719	801 719	4 775 190	5,96
2005	762 793	762 792	3 931 811	5,15
2006	719 528	719 520	3 506 252	4,49
2007	750 102	750 103	3 761 674	5,01
2008	760 399	760 399	4 470 309	5,88
2009	793 472	793 472	4 229 261	5,33
2010	785 491	785 491	3 992 965	5,08
2011	805 779	805 779	4 660 196	5,78
2012	742 002	742 002	3 234 859	4,34
2013	788 422	788 422	4 530 773	5,75
2014	790 690	790 690	5 222 695	6,61
2015	778 200	778 200	5 054 568	6,50
2016	809 111	809 111	5 315 630	6,57
2017	785 499	785 499	4 529 524	5,77
2018	773 678	773 678*	4 185 393*	5,41*

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 9. 2018

Pšenice jarní

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1998	64 773	64 401	206 906	3,21
1999	122 567	122 526	487 601	3,91
2000	84 549	83 873	235 413	2,81
2001	53 784	53 220	170 594	3,21
2002	52 616	52 616	171 970	3,27
2003	106 695	106 694	393 434	3,69
2004	61 439	61 442	267 333	4,35
2005	57 647	57 647	219 228	3,70
2006	61 991	61 991	208 594	3,36
2007	60 884	60 884	177 250	2,91
2008	41 925	41 926	161 193	3,84
2009	37 827	37 827	128 812	3,41
2010	48 086	48 086	168 588	3,51
2011	57 353	57 353	252 851	4,41
2012	69 379	69 379	284 037	4,09
2013	40 970	40 970	169 923	4,15
2014	45 251	45 251	219 653	4,85
2015	51 620	51 620	219 704	4,26
2016	30 600	30 600	139 034	4,54
2017	46 463	46 563	188 681	4,05
2018	46 012	46 012*	188 015*	4,09*

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 9. 2018

Pšenice celkem

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1997	834 137	825 450	3 640 269	4,41
1998	914 010	912 301	3 844 741	4,21
1999	867 561	867 102	4 028 271	4,65
2000	972 711	970 435	4 084 107	4,21
2001	927 247	923 236	4 476 080	4,85
2002	848 830	848 830	3 866 473	4,56
2003	648 389	648 390	2 637 891	4,07
2004	863 158	863 161	5 042 523	5,84
2005	820 440	820 439	4 145 039	5,05
2006	781 519	781 520	3 506 252	4,49
2007	810 987	810 987	3 938 924	4,86
2008	802 325	802 325	4 631 502	5,77
2009	831 299	831 299	4 358 073	5,24
2010	833 577	833 577	4 161 553	4,99
2011	863 132	863 132	4 913 048	5,69
2012	815 381	815 381	3 518 896	4,32
2013	829 393	829 393	4 700 696	5,67
2014	835 941	835 941	5 442 349	6,51
2015	829 820	829 820	5 274 272	6,36
2016	839 710	839 710	5 454 663	6,50
2017	832 062	832 062	4 718 205	5,67
2018	819 690	819 690*	4 373 408*	5,34*

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 9. 2018

Žito

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1997	75 740	75 647	259 412	3,43
1998	72 153	71 861	261 167	3,63
1999	55 160	55 069	202 373	3,67
2000	44 178	43 881	150 052	3,42
2001	40 987	40 129	149 298	3,72
2002	35 332	35 332	119 154	3,37
2003	41 915	41 916	159 312	3,80
2004	59 209	59 209	313 348	5,29
2005	46 903	46 903	196 755	4,19
2006	22 481	22 481	74 811	3,33
2007	37 503	37 504	177 507	4,73
2008	43 399	43 399	209 787	4,83
2009	38 453	38 453	178 070	4,63
2010	30 249	30 249	118 233	3,91
2011	24 985	24 985	118 456	4,74
2012	30 557	30 557	146 962	4,81
2013	37 498	37 498	176 278	4,70
2014	25 137	25 137	129 059	5,13
2015	21 980	21 980	107 874	4,91
2016	20 951	20 951	104 353	4,98
2017	22 221	22 221	109 241	4,92
2018	25 355	25 355*	123 501*	4,87*

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 9. 2018

Ječmen ozimý

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1997	158 118	157 051	664 811	4,23
1998	187 072	186 196	725 412	3,90
1999	164 412	164 083	664 112	4,05
2000	142 110	141 846	561 460	3,96
2001	156 732	156 311	695 011	4,45
2002	142 917	142 917	508 428	3,56
2003	98 818	98 817	305 289	3,09
2004	115 605	115 605	595 911	5,15
2005	124 806	124 804	549 143	4,40
2006	102 510	102 509	384 852	3,75
2007	129 515	129 514	623 063	4,81
2008	141 174	141 174	659 841	4,67
2009	136 613	136 613	648 753	4,82
2010	110 207	110 207	495 786	4,50
2011	100 809	100 809	467 740	4,64
2012	98 004	98 004	390 385	3,98
2013	106 265	106 265	474 699	4,47
2014	102 927	102 927	590 689	5,74
2015	104 540	104 540	570 973	5,46
2016	104 007	104 007	637 443	6,13
2017	97 178	97 178	568 135	5,85
2018	102 602	102 602*	506 387*	4,94*

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 9. 2018

Ječmen jarní

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1997	495 333	489 441	1 819 737	3,72
1998	393 381	391 498	1 367 690	3,49
1999	379 284	378 827	1 473 264	3,89
2000	354 272	352 892	1 067 912	3,03
2001	341 132	338 817	1 270 600	3,75
2002	345 153	345 153	1 284 129	3,72
2003	451 137	451 137	1 763 404	3,91
2004	353 390	353 390	1 734 671	4,91
2005	396 722	396 723	1 646 233	4,15
2006	425 635	425 633	1 512 851	3,55
2007	369 177	369 177	1 270 345	3,44
2008	341 220	341 221	1 584 024	4,64
2009	320 207	320 207	1 354 278	4,23
2010	278 718	278 718	1 088 670	3,91
2011	271 972	271 972	1 345 940	4,95
2012	284 326	284 326	1 226 082	4,31
2013	242 727	242 727	1 119 961	4,61
2014	247 590	247 590	1 376 360	5,56
2015	261 406	261 406	1 420 443	5,43
2016	221 719	221 719	1 207 811	5,45
2017	230 529	230 529	1 144 144	4,96
2018	222 122	222 122*	1 066 126*	4,80*

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 9. 2018

Ječmen celkem

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň(t)	Výnos (t/ha)
1997	653 451	646 492	2 484 548	3,84
1998	580 453	577 694	2 093 101	3,62
1999	543 696	542 910	2 137 376	3,94
2000	496 382	494 737	1 629 372	3,29
2001	497 864	495 128	1 965 611	3,97
2002	488 070	488 070	1 792 557	3,67
2003	549 955	549 954	2 068 693	3,76
2004	468 996	468 995	2 330 582	4,97
2005	521 527	521 527	2 195 376	4,21
2006	528 145	528 142	1 897 703	3,59
2007	498 692	498 691	1 893 408	3,80
2008	482 395	482 395	2 243 865	4,65
2009	454 820	454 820	2 003 032	4,40
2010	388 925	388 925	1 584 456	4,07
2011	372 781	372 781	1 813 679	4,87
2012	382 330	382 330	1 616 467	4,23
2013	348 992	348 992	1 593 760	4,57
2014	350 518	350 518	1 967 049	5,61
2015	365 946	365 946	1 991 415	5,44
2016	325 725	325 725	1 851 016	5,67
2017	327 707	327 707	1 712 279	5,23
2018	324 724	324 724*	1 572 513*	4,84*

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 9. 2018

Oves

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1997	77 823	77 570	246 637	3,18
1998	58 794	57 688	179 671	3,11
1999	54 415	53 988	179 130	3,32
2000	50 950	50 117	135 858	2,71
2001	49 388	47 802	136 363	2,85
2002	61 026	61 026	167 708	2,75
2003	77 371	77 370	233 560	3,02
2004	58 573	58 572	227 017	3,88
2005	51 667	51 666	151 054	2,92
2006	57 697	57 697	154 906	2,68
2007	59 016	59 016	159 408	2,70
2008	49 049	49 049	155 868	3,18
2009	50 021	50 021	165 993	3,32
2010	52 278	52 278	138 244	2,64
2011	45 236	45 236	164 248	3,63
2012	50 770	50 770	171 976	3,39
2013	43 559	43 559	139 120	3,19
2014	42 289	42 289	152 232	3,60
2015	42 395	42 395	154 576	3,65
2016	37 566	37 566	132 220	3,52
2017	44 065	44 065	142 441	3,23
2018	42 821	42 821*	150 613*	3,52*

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 9. 2018

Triticale

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
2008	57 758	57 758	255 568	4,42
2009	52 950	52 950	222 711	4,21
2010	45 871	45 871	171 200	3,73
2011	43 529	43 529	196 918	4,52
2012	44 200	44 200	190 370	4,31
2013	46 816	46 816	214 207	4,58
2014	48 497	48 497	243 889	5,03
2015	42 891	42 891	202 646	4,72
2016	39 595	39 595	193 198	4,88
2017	36 263	36 263	177 252	4,89
2018	37 851	37 851*	168 112*	4,44*

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 9. 2018

Kukuřice na zrno

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1998	29 185	32 907	200 562	6,09
1999	33 036	39 447	260 495	6,60
2000	39 317	47 283	303 957	6,43
2001	54 295	61 938	408 653	6,60
2002	70 570	70 570	616 234	8,73
2003	78 040	85 426	476 371	5,58
2004	87 821	89 921	551 628	6,13
2005	79 981	98 044	702 933	7,17
2006	84 900	89 798	606 366	6,75
2007	93 065	111 660	758 781	6,80
2008	107 899	113 777	858 407	7,54
2009	91 610	105 268	889 574	8,45
2010	99 945	103 276	692 589	6,71
2011	109 651	121 006	1 063 736	8,79
2012	109 565	119 333	928 147	7,78
2013	111 931	96 902	675 380	6,97
2014	100 453	98 749	832 235	8,43
2015	93 575	79 972	442 709	5,54
2016	79 303	86 407	845 765	9,79
2017	83 762	83 762	588 105	6,84
2018	82 127	82 127*	472 959*	5,76*

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 9. 2018

Ostatní obiloviny

Rok sklizně	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
2011	8 816	8 816	14 722	1,67
2012	11 865	11 865	22 675	1,91
2013	9 984	9 984	13 170	1,32
2014	8 478	8 478	12 487	1,47
2015	6 824	6 824	10 020	1,47
2016	9 059	9 059	20 954	2,31
2017	6 824	6 369	9 235	1,45
2018	6 489	6 489*	8 890*	1,37*

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhad MZe ČR

Obiloviny celkem

Rok	Plocha osevu (ha)	Plocha sklizně (ha)	Sklizeň (t)	Výnos (t/ha)
1987	1 688 982	1 676 320	7 532 219	4,49
1988	1 676 759	1 655 290	7 532 215	4,55
1989	1 669 850	1 661 944	7 793 145	4,69
1990	1 652 169	1 639 715	8 946 879	5,46
1991	1 620 585	1 611 787	7 845 290	4,87
1992	1 586 262	1 583 160	6 564 898	4,15
1993	1 606 911	1 605 992	6 467 852	4,03
1994	1 660 338	1 654 149	6 777 231	4,10
1995	1 581 341	1 575 977	6 601 711	4,19
1996	1 586 491	1 581 032	6 644 145	4,20
1997	1 696 325	1 685 820	6 982 772	4,14
1998	1 680 760	1 678 285	6 668 920	3,97
1999	1 586 592	1 591 099	6 928 371	4,35
2000	1 647 508	1 650 114	6 454 237	3,91
2001	1 626 785	1 623 624	7 337 589	4,52
2002	1 562 116	1 562 116	6 770 829	4,33
2003	1 452 349	1 459 736	5 762 396	3,95
2004	1 607 251	1 609 351	8 783 801	5,46
2005	1 593 487	1 611 547	7 659 851	4,75
2006	1 527 104	1 571 019	6 473 588	4,12
2007	1 567 191	1 579 785	7 152 861	4,53
2008	1 552 682	1 558 596	8 369 503	5,37
2009	1 528 021	1 541 679	7 831 999	5,08
2010	1 459 506	1 462 837	6 877 619	4,70
2011	1 468 130	1 479 485	8 284 807	5,60
2012	1 444 668	1 454 436	6 595 493	4,53
2013	1 428 171	1 413 143	7 512 612	5,32
2014	1 411 314	1 409 610	8 779 299	6,23
2015	1 403 430	1 389 827	8 183 512	5,89
2016	1 351 910	1 359 014	8 596 408	6,33
2017	1 352 904	1 354 682	7 456 779	5,50
2018	1 339 056	1 339 056*	6 869 996*	5,13*

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhady sklizně k 15. 9. 2018 dle ČSÚ, u ostatních obilovin dle MZe

Cenový vývoj obilovin a jejich produktů

Roční průměry cen zemědělských výrobců v Kč/t (bez DPH)

Plodina / rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Pšenice potravinářská	3 392	5 039	4 884	5 288	4 483	4 321	3 703	3 820	4 096
Pšenice krmná	2 957	4 335	4 485	4 901	4 119	3 902	3 519	3 619	3 867
Ječmen sladovnický	3 408	4 821	5 121	5 582	5 164	4 882	4 457	4 452	4 755
Ječmen potravinářský	3 118	4 434	4 953	5 408	5 335	4 528	4 030	3 818	3 928
Ječmen krmný	2 640	4 024	4 450	4 485	3 959	3 630	3 259	3 274	3 671
Žito	2 852	4 726	5 061	4 621	3 931	3 917	3 751	3 838	4 175
Oves krmný	2 558	3 560	3 928	4 127	3 590	3 516	3 354	3 779	3 535
Triticale	-	-	-	4 599	3 874	3 520	3 375	3 312	4 175
Kukuřice krmná	3 282	4 707	4 567	5 062	4 253	3 781	3 900	3 779	4 021

Pramen: ČSÚ

Roční průměry spotřebitelských cen v Kč/kg a meziroční indexy v %

Výrobek / rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Pšeničná mouka hrubá	8,61	11,21	11,70	13,65	13,52	12,99	11,08	11,57	11,92
Index (předch. rok =100)	90,06	130,20	104,37	116,67	99,04	96,08	85,30	104,42	103,95
Pšeničná mouka hladká	8,73	11,37	11,60	13,48	13,18	12,64	11,10	11,46	11,91
Index (předch. rok =100)	88,13	130,24	102,02	116,21	97,77	95,90	87,82	103,24	103,92
Chléb kmínový	18,36	21,55	22,88	23,06	23,00	22,46	21,79	24,15	24,21
Index (předch. rok =100)	93,96	117,37	106,17	100,79	99,73	97,65	97,02	110,83	100,25

Pramen: ČSÚ;

Průměrné měsíční ceny zemědělských výrobců v Kč/t (bez DPH)

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Pšenice potravinářská	2008/09	5 832	4 409	3 932	3 829	3 549	3 284	2 928	2 987	3 063	3 025	3 010	3 073
	2009/10	3 093	2 821	2 693	2 698	2 612	2 663	2 661	2 733	2 756	2 741	2 731	2 810
	2010/11	2 916	3 426	4 218	4 510	4 558	4 649	4 816	5 280	5 610	5 629	5 687	5 634
	2011/12	5 348	4 808	4 551	4 527	4 426	4 155	4 057	4 171	4 339	4 529	4 788	5 005
	2012/13	5 161	5 371	5 645	5 769	5 831	5 932	6 033	6 116	6 117	6 019	5 972	5 847
	2013/14	5 656	4 424	4 216	4 273	4 343	4 436	4 555	4 585	4 599	4 671	4 748	4 789
	2014/15	4 608	4 353	4 335	4 197	4 159	4 163	4 240	4 412	4 445	4 454	4 423	4 382
	2015/16	4 330	4 286	4 258	4 213	4 208	4 205	4 131	4 061	3 912	3 711	3 614	3 631
	2016/17	3 589	3 539	3 548	3 563	3 550	3 590	3 594	3 673	3 774	3 814	3 853	3 881
	2017/18	3 884	3 847	3 829	3 918	3 899	3 877	3 858	3 860	3 874	3 903	3 912	3 922
	2018/19	3 917	4 050	4 347	4 474	4 479	4 559						
Pšenice krmná	2008/09	5 163	3 705	3 336	3 198	2 901	2 713	2 651	2 666	2 769	2 740	2 749	2 781
	2009/10	2 784	2 457	2 408	2 400	2 407	2 419	2 509	2 596	2 592	2 603	2 570	2 653
	2010/11	2 699	3 143	3 399	3 436	3 580	3 702	3 882	4 647	4 782	4 839	4 843	4 893
	2011/12	4 654	4 031	3 895	3 907	3 854	3 797	3 814	4 011	4 106	4 294	4 415	4 566
	2012/13	4 642	4 854	4 983	5 169	5 247	5 335	5 576	5 714	5 695	5 672	5 505	5 306
	2013/14	4 815	4 241	4 022	4 093	4 054	4 114	4 279	4 344	4 376	4 516	4 666	4 538
	2014/15	4 179	3 930	3 746	3 607	3 636	3 606	3 749	3 916	3 948	3 966	3 958	3 926
	2015/16	3 847	3 878	3 872	3 908	3 912	3 945	3 961	3 864	3 697	3 507	3 456	3 492
	2016/17	3 416	3 340	3 351	3 337	3 387	3 414	3 445	3 493	3 551	3 611	3 687	3 706
	2017/18	3 695	3 654	3 631	3 627	3 645	3 680	3 709	3 688	3 717	3 679	3 654	3 668
	2018/19	3 736	3 813	4 038	4 210	4 187	4 304						
Žito	2009/10	2 879	2 500	2 507	2 313	2 298	2 413	2 245	2 299	2 282	2 369	2 294	2 299
	2010/11	2 355	2 643	3 315	3 794	3 820	4 506	4 296	4 519	5 583	5 408	5 099	4 960
	2011/12	4 705	4 245	4 170	4 689	4 556	4 482	4 680	4 943	5 085	5 011	5 099	5 005
	2012/13	5 000	5 358	5 160	5 264	5 318	5 372	5 543	5 420	5 324	5 378	5 282	5 413
	2013/14	5 314	3 844	3 351	3 678	3 470	3 440	3 438	3 624	3 826	3 918	4 175	4 200
	2014/15	4 214	4 100	3 799	4 123	3 935	3 818	3 712	4 055	3 998	4 068	4 024	4 028
	2015/16	4 047	3 927	3 740	3 777	3 780	3 849	3 932	3 914	4 017	3 760	3 804	3 773
	2016/17	3 617	3 688	3 685	3 611	3 443	3 764	3 700	3 702	3 786	3 835	3 753	3 638
	2017/18	3 696	3 783	3 878	3 992	4 007	4 280	4 068	4 182	4 160	4 201	4 173	4 145
	2018/19	4 004	3 917	4 147	4 190	4 456	4 451						
Jčmen sladovnícký	2009/10	3 595	3 652	3 364	3 383	3 514	3 336	3 343	3 280	3 409	3 198	3 250	3 081
	2010/11	3 072	3 055	3 388	3 652	4 017	4 147	4 241	4 518	4 652	4 710	5 063	4 916
	2011/12	4 874	4 814	4 939	5 054	5 010	5 056	5 045	5 149	5 105	5 189	5 148	5 207
	2012/13	5 175	4 940	5 071	5 180	5 251	5 305	5 546	5 635	5 732	5 770	5 756	5 985
	2013/14	6 029	5 348	5 321	5 253	5 236	5 272	5 243	5 262	5 204	5 194	5 225	5 280
	2014/15	5 145	5 173	5 144	5 006	5 091	5 001	5 022	5 120	5 033	5 021	4 767	4 795
	2015/16	4 711	4 749	4 864	4 944	4 742	4 820	4 746	4 796	4 656	4 599	4 412	4 462
	2016/17	4 025	4 166	4 343	4 396	4 422	4 461	4 384	4 437	4 390	4 476	4 531	4 534
	2017/18	4 354	4 370	4 494	4 494	4 462	4 503	4 709	4 725	4 632	4 650	4 755	4 852
	2018/19	4 516	4 457	4 710	4 836	5 116	5 101						

Plodina	Mark. rok	Měsíc											
		VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Ječmen potravinářský	2009/10	-	-	-	2 500	2 786	-	2 574	-	3 137	3 390	2 542	2 623
	2010/11	2 633	2 667	3 075	3 473	3 271	4 392	3 742	4 070	4 414	4 970	-	-
	2011/12	4 975	4 224	4 188	4 382	4 102	4 697	4 765	4 688	4 863	4 997	5 115	5 014
	2012/13	-	4 850	5 093	5 223	5 469	5 435	5 456	5 980	6 011	5 970	5 791	5 740
	2013/14	-	-	4 804	4 765	-	-	4 900	5 188	-	5 247	-	-
	2014/15	-	-	5 441	-	-	4 741	-	4 767	4 814	4 660	5 114	-
	2015/16	4 373	-	-	-	-	-	4 538	4 513	4 156	4 347	4 525	3 875
	2016/17	3 667	-	-	-	-	-	-	-	4 055	3 900	3 936	3 519
	2017/18	-	-	-	-	-	3 967	-	-	-	3 937	3 763	-
Ječmen krmný	2018/19	-	3 558	3 875	4 250	4 255	4 492						
	2009/10	2 410	2 207	2 249	2 360	2 301	2 300	2 330	2 378	2 412	2 359	2 357	2 335
	2010/11	2 336	2 543	2 903	3 138	3 201	3 393	3 615	4 020	4 220	4 432	4 399	4 244
	2011/12	4 047	3 942	3 986	3 874	3 738	3 766	3 905	3 949	4 096	4 376	4 512	4 486
	2012/13	4 545	4 712	4 912	5 003	4 948	4 979	5 009	5 137	5 071	5 060	5 008	4 766
	2013/14	4 319	3 846	3 934	3 888	3 836	3 947	3 986	4 050	4 243	4 311	4 519	4 326
	2014/15	4 033	3 874	3 724	3 541	3 478	3 420	3 518	3 679	3 709	3 831	3 628	3 595
	2015/16	3 550	3 569	3 645	3 688	3 566	3 577	3 561	3 547	3 521	3 454	3 288	3 364
	2016/17	3 074	3 011	3 105	3 092	3 036	3 058	3 019	3 122	3 220	3 353	3 395	3 342
	2017/18	3 281	3 183	3 370	3 338	3 327	3 337	3 368	3 375	3 429	3 497	3 562	3 524
	2018/19	3 468	3 605	3 937	4 083	4 033	4 174						
Oves krmný	2009/10	2 839	2 394	2 281	2 349	2 442	2 215	2 275	2 435	2 462	2 475	2 432	2 448
	2010/11	2 501	2 296	2 557	2 844	2 963	3 009	3 252	3 468	3 937	3 955	3 707	3 652
	2011/12	3 793	3 397	3 230	3 415	3 487	3 430	3 363	3 658	3 776	3 923	3 986	3 749
	2012/13	3 884	4 134	4 422	4 385	4 321	4 418	4 353	4 627	4 416	4 640	4 518	4 292
	2013/14	4 427	4 216	3 761	3 506	3 289	3 484	3 497	3 707	3 983	3 984	3 849	3 978
	2014/15	3 724	3 245	3 168	3 285	3 263	3 391	3 317	3 445	3 619	3 603	3 747	3 543
	2015/16	3 590	3 455	3 525	3 401	3 467	3 474	3 543	3 514	3 402	3 544	3 373	3 545
	2016/17	3 276	3 070	3 197	3 104	3 290	3 385	3 284	3 509	3 571	3 559	3 659	3 541
	2017/18	3 362	3 399	3 306	3 238	3 316	3 333	3 409	3 532	3 393	3 547	3 480	3 349
	2018/19	3 380	3 381	3 552	3 674	3 892	3 835						
Kukuřice krmná	2009/10	3 168	3 257	2 813	2 524	2 409	2 502	2 629	2 855	2 899	2 900	3 010	3 091
	2010/11	3 128	3 043	3 568	4 046	4 013	4 205	4 498	4 801	5 116	4 988	5 046	5 280
	2011/12	5 241	5 219	4 857	4 010	3 718	3 712	3 834	3 934	4 128	4 240	4 588	4 688
	2012/13	4 767	4 843	5 176	5 474	5 505	5 438	5 567	5 648	5 606	5 564	5 373	5 331
	2013/14	5 210	5 160	4 797	4 266	4 099	4 122	4 282	4 345	4 396	4 545	4 661	4 665
	2014/15	4 572	4 550	4 300	3 957	3 309	3 449	3 475	3 643	3 607	3 576	3 594	3 581
	2015/16	3 653	3 811	3 723	4 219	4 213	4 277	4 300	4 313	4 093	3 884	3 935	4 090
	2016/17	3 984	3 996	3 833	3 554	3 401	3 415	3 503	3 570	3 636	3 754	3 815	3 848
	2017/18	3 879	3 779	3 985	3 866	3 854	3 860	3 864	3 876	3 893	3 902	3 929	3 970
	2018/19	3 993	3 996	4 069	4 293	4 311	4 156						

Pramen: ČSÚ

Průměrné ceny průmyslových výrobců vybraných mlýnských a pekárenských výrobků

Rok	Měsíc											
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Pšeničná mouka hladká 00 extra – Kč/t												
2013	9 343,26	9 487,71	9 357,57	9 577,6	9 319,45	9 342,08	9 449,83	9 342,66	8 461,97	8 245,53	8 340,89	8 129,58
2014	8 140,28	8 308,80	8 064,00	8 127,33	8 344,65	7 945,41	8 199,24	8 064,46	8 284,46	8 274,79	7 928,13	8 181,79
2015	8 348,68	8 020,55	8 280,19	8 003,20	7 988,48	7 842,09	7 922,88	7 756,12	7 966,15	7 764,35	7 445,95	7 303,20
2016	7 527,69	7 408,73	7 540,51	7 353,86	7 437,35	7 345,78	7 236,19	7 246,17	7 128,45	7 143,33	7 187,21	7 036,61
2017	7 044,83	7 139,85	6 906,35	7 022,51	7 028,22	6 987,91	7 046,1	6 990,48	7 053,65	6 971,95	7 039,17	7 120,22
2018	7 090,11	7 122,59	7 046,37	7 017,35	7 071,77	6 971,55	6 975,53	7 000,99	6 987,01	7 223,93	7 276,11	7 446,26
Pšeničná mouka hladká pekařská – Kč/t												
2013	8 260,09	8 411,56	5 503,73	8 467,98	8 457,21	8 343,6	8 288,26	8 081,46	7 754,19	7 458,34	7 209,05	7 121,40
2014	7 127,37	6 968,34	6 890,58	6 894,47	6 905,28	6 920,43	6 900,05	6 789,88	6 721,08	6 530,83	6 464,61	6 469,73
2015	6 455,44	6 584,91	6 637,77	6 622,20	6 605,98	6 619,78	6 511,59	6 525,34	6 601,74	6 415,31	6 317,17	6 417,92
2016	6 405,82	6 326,79	6 279,95	6 149,92	6 127,43	6 123,69	6 156,00	6 189,50	6 141,65	6 140,81	6 077,55	6 081,42
2017	6 078,23	6 071,52	6 105,39	6 117,93	6 138,01	6 053,62	6 068,96	6 090,99	6 103,81	6 061,6	6 056,14	6 050,59
2018	6 027,09	5 983,31	6 026,78	6 035,49	6 044,90	6 062,84	6 093,67	6 406,44	6 397,76	6 608,13	6 617,28	6 652,17
Pšeničná mouka chlebová – Kč/t												
2013	7 799,82	8 243,06	8 266,63	8 244,53	8 156,30	8 053,36	8 053,48	7 875,15	7 621,88	7 238,29	7 071,47	7 106,73
2014	7 005,81	6 763,19	6 732,99	6 706,32	6 775,38	6 823,26	6 820,00	6 632,34	6 474,65	6 384,98	6 329,33	6 257,29
2015	6 210,58	6 337,91	6 404,86	6 364,00	6 347,69	6 408,59	6 324,89	6 315,02	6 390,77	6 208,49	6 088,01	6 191,27
2016	6 161,06	6 059,31	6 029,39	5 899,55	5 846,54	5 807,58	5 874,55	5 914,73	5 863,6	5 810,51	5 714,96	5 663,60
2017	5 618,17	5 620,25	5 656,34	5 658,33	5 675,61	5 640,5	5 646,11	5 632,71	5 645,35	5 598,69	5 667,6	5 694,18
2018	5 702,31	5 698,51	5 701,43	5 677,59	5 680,00	5 693,99	5 755,00	5 861,43	5 951,86	6 356,71	6 486,82	6 508,99
Žitná mouka chlebová – Kč/t												
2013	8 218,86	8 324,38	8 307,23	8 301,37	8 246,2	8 162,68	8 080,13	8 037,06	7 769,29	7 585,27	7 406,55	7 360,16
2014	7 273,99	6 548,17	6 579,89	6 544,25	6 577,31	6 627,36	6 584,07	6 591,40	6 592,37	6 582,72	6 540,92	6 525,38
2015	6 501,06	6 505,45	6 460,96	6 482,93	6 478,46	6 418,89	6 390,27	6 361,44	6 369,66	6 366,41	6 353,13	6 328,87
2016	6 326,76	6 298,77	6 377,01	6 330,85	6 372,69	6 322,36	6 306,84	6 233,73	6 254,34	6 289,23	6 252,15	6 178,37
2017	6 163,14	6 129,37	6 140,76	6 152,13	6 167,04	6 143,59	6 163,20	6 158,02	6 180,14	6 161,43	6 294,19	6 325,75
2018	6 347,33	6 684,28	6 374,02	6 381,25	6 401,18	6 415,79	6 402,36	6 425,92	6 470,14	6 574,09	6 673,55	6 685,68
Chléb konzumní kmínový – Kč/kg												
2013	17,71	17,62	17,61	17,62	17,55	17,37	17,25	17,20	17,15	17,09	17,04	17,01
2014	17,01	16,86	16,82	16,89	16,93	16,94	16,83	16,79	16,87	16,85	16,70	16,64
2015	16,54	16,49	16,52	16,44	16,40	16,35	16,37	16,32	16,42	16,43	16,19	16,02
2016	15,88	15,49	15,40	15,32	15,25	15,12	14,88	14,94	15,15	15,00	15,00	14,98
2017	14,98	15,18	15,19	15,42	15,49	15,60	15,63	15,65	15,76	15,79	15,77	15,74
2018	15,81	15,70	15,74	15,71	15,74	15,73	15,70	15,65	15,72	15,76	15,74	15,72
Pečivo pšeničné bílé (rohlík) – Kč/kg												
2013	33,33	33,34	33,34	32,86	32,78	32,46	32,13	32,01	31,73	31,58	31,38	30,73
2014	30,60	30,62	30,62	30,20	30,42	30,40	30,03	30,17	30,15	30,04	30,11	29,55
2015	29,54	29,50	29,50	29,29	29,24	29,32	29,23	29,18	29,00	28,93	28,21	28,04
2016	27,58	26,65	26,65	26,37	26,43	26,18	25,56	25,75	25,89	25,71	25,73	25,59
2017	25,53	25,95	25,95	26,58	27,24	27,39	27,54	27,41	27,38	27,51	27,42	27,38
2018	27,31	27,31	27,31	37,31	27,39	27,41	27,52	27,34	27,31	27,31	27,42	27,38

Pramen: ČSÚ

Průměrné spotřebitelské ceny vybraných mlýnských a pekárenských výrobků v Kč

Rok	Měsíc											
	I.	I.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Pšeničná mouka hladká I kg												
2014	13,37	13,14	13,39	13,22	12,80	13,40	13,11	13,31	13,42	13,25	13,27	12,47
2015	12,75	13,25	13,33	13,27	12,88	13,47	12,89	12,62	12,13	12,36	11,41	11,30
2016	11,36	10,91	11,19	11,48	11,22	11,48	11,40	10,73	11,39	11,02	10,74	10,22
2017	11,43	11,71	11,16	10,99	11,39	11,07	11,30	11,31	11,68	12,04	11,77	11,69
2018	11,88	12,00	11,87	12,04	11,31	10,89	11,59	11,25	11,47	11,22	10,85	11,07
Pšeničná mouka hrubá I kg												
2014	13,64	13,52	13,48	13,36	13,43	13,58	13,59	13,63	13,87	13,73	13,18	13,20
2015	13,50	13,84	13,65	13,25	13,35	13,78	13,67	12,35	12,52	12,84	11,71	11,43
2016	11,42	11,13	10,37	11,16	11,13	11,34	11,11	11,05	11,14	11,13	11,35	10,58
2017	11,27	11,77	11,43	10,76	11,46	11,23	11,52	11,12	12,16	12,36	11,70	12,08
2018	12,25	12,24	12,41	12,54	11,87	11,67	12,03	11,71	12,14	11,46	11,21	11,41
Chléb konzumní kmínový I kg												
2014	23,06	23,05	23,17	23,12	23,25	22,71	23,01	23,03	22,49	23,04	23,01	23,04
2015	22,98	22,92	23,02	22,53	22,71	22,44	22,78	22,06	22,07	22,05	22,06	21,86
2016	21,79	21,73	21,48	21,73	21,75	21,37	21,79	21,79	21,77	21,82	21,67	21,79
2017	22,87	22,56	24,11	24,68	24,62	24,65	24,52	24,56	24,49	23,42	24,64	24,72
2018	24,71	24,79	24,82	24,25	24,08	24,13	24,30	24,01	23,77	23,65	23,38	24,65
Pečivo pšeničné bílé I kg												
2014	40,74	40,72	40,79	40,24	41,60	40,97	40,36	40,66	40,43	39,06	40,38	39,99
2015	38,93	39,99	40,25	40,84	38,41	40,16	38,75	39,52	39,72	39,44	39,63	39,63
2016	39,64	40,74	40,64	41,13	40,79	40,74	40,74	40,73	40,65	40,72	40,63	44,62
2017	42,76	45,25	45,21	45,36	45,50	45,50	45,46	45,48	45,31	45,69	45,60	45,80
2018	45,92	44,33	44,22	41,94	43,77	43,96	43,93	44,94	42,26	42,67	42,91	45,11

Pramen: ČSÚ

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
internet: www.eagri.cz
e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-487-9

Praha 2019